

UNIWERSYTET
KAZIMIERZA WIELKIEGO
W BYDGOSZCZY

Ocena programowa
Profil ogólnoakademicki

Raport samooceny

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej oceniany kierunek studiów:

UNIWERSYTET KAZIMIERZA WIELKIEGO W BYDGOSZCZY

Nazwa ocenianego kierunku studiów: **HISTORIA**

1. Poziom/y studiów: **STUDIA PIERWSZEGO I DRUGIEGO STOPNIA**
2. Forma/y studiów: **STUDIA STACJONARNE**
3. Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek¹: **HISTORIA**

W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny:

- a. Nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

Nazwa dyscypliny wiodącej	Punkty ECTS		
	Poziom studiów	liczba	%
I Historia	I stopień ²	146	81
	I stopień ³	165	91
	II stopień	111	91

---

¹Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz. U. 2018 poz. 1818).

² **Program nauczania nr SP-H-23/24 (obowiązuje od roku akad. 2023/2024 (obecnie realizowany na I roku)**

³ **Program nauczania nr EU-H/N-US /232/2018/2019-I^o - obowiązuje od roku akad. 2019/2020 (obecnie program ten realizowany jest na II i III roku).**

- b. Nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

Studia I stopnia o profilu ogólnoakademickim

Program nauczania nr SP-H-23/24 (obowiązuje od roku akad. 2023/2024)

(obecnie jest realizowany na I roku studiów)

L.p.	Nazwa dyscypliny	Punkty ECTS	
		liczba	%
1.	Archeologia	5	3%
2.	Językoznawstwo	14	8%
3.	Nauki prawne	2	1%
4.	Nauki o kulturze i religii	5	3%
5.	Nauki o sztuce	5	3%
6.	Nauki socjologiczne	2	1%

Studia I stopnia o profilu ogólnoakademickim

Program nauczania nr EU-H/N-US /232/2018/2019-I^o - obowiązuje od roku akad. 2019/2020

(obecnie program ten realizowany jest na II i III roku).

L.p.	Nazwa dyscypliny	Punkty ECTS	
		liczba	%
1.	Archeologia	5	3%
2.	Pedagogika	5	3%
3.	Psychologia	5	3%

Kierunek: Historia, podmiot prowadzący Wydział Historyczny UKW

Studia II stopnia o profilu ogólnoakademickim

Program nauczania nr EU-H/N-US /233/2018/2019-II° (obowiązuje od roku akad. 2019/2020, obecnie jest realizowany na I i II roku studiów)

L.p.	Nazwa dyscypliny	Punkty ECTS	
		liczba	%
1.	Archeologia	3	3%

2.	Pedagogika	3	3%
3.	Psychologia	3	3%

Na studiach prowadzone jest kształcenie przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela

TAK NIE

W przypadku zaznaczenia opcji TAK, proszę wskazać rodzaj zawodu nauczyciela, w zakresie którego prowadzone jest kształcenie (można zaznaczyć więcej niż jedną opcję):

- nauczyciel przedmiotu HISTORIA⁴
- nauczyciel teoretycznych przedmiotów zawodowych .....⁴
- nauczyciel praktycznej nauki zawodu .....⁴
- nauczyciel prowadzący zajęcia .....⁴
- nauczyciel psycholog
- nauczyciel przedszkola i edukacji wczesnoszkolnej
- nauczyciel pedagog specjalny
- nauczyciel logopeda
- nauczyciel prowadzący zajęcia wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka

---

⁴ Należy podać nazwę przedmiotu/zawodu/zajęć

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów

EFEKTY UCZENIA SIĘ DLA KIERUNKU

określone Uchwałą Senatu Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego

Nr 6/2018/2019

z dnia 27 listopada 2018 r.

Studia pierwszego stopnia

Nazwa podstawowej jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek studiów: Wydział Humanistyczny			
Nazwa kierunku studiów:		HISTORIA	
Poziom kształcenia:		PIERWSZY	
Profil kształcenia:		OGÓLNOAKADEMICKI	
L.p.	symbol kierunkowych efektów uczenia się	kierunkowe efekty uczenia się	odniesienie do charakterystyki drugiego stopnia efektów uczenia się (kod składnika opisu)
Wiedza			
1.	K_W01	Ma podstawową wiedzę o specyfice przedmiotowej i metodologicznej nauk humanistycznych i społecznych, ma wiedzę faktograficzną w zakresie problematyki związanej ze studiowanym kierunkiem.	P6S_WG
2.	K_W02	Ma wiedzę w zakresie złożoności występowania zjawisk i procesów w rozwoju cywilizacyjnym, rozumie powiązania interdyscyplinarne między naukami humanistycznymi i społecznymi.	P6S_WG
3.	K_W03	Ma wiedzę pozwalającą na krytyczną analizę zjawisk, wskazywania cech charakterystycznych. Ma wiedzę o procesach historycznych, przemianach struktur społecznych, o czynnikach rozwoju cywilizacyjnego.	P6S_WG
4.	K_W04	Ma wiedzę szczegółową na temat zależności między zjawiskami charakterystycznymi dla studiowanej dyscypliny.	P6S_WG
5.	K_W05	Posiada aparat pojęciowy i terminologię właściwą językowi specjalistycznemu studiowanego kierunku.	P6S_WG
6.	K_W06	Zna teorie, metody i techniki badawcze w zakresie dyscyplin właściwych dla studiowanego	P6S_WG

		kierunku. Ma wiedzę o szkołach i instytucjach badawczych.	
7.	K_W07	Posiada wiedzę co do dotychczasowego i bieżącego stanu badań.	P6S_WG
8.	K_W08	Zna zasady pracy indywidualnej oraz zespołowej.	P6S_WK
9.	K_W09	Zna i rozumie zasady ochrony własności intelektualnej, prawa autorskiego i etyki zawodowej.	P6S_WK
10.	K_W10	Ma wiedzę w zakresie różnorodnych form aktywności zawodowej związanej ze studiowanym kierunkiem.	P6S_WK
Σ	10		
Umiejętności			
1.	K_U01	Potrafi wykorzystywać do celów naukowych posiadaną wiedzę. Posiada podstawowe umiejętności badawcze.	P6S_UW
2.	K_U02	Potrafi rozpoznawać, klasyfikować, stawiać, wyjaśniać i rozwiązywać problemy naukowe.	P6S_UW
3.	K_U03	Potrafi analizować i interpretować procesy kulturowe, gospodarcze, polityczne, prawne w oparciu o przekazy pisane, audiowizualne, artefakty.	P6S_UW
4.	K_U04	Potrafi przeprowadzić kwerendę źródłową i bibliograficzną, korzysta z technik informatycznych w celu pozyskania danych, a następnie poddawać pozyskane informacje krytycznej ocenie. Potrafi identyfikować wzajemne relacje pomiędzy różnymi kierunkami badań.	P6S_UW
5.	K_U05	Właściwie dobiera metody i narzędzia pracy, posiada opanowane podstawy warsztatu badawczego. Określa związki przyczynowo-skutkowe wpływające na dynamikę zmian. Posiada umiejętności merytorycznego argumentowania i kreacji własnych tez, poglądów i wniosków na podstawie zdobytej wiedzy o charakterze interdyscyplinarnym.	P6S_UW
6.	K_U06	Posiada umiejętności tworzenia prac pisemnych o charakterze naukowym. Potrafi zredagować, skomentować, opatrzyć przypisami przygotowany tekst. Posiada umiejętność wypowiedzi w spójnej logicznie i zrozumiałej formie. Potrafi prezentować efekty swojej pracy.	P6S_UK

7.	K_U07	Posługuje się językami obcymi na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.	P6S_UK
8.	K_U08	Potrafi praktycznie wykorzystywać posiadaną wiedzę realizując zadania natury zawodowej, formułować krytyczne opinie dotyczące procesów i zdarzeń. Ma umiejętności formułowania tez i argumentów z wykorzystaniem poglądów różnych autorów.	P6S_UK
9.	K_U09	Potrafi brać udział w dyskusjach, debatach, wymianie poglądów używając specjalistycznej terminologii i posługując się różnorodnymi pomocami naukowymi.	P6S_UO
10.	K_U10	Potrafi podejmować samodzielnie lub w zespole przedsięwzięcia, planować samodzielnie lub pod kierunkiem opiekuna naukowego prace badawcze oraz działalność w zakresie studiowanego kierunku, upowszechniać wiedzę, potrafi planować pracę indywidualną lub zespołową, planować permanentne doksztalcenie się.	P6S_UO
Σ	10		
Kompetencje społeczne			
1.	K_K01	Ma świadomość poziomu swej wiedzy, umiejętności i kompetencji, dokonuje ich samooceny, rozumie potrzebę permanentnego kształcenia się przez całe życie, podnoszenia swoich kwalifikacji, weryfikowania posiadanej wiedzy o najnowsze wyniki dociekań naukowych. Jest otwarty na dialog.	P6S_KK
2.	K_K02	Zachowuje krytyczny stosunek do posiadanej wiedzy zachowując poczucie, że wykorzystując pogłębiona wiedzę można rozwiązywać powstające problemy. Jest otwarty na zasięganie opinii ekspertów w przypadku trudności w samodzielnym rozwiązaniu problemu. Zachowuje obiektywizm badawczy.	P6S_KK
3.	K_K03	Szanuje dziedzictwo kulturowe w jego różnorodności, ma świadomość odpowiedzialności za jego utrwalanie.	P6S_KK
4.	K_K04	Podejmuje inicjatywy zmierzające do promowania wiedzy, na rzecz interesu społecznego, myśli i działa w sposób przedsiębiorczy, aktywnie uczestniczy w życiu, a także odpowiednio określa priorytety stawianych sobie lub innym zadań, pracuje	P6S_KO

		samodzielnie lub w grupie, przyjmując w niej różne role.	
5.	K_K05	Postępuje etycznie, prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu. Potrafi świadomie organizować swój warsztat pracy. Dbą o etos wykonywanego zawodu. Realizuje zadania zapewniając bezpieczeństwo własne i swoim współpracownikom. Potrafi wykorzystywać swoją wiedzę w sferze praktyki życia współczesnego.	P6S_KR
6.	K_K06	Ma poczucie potrzeby ochrony własności intelektualnej.	P6S_KR
Σ	6		

Studia drugiego stopnia

Nazwa podstawowej jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek studiów: Wydział Humanistyczny			
Nazwa kierunku studiów:		HISTORIA	
Poziom kształcenia:		DRUGI	
Profil kształcenia:		OGÓLNOAKADEMICKI	
L.p.	symbol kierunkowych efektów uczenia się	kierunkowe efekty uczenia się	odniesienie do charakterystyki drugiego stopnia efektów uczenia się (kod składnika opisu)
Wiedza			
1.	K_W01	Ma pogłębioną wiedzę o specyfice przedmiotowej i metodologicznej nauk humanistycznych i społecznych, ma zaawansowaną wiedzę faktograficzną w zakresie problematyki związanej ze studiowanym kierunkiem.	P7S_WG
2.	K_W02	Ma zaawansowaną wiedzę w zakresie złożoności występowania zjawisk i procesów w rozwoju cywilizacyjnym, rozumie powiązania interdyscyplinarne między naukami humanistycznymi i społecznymi.	P7S_WG
3.	K_W03	Ma podbudowaną teoretycznie wiedzę pozwalającą na krytyczną analizę kluczowych zjawisk, wskazywania cech charakterystycznych. Ma uporządkowaną wiedzę szczegółową o procesach historycznych,	P7S_WG

		przemianach struktur społecznych, o czynnikach rozwoju cywilizacyjnego.	
4.	K_W04	Ma zaawansowaną wiedzę szczegółową na temat zależności między zjawiskami charakterystycznymi dla studiowanej dyscypliny.	P7S_WG
5.	K_W05	Posiada rozbudowany aparat pojęciowy i terminologię właściwą językowi specjalistycznemu studiowanego kierunku.	P7S_WG
6.	K_W06	Ma usystematyzowaną i pogłębioną wiedzę o najważniejszych teoriach, metodach i technikach badawczych w zakresie dyscyplin właściwych dla studiowanego kierunku. Ma wiedzę o szkołach i instytucjach badawczych, głównych tendencjach rozwojowych badań.	P7S_WG
7.	K_W07	Posiada pogłębioną wiedzę co do dotychczasowego i bieżącego stanu badań.	P7S_WG
8.	K_W08	Zna i rozumie zasady pracy indywidualnej oraz zespołowej.	P7S_WK
9.	K_W09	Zna i rozumie zasady ochrony własności intelektualnej, prawa autorskiego i etyki zawodowej.	P7S_WK
10.	K_W10	Ma wiedzę i wie jak wprowadzić ją w życie w zakresie różnorodnych form aktywności zawodowej związanej ze studiowanym kierunkiem.	P7S_WK
Σ	10		
Umiejętności			
1.	K_U01	Potrafi innowacyjnie wykorzystywać do celów naukowych posiadaną wiedzę. Posiada ugruntowane umiejętności badawcze pozwalające na twórczą interpretację zdobywanych informacji.	P7S_UW
2.	K_U02	Potrafi rozpoznawać, klasyfikować, stawiać, wyjaśniać i rozwiązywać problemy naukowe o podwyższonej skali trudności.	P7S_UW
3.	K_U03	Potrafi analizować i w sposób twórczy interpretować zaawansowane procesy kulturowe, gospodarcze, polityczne, prawne w oparciu o przekazy pisane, audiowizualne, artefakty, przechodząc następnie do ich syntetycznego ujęcia.	P7S_UW
4.	K_U04	Potrafi przeprowadzić zaawansowaną kwerendę źródłową, w tym również archiwalną i bibliograficzną, korzysta z zaawansowanych technik informatycznych w celu pozyskania	P7S_UW

		danych, a następnie poddawać pozyskane informacje wnikliwej krytycznej ocenie. Potrafi precyzyjnie identyfikować wzajemne relacje pomiędzy różnymi kierunkami badań.	
5.	K_U05	Właściwie dobiera metody i narzędzia pracy, posiada opanowany warsztat badawczy. Potrafi przystosowywać istniejące metody do własnych potrzeb badawczych lub tworzyć nowe. Trafnie określa związki przyczynowo-skutkowe wpływające na dynamikę zmian. Posiada umiejętności merytorycznego argumentowania i kreacji własnych tez, poglądów i wniosków na podstawie zdobytej wiedzy o charakterze interdyscyplinarnym. Formułuje i argumentuje hipotezy badawcze.	P7S_UW
6.	K_U06	Posiada umiejętności tworzenia prac pisemnych o charakterze naukowym, wykorzystujących szeroko materiał źródłowy. Potrafi zredagować, skomentować, opatrzyć przypisami przygotowany tekst. Posiada umiejętność wypowiedzi w spójnej logicznie i zrozumiałej formie. Potrafi prezentować efekty swojej pracy.	P7S_UK
7.	K_U07	Posługuje się językami obcymi na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego w tym specjalistyczną dla studiowanego kierunku terminologią.	P7S_UK
8.	K_U08	Potrafi praktycznie wykorzystywać posiadaną wiedzę realizując zadania natury zawodowej, formułować krytyczne opinie dotyczące procesów i zdarzeń. Ma umiejętności formułowania tez i argumentów z wykorzystaniem poglądów różnych autorów.	P7S_UK
9.	K_U09	Potrafi brać udział w dyskusjach, debatach, wymianie poglądów używając specjalistycznej, zróżnicowanej terminologii i posługując się różnorodnymi pomocami naukowymi. Potrafi prowadzić debatę.	P7S_UO
10.	K_U10	Potrafi podejmować samodzielnie lub w zespole przedsięwzięcia, planować samodzielnie lub pod kierunkiem opiekuna naukowego prace badawcze oraz działalność w zakresie studiowanego kierunku, upowszechniać wiedzę, potrafi planować pracę indywidualną lub zespołową, planować permanentne doszkalcenie się.	P7S_UO
Σ	10		

Kompetencje społeczne			
1.	K_K01	Ma świadomość poziomu swej wiedzy, umiejętności i kompetencji, dokonuje ich samooceny, rozumie potrzebę permanentnego kształcenia się przez całe życie, podnoszenia swoich kwalifikacji, weryfikowania posiadanej wiedzy o najnowsze wyniki dociekań naukowych. Jest otwarty na dialog.	P7S_KK
2.	K_K02	Zachowuje krytyczny stosunek do posiadanej wiedzy zachowując poczucie, że wykorzystując pogłębiona wiedzę można rozwiązywać powstające problemy. Jest otwarty na zasięganie opinii ekspertów w przypadku trudności w samodzielnym rozwiązaniu problemu. Zachowuje obiektywizm badawczy.	P7S_KK
3.	K_K03	Szanuje i podejmuje działania w kierunku utrwalania i poszerzania wiedzy na temat szeroko pojętego dziedzictwa kulturowego w jego różnorodności, ma świadomość odpowiedzialności za jego ubogacanie na drodze naukowej.	P7S_KK
4.	K_K04	Inspiruje i podejmuje inicjatywy zmierzające do promowania wiedzy, na rzecz interesu społecznego, myśli i działa w sposób przedsiębiorczy, aktywnie uczestniczy w życiu, a także odpowiednio określa priorytety stawianych sobie lub innym zadań, pracuje samodzielnie lub w grupie, przyjmując w niej różne role.	P7S_KO
5.	K_K05	Postępuje etycznie, prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu. Potrafi świadomie organizować swój warsztat pracy. Dbą i podtrzymuje etos wykonywanego zawodu. Realizuje zadania zapewniając bezpieczeństwo własne i swoim współpracownikom. Potrafi wykorzystywać swoją wiedzę w sferze praktyki życia współczesnego uwzględniając zmieniające się potrzeby.	P7S_KR
6.	K_K06	Ma poczucie potrzeby ochrony własności intelektualnej i jej przestrzega.	P7S_KR
Σ	6		

.....
pieczęćka jednostki organizacyjnej

N_ kod specjalności nauczycielskiej**Kody na czerwono dot. zakresu przedmiotów:****B. Przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne**

B.1. – psychologia

B.2. – pedagogika

B.3. – praktyki zawodowe psychologiczno-pedagogiczne

C. Podstawy dydaktyki i emisja głosu

**D. Przygotowanie dydaktyczne do nauczania pierwszego przedmiotu
lub prowadzenia pierwszych zajęć**

D.1./E.1. Dydaktyka przedmiotu nauczania lub zajęć

D.2./E.2. Praktyki zawodowe dydaktyczne

TABELA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA**PRZYGOTOWUJĄCYCH DO WYKONYWANIA ZAWODU NAUCZYCIELA****W ODNIESIENIU DO KIERUNKOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA**

Nazwa podstawowej jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek studiów:			
WYDZIAŁ HISTORYCZNY			
Nazwa kierunku studiów:		HISTORIA	
Poziom kształcenia:		pierwszego stopnia	
Profil kształcenia:		ogólnoakademicki	
Umiejscowienie kierunku w obszarze (obszarach) kształcenia:			
obszar nauk humanistycznych, obszar nauk społecznych			
L.p.	symbol efektów kształcenia nauczyciela	efekty kształcenia przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela (treść)	odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia
Wiedza			
1.	N_W1.1.1.	Zna i rozumie podstawy filozofii wychowania i aksjologii pedagogicznej, specyfikę głównych środowisk wychowawczych i procesów w nich zachodzących;	K_W01 K_W02 K_W03

2.	N_W1.1.2.	Zna i rozumie klasyczne i współczesne teorie rozwoju człowieka, wychowania, uczenia się i nauczania lub kształcenia oraz ich wartości aplikacyjne;	K_W01 K_W02
3.	N_W1.1.3.	Zna i rozumie rolę nauczyciela lub wychowawcy w modelowaniu postaw i zachowań uczniów;	K_W10
4.	N_W1.1.4.	Zna i rozumie normy, procedury i dobre praktyki stosowane w działalności pedagogicznej (wychowanie przedszkolne, nauczanie w szkołach podstawowych i średnich ogólnokształcących, technikach i szkołach branżowych, szkołach specjalnych i oddziałach specjalnych oraz integracyjnych, w różnego typu ośrodkach wychowawczych oraz kształceniu ustawicznym);	K_W09 K_W10
5.	N_W1.1.5.	Zna i rozumie zagadnienie edukacji włączającej, a także sposoby realizacji zasady inkluzji;	K_W05 K_W10
6.	N_W1.1.6.	Zna i rozumie zróżnicowanie potrzeb edukacyjnych uczniów i wynikające z nich zadania szkoły dotyczące dostosowania organizacji procesu kształcenia i wychowania;	K_W06 K_W10
7.	N_W1.1.7.	Zna i rozumie sposoby projektowania i prowadzenia działań diagnostycznych w praktyce pedagogicznej;	K_W06 K_W08
8.	N_W1.1.8.	Zna i rozumie strukturę i funkcje systemu oświaty – cele, podstawy prawne, organizację i funkcjonowanie instytucji edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych, a także alternatywne formy edukacji;	K_W10
9.	N_W1.1.9.	Zna i rozumie podstawy prawne systemu oświaty niezbędne do prawidłowego realizowania prowadzonych działań edukacyjnych;	K_W08 K_W10
10.	N_W1.1.10.	Zna i rozumie prawa dziecka i osoby z niepełnosprawnością;	K_W09
11.	N_W1.1.11.	Zna i rozumie zasady bezpieczeństwa i higieny pracy w instytucjach edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych oraz odpowiedzialności prawnej nauczyciela w tym zakresie, a także zasady udzielania pierwszej pomocy;	K_W10
12.	N_W1.1.12.	Zna i rozumie procesy komunikowania interpersonalnego i społecznego oraz ich prawidłowości i zakłócenia;	K_W08
13.	N_W1.1.13.	Zna i rozumie podstawy funkcjonowania i patologie aparatu mowy, zasady emisji głosu, podstawy funkcjonowania narządu wzroku i równowagi;	K_W10

14.	N_W1.1.14.	Zna i rozumie treści nauczania i typowe trudności uczniów związane z ich opanowaniem;	K_W08 K_W10
15.	N_W1.1.15.	Zna i rozumie metody nauczania i doboru efektywnych środków dydaktycznych, w tym zasobów internetowych, wspomagających nauczanie przedmiotu lub prowadzenie zajęć, z uwzględnieniem zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych uczniów.	K_W08 K_W10
16.	N_B.1.W1.	Zna i rozumie podstawowe pojęcia psychologii: procesy poznawcze, spostrzeganie, odbiór i przetwarzanie informacji, mowę i język, myślenie i rozumowanie, uczenie się i pamięć, rolę uwagi, emocje i motywacje w procesach regulacji zachowania, zdolności i uzdolnienia, psychologię różnych indywidualnych – różnice w zakresie inteligencji, temperamentu, osobowości i stylu poznawczego;	K_W04 K_W05 K_W06
17.	N_B.1.W2.	Zna i rozumie proces rozwoju ucznia w okresie dzieciństwa, adolescencji i wczesnej dorosłości: rozwój fizyczny, motoryczny i psychoseksualny, rozwój procesów poznawczych (myślenie, mowa, spostrzeganie, uwaga i pamięć), rozwój społeczno-emocjonalny i moralny, zmiany fizyczne i psychiczne w okresie dojrzewania, rozwój wybranych funkcji psychicznych, normę rozwojową, rozwój i kształtowanie osobowości, rozwój w kontekście wychowania, zaburzenia w rozwoju podstawowych procesów psychicznych, teorie integralnego rozwoju ucznia, dysharmonie i zaburzenia rozwojowe u uczniów, zaburzenia zachowania, zagadnienia: nieśmiałości i nadpobudliwości, szczególnych uzdolnień, zaburzeń funkcjonowania w okresie dorastania, obniżenia nastroju, depresji, krystalizowania się tożsamości, dorosłości, identyfikacji z nowymi rolami społecznymi, a także kształtowania się stylu życia;	K_W02 K_W04 K_W05
18.	N_B.1.W3.	Zna i rozumie teorię spostrzegania społecznego i komunikacji: zachowania społeczne i ich uwarunkowania, sytuację interpersonalną, empatię, zachowania asertywne, agresywne i uległe, postawy, stereotypy, uprzedzenia, stres i radzenie sobie z nim, porozumiewanie się ludzi w instytucjach, reguły współdziałania, procesy komunikowania się, bariery w komunikowaniu się, media i ich wpływ wychowawczy, style komunikowania się uczniów i nauczyciela, bariery w komunikowaniu się w klasie, różne formy komunikacji – autoprezentację, aktywne słuchanie, efektywne nadawanie, komunikację niewerbalną, porozumiewanie się emocjonalne w klasie, porozumiewanie się w sytuacjach konfliktowych;	K_W02 K_W03 K_W04 K_W05
19.	N_B.1.W4.	Zna i rozumie proces uczenia się: modele uczenia się, w tym koncepcje klasyczne i współczesne ujęcia w oparciu o wyniki badań neuropsychologicznych, metody i techniki uczenia się z uwzględnieniem rozwijania metapoznania, trudności w uczeniu się, ich przyczyny i strategie ich prze-	K_W02 K_W04 K_W05

		zwycięzania, metody i techniki identyfikacji oraz wspomaganie rozwoju uzdolnień i zainteresowań, bariery i trudności w procesie komunikowania się, techniki i metody usprawniania komunikacji z uczniem oraz między uczniami;	
20.	N_B.1.W5.	Zna i rozumie zagadnienia autorefleksji i samorozwoju: zasoby własne w pracy nauczyciela – identyfikacja i rozwój, indywidualne strategie radzenia sobie z trudnościami, stres i nauczycielskie wypalenie zawodowe.	K_W04 K_W06
21.	N_B.2.W1.	Zna i rozumie system oświaty: organizację i funkcjonowanie systemu oświaty, podstawowe zagadnienia prawa oświatowego, krajowe i międzynarodowe regulacje dotyczące praw człowieka, dziecka, ucznia oraz osób z niepełnosprawnościami, znaczenie pozycji szkoły jako instytucji edukacyjnej, funkcje i cele edukacji szkolnej, modele współczesnej szkoły, pojęcie ukrytego programu szkoły, alternatywne formy edukacji, zagadnienie prawa wewnątrzszkolnego, podstawę programową w kontekście programu nauczania oraz działania wychowawczo-profilaktyczne, tematykę oceny jakości działalności szkoły lub placówki systemu oświaty;	K_W04 K_W06 K_W09
22.	N_B.2.W2.	Zna i rozumie rolę nauczyciela i koncepcje pracy nauczyciela: etykę zawodową nauczyciela, nauczycielską pragmatykę zawodową – prawa i obowiązki nauczycieli, zasady odpowiedzialności prawnej opiekuna, nauczyciela, wychowawcy i za bezpieczeństwo oraz ochronę zdrowia uczniów, tematykę oceny jakości pracy nauczyciela, zasady projektowania ścieżki własnego rozwoju zawodowego, rolę początkującego nauczyciela w szkolnej rzeczywistości, uwarunkowania sukcesu w pracy nauczyciela oraz choroby związane z wykonywaniem zawodu nauczyciela;	K_W08 K_W09 K_W10
23.	N_B.2.W3.	Zna i rozumie wychowanie w kontekście rozwoju: ontologiczne, aksjologiczne i antropologiczne podstawy wychowania; istotę i funkcje wychowania oraz proces wychowania, jego strukturę, właściwości i dynamikę; pomoc psychologiczno-pedagogiczną w szkole – regulacje prawne, formy i zasady udzielania wsparcia w placówkach systemu oświaty, a także znaczenie współpracy rodziny ucznia i szkoły oraz szkoły ze środowiskiem pozaszkolnym;	K_W05 K_W06 K_W10
24.	N_B.2.W4.	Zna i rozumie zasady pracy opiekuńczo-wychowawczej nauczyciela: obowiązki nauczyciela jako wychowawcy klasy, metodykę pracy wychowawczej, program pracy wychowawczej, style kierowania klasą, ład i dyscyplinę, poszanowanie godności dziecka, ucznia lub wychowanka, różnicowanie, indywidualizację i personalizację pracy z uczniami, funkcjonowanie klasy szkolnej jako grupy społecznej, procesy społeczne w klasie, rozwiązywanie konfliktów w klasie lub grupie wychowawczej, animowanie życia społeczno-kulturalnego klasy, wspieranie samorządności i autonomii uczniów, rozwijanie u dzieci, uczniów lub wychowanków	K_W05 K_W06 K_W10

		kompetencji komunikacyjnych i umiejętności społecznych niezbędnych do nawiązywania poprawnych relacji; pojęcia integracji i inkluzji; sytuację dziecka z niepełnosprawnością fizyczną i intelektualną w szkole ogólnodostępnej, problemy dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu i ich funkcjonowanie, problemy dzieci zaniedbanych i pozbawionych opieki oraz szkolną sytuację dzieci z doświadczeniem migracyjnym; problematykę dziecka w sytuacji kryzysowej lub traumatycznej; zagrożenia dzieci i młodzieży: zjawiska agresji i przemocy, w tym agresji elektronicznej, oraz uzależnień, w tym od środków psychoaktywnych i komputera, a także zagadnienia związane z grupami nieformalnymi, podkulturami młodzieżowymi i sektami;	
25.	N_B.2.W5.	Zna i rozumie sytuację uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi: specjalne potrzeby edukacyjne uczniów i ich uwarunkowania (zakres diagnozy funkcjonalnej, metody i narzędzia stosowane w diagnozie), konieczność dostosowywania procesu kształcenia do specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów (projektowanie wsparcia, konstruowanie indywidualnych programów) oraz tematykę oceny skuteczności wsparcia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;	K_W05 K_W06 K_W10
26.	N_B.2.W6.	Zna i rozumie zasady pracy z uczniem z trudnościami w uczeniu się; przyczyny i przejawy trudności w uczeniu się, zapobieganie trudnościom w uczeniu się i ich wczesne wykrywanie, specyficzne trudności w uczeniu się – dysleksja, dysgrafia, dysortografia i dyskalkulia oraz trudności w uczeniu się wynikające z dysfunkcji sfery percepcyjno-motorycznej oraz zaburzeń rozwoju zdolności, w tym językowych i arytmetycznych, i sposoby ich przezwyciężania; zasady dokonywania diagnozy nauczycielskiej i techniki diagnostyczne w pedagogice;	K_W05 K_W08 K_W10
27.	N_B.2.W7.	Zna i rozumie doradztwo zawodowe: wspomaganie ucznia w projektowaniu ścieżki edukacyjno- -zawodowej, metody i techniki określania potencjału ucznia oraz potrzebę przygotowania uczniów do uczenia się przez całe życie.	K_W05 K_W08 K_W10
28.	N_B.3.W1.	Zna i rozumie zadania charakterystyczne dla szkoły lub placówki systemu oświaty oraz środowisko, w jakim one działają;	K_W03; K_W10
29.	N_B.3.W2.	Zna i rozumie organizację, statut i plan pracy szkoły, program wychowawczo-profilaktyczny oraz program realizacji doradztwa zawodowego;	K_W10
30.	N_B.3.W3.	Zna i rozumie zasady zapewniania bezpieczeństwa uczniom w szkole i poza nią;	K_W10

31.	N_C.W1.	Zna i rozumie usytuowanie dydaktyki w zakresie pedagogiki, a także przedmiot i zadania współczesnej dydaktyki oraz relację dydaktyki ogólnej do dydaktyk szczegółowych;	K_W02 K_W05 K_W06
32.	N_C.W2.	Zna i rozumie zagadnienie klasy szkolnej jako środowiska edukacyjnego: style kierowania klasą, problem ład i dyscypliny, procesy społeczne w klasie, integrację klasy szkolnej, tworzenie środowiska sprzyjającego postępowi w nauce oraz sposób nauczania w klasie zróżnicowanej pod względem poznawczym, kulturowym, statusu społecznego lub materialnego;	K_W08 K_W10
33.	N_C.W3.	Zna i rozumie współczesne koncepcje nauczania i cele kształcenia – źródła, sposoby ich formułowania oraz ich rodzaje; zasady dydaktyki, metody nauczania, treści nauczania i organizację procesu kształcenia oraz pracy uczniów;	K_W04 K_W06 K_W10
34.	N_C.W4.	Zna i rozumie zagadnienie lekcji jako jednostki dydaktycznej oraz jej budowę, modele lekcji i sztukę prowadzenia lekcji, a także style i techniki pracy z uczniami; interakcje w klasie; środki dydaktyczne;	K_W04 K_W06 K_W10
35.	N_C.W5.	Zna i rozumie konieczność projektowania działań edukacyjnych dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb i możliwości uczniów, w szczególności możliwości psychofizycznych oraz tempa uczenia się, a także potrzebę i sposoby wyrównywania szans edukacyjnych, znaczenie odkrywania oraz rozwijania predyspozycji i uzdolnień oraz zagadnienia związane z przygotowaniem uczniów do udziału w konkursach i olimpiadach przedmiotowych; autonomię dydaktyczną nauczyciela;	K_W08 K_W10
36.	N_C.W6.	Zna i rozumie sposoby i znaczenie oceniania osiągnięć szkolnych uczniów: ocenianie kształtujące w kontekście efektywności nauczania, wewnętrzny system oceniania, rodzaje i sposoby przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów zewnętrznych; tematykę oceny efektywności dydaktycznej nauczyciela i jakości działalności szkoły oraz edukacyjną wartość dodaną;	K_W10
37.	N_C.W7.	Zna i rozumie znaczenie języka jako narzędzia pracy nauczyciela: problematykę pracy z uczniami z ograniczoną znajomością języka polskiego lub zaburzeniami komunikacji językowej, metody porozumiewania się w celach dydaktycznych – sztukę wykładania i zadawania pytań, sposoby zwiększania aktywności komunikacyjnej uczniów, praktyczne aspekty wystąpień publicznych – poprawność językową, etykę języka, etykietę korespondencji tradycyjnej i elektronicznej oraz zagadnienia związane z emisją głosu –	K_W10

		budowę, działanie i ochronę narządu mowy i zasady emisji głosu.	
38.	N_D.1./E.1. W1.	Zna i rozumie miejsce danego przedmiotu lub rodzaju zajęć w ramowych planach nauczania na poszczególnych etapach edukacyjnych;	K_W04
39.	N_D.1./E.1. W2.	Zna i rozumie podstawę programową danego przedmiotu, cele kształcenia i treści nauczania przedmiotu lub prowadzonych zajęć na poszczególnych etapach edukacyjnych, przedmiot lub rodzaj zajęć w kontekście wcześniejszego i dalszego kształcenia, strukturę wiedzy w zakresie przedmiotu nauczania lub prowadzonych zajęć oraz kompetencje kluczowe i ich kształtowanie w ramach nauczania przedmiotu lub prowadzenia zajęć;	K_W06 K_W10
40.	N_D.1./E.1. W3.	Zna i rozumie integrację wewnątrz- i międzyprzedmiotową; zagadnienia związane z programem nauczania – tworzenie i modyfikację, analizę, ocenę, dobór i zatwierdzanie oraz zasady projektowania procesu kształcenia oraz rozkładu materiału;	K_W05 K_W10
41.	N_D.1./E.1. W4.	Zna i rozumie kompetencje merytoryczne, dydaktyczne i wychowawcze nauczyciela, w tym potrzebę zawodowego rozwoju, także z wykorzystaniem technologii informacyjno-komunikacyjnej, oraz dostosowywania sposobu komunikowania się do poziomu rozwoju uczniów i stymulowania aktywności poznawczej uczniów, w tym kreowania sytuacji dydaktycznych; znaczenie autorytetu nauczyciela oraz zasady interakcji ucznia i nauczyciela w toku lekcji; moderowanie interakcji między uczniami; rolę nauczyciela jako popularyzatora wiedzy oraz znaczenie współpracy nauczyciela w procesie dydaktycznym z rodzicami lub opiekunami uczniów, pracownikami szkoły i środowiskiem pozaszkolnym;	K_W05 K_W06 K_W10
42.	N_D.1./E.1. W5.	Zna i rozumie konwencjonalne i niekonwencjonalne metody nauczania, w tym metody aktywizujące i metodę projektów, proces uczenia się przez działanie, odkrywanie lub dociekanie naukowe oraz pracę badawczą ucznia, a także zasady doboru metod nauczania typowych dla danego przedmiotu lub rodzaju zajęć;	K_W05 K_W06 K_W10
43.	N_D.1./E.1. W6.	Zna i rozumie metodykę realizacji poszczególnych treści kształcenia w obrębie przedmiotu lub zajęć – rozwiązania merytoryczne i metodyczne, dobre praktyki, dostosowanie oddziaływań do potrzeb i możliwości uczniów lub grup uczniowskich o różnym potencjale i stylu uczenia się, typowe dla przedmiotu lub rodzaju zajęć błędy uczniowskie, ich rolę i sposoby wykorzystania w procesie dydaktycznym;	K_W05 K_W06 K_W10
44.	N_D.1./E.1. W7.	Zna i rozumie organizację pracy w klasie szkolnej i grupach: potrzebę indywidualizacji nauczania, zagadnienie nauczania interdyscyplinarnego, formy pracy specyficzne dla da-	K_W08 K_W10

		nego przedmiotu lub rodzaju zajęć: wycieczki, zajęcia terenowe i laboratoryjne, doświadczenia i konkursy oraz zagadnienia związane z pracą domową;	
45.	N_D.1./E.1. W8.	Zna i rozumie sposoby organizowania przestrzeni klasy szkolnej, z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego: środki dydaktyczne (podręczniki i pakiety edukacyjne), pomoce dydaktyczne – dobór i wykorzystanie zasobów edukacyjnych, w tym elektronicznych i obcojęzycznych, edukacyjne zastosowania mediów i technologii informacyjno-komunikacyjnej; myślenie komputacyjne w rozwiązywaniu problemów w zakresie nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć; potrzebę wyszukiwania, adaptacji i tworzenia elektronicznych zasobów edukacyjnych i projektowania multimedialnych;	K_W07 K_W09 K_W10
46.	N_D.1./E.1. W9.	Zna i rozumie metody kształcenia w odniesieniu do nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć, a także znaczenie kształtowania postawy odpowiedzialnego i krytycznego wykorzystywania mediów cyfrowych oraz poszanowania praw własności intelektualnej;	K_W05 K_W06
47.	N_D.1./E.1. W10.	Zna i rozumie rolę diagnozy, kontroli i oceniania w pracy dydaktycznej; ocenianie i jego rodzaje: ocenianie bieżące, semestralne i roczne, ocenianie wewnętrzne i zewnętrzne; funkcje oceny;	K_W05 K_W06
48.	N_D.1./E.1. W11.	Zna i rozumie egzaminy kończące etap edukacyjny i sposoby konstruowania testów, sprawdzianów oraz innych narzędzi przydatnych w procesie oceniania uczniów w ramach nauczanego przedmiotu;	K_W05 K_W06
49.	N_D.1./E.1. W12.	Zna i rozumie diagnozę wstępną grupy uczniowskiej i każdego ucznia w kontekście nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć oraz sposoby wspomagania rozwoju poznawczego uczniów; potrzebę kształtowania pojęć, postaw, umiejętności praktycznych, w tym rozwiązywania problemów, i wykorzystywania wiedzy; metody i techniki skutecznego uczenia się; metody strukturyzacji wiedzy oraz konieczność powtarzania i utrwalania wiedzy i umiejętności;	K_W05 K_W06
50.	N_D.1./E.1. W13.	Zna i rozumie znaczenie rozwijania umiejętności osobistych i społeczno-emocjonalnych uczniów: potrzebę kształtowania umiejętności współpracy uczniów, w tym grupowego rozwiązywania problemów oraz budowania systemu wartości i rozwijania postaw etycznych uczniów, a także kształtowania kompetencji komunikacyjnych i nawyków kulturalnych;	K_W05 K_W06 K_W08
51.	N_D.1./E.1. W14.	Zna i rozumie warsztat pracy nauczyciela; właściwe wykorzystanie czasu lekcji przez ucznia i nauczyciela; zagadnienia związane ze sprawdzaniem i ocenianiem jakości kształcenia oraz jej ewaluacją, a także z koniecznością analizy i oceny własnej pracy dydaktyczno-wychowawczej;	K_W06 K_W10

52.	N_D.1./E.1. W15.	Zna i rozumie potrzebę kształtowania u ucznia pozytywnego stosunku do nauki, rozwijania ciekawości, aktywności i samodzielności poznawczej, logicznego i krytycznego myślenia, kształtowania motywacji do uczenia się danego przedmiotu i nawyków systematycznego uczenia się, korzystania z różnych źródeł wiedzy, w tym z Internetu, oraz przygotowania ucznia do uczenia się przez całe życie przez stymulowanie go do samodzielnej pracy.	K_W10
53.	N_D.2./E.2. W1.	Zna i rozumie zadania dydaktyczne realizowane przez szkołę lub placówkę systemu oświaty;	K_W10
54.	N_D.2./E.2. W2.	Zna i rozumie sposób funkcjonowania oraz organizację pracy dydaktycznej szkoły lub placówki systemu oświaty;	K_W10
55.	N_D.2./E.2. W3.	Zna i rozumie rodzaje dokumentacji działalności dydaktycznej prowadzonej w szkole lub placówce systemu oświaty.	K_W10
Σ	55		
Umiejętności			
56.	N_U1.2.1.	Potrafi obserwować sytuacje i zdarzenia pedagogiczne, analizować je z wykorzystaniem wiedzy pedagogiczno-psychologicznej oraz proponować rozwiązania problemów;	K_U01 K_U03 K_U05 K_U08
57	N_U1.2.2.	Potrafi adekwatnie dobierać, tworzyć i dostosowywać do zróżnicowanych potrzeb uczniów materiały i środki, w tym z zakresu technologii informacyjno-komunikacyjnej, oraz metody pracy w celu samodzielnego projektowania i efektywnego realizowania działań pedagogicznych, dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych;	K_U01 K_U05 K_U10
58.	N_U1.2.3.	Potrafi rozpoznawać potrzeby, możliwości i uzdolnienia uczniów oraz projektować i prowadzić działania wspierające integralny rozwój uczniów, ich aktywność i uczestnictwo w procesie kształcenia i wychowania oraz w życiu społecznym;	K_U09 K_U10
59.	N_U1.2.4.	Potrafi projektować i realizować programy nauczania z uwzględnieniem zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych uczniów;	K_U05 K_U08
60.	N_U1.2.5.	Potrafi projektować i realizować programy wychowawczo-profilaktyczne w zakresie treści i działań wychowawczych i profilaktycznych skierowanych do uczniów, ich rodziców lub opiekunów i nauczycieli;	K_U05 K_U08
61.	N_U1.2.6.	Potrafi tworzyć sytuacje wychowawczo-dydaktyczne motywujące uczniów do nauki i pracy nad sobą, analizować ich	K_U03 K_U05

		skuteczność oraz modyfikować działania w celu uzyskania pożądaných efektów wychowania i kształcenia;	K_U08
62.	N_U1.2.7.	Potrafi podejmować pracę z uczniami rozbudzającą ich zainteresowania i rozwijającą ich uzdolnienia, właściwie dobrać treści nauczania, zadania i formy pracy w ramach samokształcenia oraz promować osiągnięcia uczniów;	K_U05 K_U08
63.	N_U1.2.8.	potrafi rozwijać kreatywność i umiejętność samodzielnego, krytycznego myślenia uczniów;	K_U08 K_U09
64.	N_U1.2.9.	Potrafi skutecznie animować i monitorować realizację zespołowych działań edukacyjnych uczniów;	K_U08 K_U09
65.	N_U1.2.10.	Potrafi wykorzystywać proces oceniania i udzielania informacji zwrotnych do stymulowania uczniów w ich pracy nad własnym rozwojem;	K_U08 K_U09
66.	N_U1.2.11.	Potrafi monitorować postępy uczniów, ich aktywność i uczestnictwo w życiu społecznym szkoły;	K_U03 K_U05 K_U08
67.	N_U1.2.12.	Potrafi pracować z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z dziećmi z trudnościami adaptacyjnymi związanymi z doświadczeniem migracyjnym, pochodzącymi ze środowisk zróżnicowanych pod względem kulturowym lub z ograniczoną znajomością języka polskiego;	K_U08 K_U10
68.	N_U1.2.13.	Potrafi odpowiedzialnie organizować pracę szkolną oraz pozaszkolną ucznia, z poszanowaniem jego prawa do odpoczynku;	K_U05
69.	N_U1.2.14.	Potrafi skutecznie realizować działania wspomagające uczniów w świadomym i odpowiedzialnym podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych;	K_U08
70.	N_U1.2.15.	Potrafi poprawnie posługiwać się językiem polskim i poprawnie oraz adekwatnie do wieku uczniów posługiwać się terminologią przedmiotu;	K_U06 K_U09
71.	N_U1.2.16	Potrafi posługiwać się aparatem mowy zgodnie z zasadami emisji głosu;	K_U06
72.	N_U1.2.17.	Potrafi udzielać pierwszej pomocy;	K_U08 K_U10

73.	N_U1.2.18.	Potrafi samodzielnie rozwijać wiedzę i umiejętności pedagogiczne z wykorzystaniem różnych źródeł, w tym obcojęzycznych, i technologii.	K_U01 K_U02 K_U05
74.	N_B.1.U1.	Potrafi obserwować procesy rozwojowe uczniów;	K_U05
75.	N_B.1.U2.	Potrafi obserwować zachowania społeczne i ich uwarunkowania;	K_U05
76.	N_B.1.U3.	Potrafi skutecznie i świadomie komunikować się;	K_U06
77.	N_B.1.U4.	Potrafi porozumieć się w sytuacji konfliktowej;	K_U09
78.	N_B.1.U5.	Potrafi rozpoznawać bariery i trudności uczniów w procesie uczenia się;	K_U05 K_U08
79.	N_B.1.U6.	Potrafi identyfikować potrzeby uczniów w rozwoju uzdolnień i zainteresowań;	K_U05 K_U08
80.	N_B.1.U7.	Potrafi radzić sobie ze stresem i stosować strategie radzenia sobie z trudnościami;	K_U05 K_U08
81.	N_B.1.U8.	Potrafi zaplanować działania na rzecz rozwoju zawodowego na podstawie świadomej autorefleksji i informacji zwrotnej od innych osób.	K_U05 K_U08
82.	N_B.2.U1.	Potrafi wybrać program nauczania zgodny z wymaganiami podstawy programowej i dostosować go do potrzeb edukacyjnych uczniów;	K_U05 K_U08
83.	N_B.2.U2.	Potrafi zaprojektować ścieżkę własnego rozwoju zawodowego;	K_U05 K_U08
84.	N_B.2.U3.	Potrafi formułować oceny etyczne związane z wykonywaniem zawodu nauczyciela;	K_U09
85.	N_B.2.U4.	Potrafi nawiązywać współpracę z nauczycielami oraz ze środowiskiem pozaszkolnym;	K_U08 K_U09

86.	N_B.2.U5.	Potrafi rozpoznawać sytuację zagrożeń i uzależnień uczniów;	K_U08
87.	N_B.2.U6.	Potrafi zdiagnozować potrzeby edukacyjne ucznia i zaprojektować dla niego odpowiednie wsparcie;	K_U08 K_U10
88.	N_B.2.U7.	Potrafi określić przybliżony potencjał ucznia i doradzić mu ścieżkę rozwoju.	K_U08 K_U10
89.	N_B.3.U1.	Potrafi wyciągać wnioski z obserwacji pracy wychowawcy klasy, jego interakcji z uczniami oraz sposobu, w jaki planuje i przeprowadza zajęcia wychowawcze;	K_U03 K_U08 K_U10
90.	N_B.3.U2.	Potrafi wyciągać wnioski z obserwacji sposobu integracji działań opiekuńczo-wychowawczych i dydaktycznych przez nauczycieli przedmiotów;	K_U08 K_U10
91.	N_B.3.U3.	Potrafi wyciągać wnioski, w miarę możliwości, z bezpośredniej obserwacji pracy rady pedagogicznej i zespołu wychowawców klas;	K_U03 K_U08 K_U10
92.	N_B.3.U4.	Potrafi wyciągać wnioski z bezpośredniej obserwacji pozalekcyjnych działań opiekuńczo- -wychowawczych nauczycieli, w tym podczas dyżurów na przerwach międzylekcyjnych i zorganizowanych wyjść grup uczniowskich;	K_U03 K_U08 K_U10
93.	N_B.3.U5.	Potrafi zaplanować i przeprowadzić zajęcia wychowawcze pod nadzorem opiekuna praktyk zawodowych;	K_U08 K_U10
94.	N_B.3.U6.	Potrafi analizować, przy pomocy opiekuna praktyk zawodowych oraz nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w zakresie przygotowania psychologiczno-pedagogicznego, sytuacje i zdarzenia pedagogiczne zaobserwowane lub doświadczane w czasie praktyk.	K_U03 K_U08 K_U10
95.	N_C.U1.	Potrafi zidentyfikować potrzeby dostosowania metod pracy do klasy zróżnicowanej pod względem poznawczym, kulturowym, statusu społecznego lub materialnego;	K_U08 K_U10
96.	N_C.U2.	Potrafi zaprojektować działania służące integracji klasy szkolnej;	K_U08 K_U10

97.	N_C.U3.	Potrafi dobierać metody nauczania do nauczanych treści i zorganizować pracę uczniów;	K_U08 K_U10
98.	N_C.U4.	Potrafi wybrać model lekcji i zaprojektować jej strukturę;	K_U10
99.	N_C.U5.	Potrafi zaplanować pracę z uczniem zdolnym, przygotowującą go do udziału w konkursie przedmiotowym lub współzawodnictwie sportowym;	K_U10
100.	N_C.U6.	Potrafi dokonać oceny pracy ucznia i zaprezentować ją w formie oceny kształtującej;	K_U08 K_U10
101.	N_C.U7.	Potrafi posługiwać się zgodnie z zasadami aparatem emisji głosu;	K_U06 K_U09
102.	N_C.U8.	Potrafi poprawnie posługiwać się językiem polskim.	K_U06
103.	N_D.1./E.1. U1.	Potrafi identyfikować typowe zadania szkolne z celami kształcenia, w szczególności z wymaganiami ogólnymi podstawy programowej, oraz z kompetencjami kluczowymi;	K_U05
104.	N_D.1./E.1. U2.	Potrafi przeanalizować rozkład materiału;	K_U04
105.	N_D.1./E.1. U3.	Potrafi identyfikować powiązania treści nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć z innymi treściami nauczania;	K_U04 K_U07
106.	N_D.1./E.1. U4.	Potrafi dostosować sposób komunikacji do poziomu rozwojowego uczniów;	K_U06
107.	N_D.1./E.1. U5.	Potrafi kreować sytuacje dydaktyczne służące aktywności i rozwojowi zainteresowań uczniów oraz popularyzacji wiedzy;	K_U09
108.	N_D.1./E.1. U6.	Potrafi podejmować skuteczną współpracę w procesie dydaktycznym z rodzicami lub opiekunami uczniów, pracownikami szkoły i środowiskiem pozaszkolnym;	K_U10
109.	N_D.1./E.1. U7.	Potrafi dobierać metody pracy klasy oraz środki dydaktyczne, w tym z zakresu technologii informacyjno-komunikacyjnej, aktywizujące uczniów i uwzględniające ich zróżnicowane potrzeby edukacyjne;	K_U05 K_U07 K_U08 K_U10

110.	N_D.1./E.1. U8.	Potrafi merytorycznie, profesjonalnie i rzetelnie oceniać pracę uczniów wykonywaną w klasie i w domu;	K_U10
111.	N_D.1./E.1. U9.	Potrafi skonstruować sprawdzian służący ocenie danych umiejętności uczniów;	K_U06
112.	N_D.1./E.1. U10.	Potrafi rozpoznać typowe dla nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć błędy uczniowskie i wykorzystać je w procesie dydaktycznym;	K_U06 K_U10
113.	N_D.1./E.1. U11.	Potrafi przeprowadzić wstępną diagnozę umiejętności ucznia.	K_U08
114.	N_D.2./E.2. U1.	Potrafi wyciągnąć wnioski z obserwacji pracy dydaktycznej nauczyciela, jego interakcji z uczniami oraz sposobu planowania i przeprowadzania zajęć dydaktycznych; aktywnie obserwować stosowane przez nauczyciela metody i formy pracy oraz wykorzystywane pomoce dydaktyczne, a także sposoby oceniania uczniów oraz zadawania i sprawdzania pracy domowej;	K_U08 K_U10
115.	N_D.2./E.2. U2.	Potrafi zaplanować i przeprowadzić pod nadzorem opiekuna praktyk zawodowych serię lekcji lub zajęć;	K_U10
116.	N_D.2./E.2. U3.	Potrafi analizować, przy pomocy opiekuna praktyk zawodowych oraz nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w zakresie przygotowania psychologiczno-pedagogicznego, sytuacje i zdarzenia pedagogiczne zaobserwowane lub doświadczane w czasie praktyk.	K_U05 K_U10
Σ	61		
Kompetencje społeczne			
117.	N_K1.3.1.	Jest gotów do posługiwania się uniwersalnymi zasadami i normami etycznymi w działalności zawodowej, kierując się szacunkiem dla każdego człowieka;	K_K05
118.	N_K1.3.2.	Jest gotów do budowania relacji opartej na wzajemnym zaufaniu między wszystkimi podmiotami procesu wychowania i kształcenia, w tym rodzicami lub opiekunami ucznia, oraz włączania ich w działania sprzyjające efektywności edukacyjnej;	K_K04 K_K05
119.	N_K1.3.3.	Jest gotów do porozumiewania się z osobami pochodzącymi z różnych środowisk i o różnej kondycji emocjonalnej, dialogowego rozwiązywania konfliktów oraz tworzenia dobrej atmosfery dla komunikacji w klasie szkolnej i poza nią;	K_K01
120.	N_K1.3.4.	Jest gotów do podejmowania decyzji związanych z organizacją procesu kształcenia w edukacji włączającej;	K_K05
121.	N_K1.3.5.	Jest gotów do rozpoznawania specyfiki środowiska lokalnego i podejmowania współpracy na rzecz dobra uczniów i tego środowiska;	K_K04 K_K05

122.	N_K1.3.6.	Jest gotów do projektowania działań zmierzających do rozwoju szkoły lub placówki systemu oświaty oraz stymulowania poprawy jakości pracy tych instytucji;	K_K05
123.	N_K1.3.7.	Jest gotów do pracy w zespole, pełnienia w nim różnych ról oraz współpracy z nauczycielami, pedagogami, specjalistami, rodzicami lub opiekunami uczniów i innymi członkami społeczności szkolnej i lokalnej.	K_K04 K_K05
124.	N_B.1.K1.	Jest gotów do autorefleksji nad własnym rozwojem zawodowym;	K_K04 K_K05
125.	N_B.1.K2.	Jest gotów do wykorzystania zdobytej wiedzy psychologicznej do analizy zdarzeń pedagogicznych;	K_K01
126.	N_B.2.K1.	Jest gotów do okazywania empatii uczniom oraz zapewniania im wsparcia i pomocy;	K_K05
127.	N_B.2.K2.	Jest gotów do profesjonalnego rozwiązywania konfliktów w klasie szkolnej lub grupie wychowawczej;	K_K05
128.	N_B.2.K3.	Jest gotów do samodzielnego pogłębiania wiedzy pedagogicznej;	K_K01
129.	N_B.2.K4.	Jest gotów do współpracy z nauczycielami i specjalistami w celu doskonalenia swojego warsztatu pracy.	K_K01
130.	N_B.3.K1.	Jest gotów do skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych i z nauczycielami w celu poszerzenia swojej wiedzy.	K_K01 K_K02
131.	N_C.K1.	Jest gotów do twórczego poszukiwania najlepszych rozwiązań dydaktycznych sprzyjających postępom uczniów;	K_K01 K_K06
132.	N_C.K2.	Jest gotów do skutecznego korygowania swoich błędów językowych i doskonalenia aparatu emisji głosu.	K_K02 K_K06
133.	N_D.1./E.1.K1.	Jest gotów do adaptowania metod pracy do potrzeb i różnych stylów uczenia się uczniów;	K_K05
134.	N_D.1./E.1.K2.	Jest gotów do popularyzowania wiedzy wśród uczniów i w środowisku szkolnym oraz pozaszkolnym;	K_K05 K_K06
135.	N_D.1./E.1.K3.	Jest gotów do zachęcania uczniów do podejmowania prób badawczych oraz systematycznej aktywności fizycznej;	K_K05 K_K06

136.	N_D.1./E.1. K4.	Jest gotów do promowania odpowiedzialnego i krytycznego wykorzystywania mediów cyfrowych oraz poszanowania praw własności intelektualnej;	K_K06
137.	N_D.1./E.1. K5.	Jest gotów do kształtowania umiejętności współpracy uczniów, w tym grupowego rozwiązywania problemów;	K_K02 K_K05
138.	N_D.1./E.1. K6.	Jest gotów do budowania systemu wartości i rozwijania postaw etycznych uczniów oraz kształtowania ich kompetencji komunikacyjnych i nawyków kulturalnych;	K_K03
139.	N_D.1./E.1. K7.	Jest gotów do rozwijania u uczniów ciekawości, aktywności i samodzielności poznawczej oraz logicznego i krytycznego myślenia;	K_K05
140.	N_D.1./E.1. K8.	Jest gotów do kształtowania nawyku systematycznego uczenia się i korzystania z różnych źródeł wiedzy, w tym z Internetu;	K_K01 K_K02 K_K06
141.	N_D.1./E.1. K9.	Jest gotów do stymulowania uczniów do uczenia się przez całe życie przez samodzielną pracę.	K_K02 K_K04 K_K06
142.	N_D.2./E.2. K1.	Jest gotów do skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych i nauczycielami w celu poszerzenia swojej wiedzy dydaktycznej oraz rozwijania umiejętności wychowawczych.	K_K06 K_K05
Σ	26		

.....
data i podpis

dyrektora instytutu/kierownika katedry

.....
data i podpis

kierownika podstawowej jednostki organizacyjnej

UWAGA:

Wszystkie standardy kształcenia nauczycielskiego znajdują pokrycie w kierunkowych efektach kształcenia dla kierunku **Historia**

.....
pieczęćka jednostki organizacyjnej

N_ kod specjalności nauczycielskiej**Kody na czerwono dot. zakresu przedmiotów:****B. Przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne****B.1.** – psychologia**B.2.** – pedagogika**B.3.** – praktyki zawodowe psychologiczno-pedagogiczne**C. Podstawy dydaktyki i emisja głosu****D. Przygotowanie dydaktyczne do nauczania pierwszego przedmiotu lub prowadzenia pierwszych zajęć****D.1./E.1.** Dydaktyka przedmiotu nauczania lub zajęć**D.2./E.2.** Praktyki zawodowe dydaktyczne**TABELA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA****PRZYGOTOWUJĄCYCH DO WYKONYWANIA ZAWODU NAUCZYCIELA****W ODNIESIENIU DO KIERUNKOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA**

Nazwa podstawowej jednostki organizacyjnej prowadzącej kierunek studiów:			
WYDZIAŁ HISTORYCZNY			
Nazwa kierunku studiów:		HISTORIA	
Poziom kształcenia:		drugiego stopnia	
Profil kształcenia:		ogólnoakademicki	
Umiejscowienie kierunku w obszarze (obszarach) kształcenia:			
obszar nauk humanistycznych, obszar nauk społecznych			
L.p.	symbol efektów kształcenia nauczyciela	efekty kształcenia przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela (treść)	odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia
Wiedza			
1.	N_W1.1.1.	Zna i rozumie podstawy filozofii wychowania i aksjologii pedagogicznej, specyfikę głównych środowisk wychowawczych i procesów w nich zachodzących;	K_W01 K_W02 K_W03
2.	N_W1.1.2.	Zna i rozumie klasyczne i współczesne teorie rozwoju człowieka, wychowania, uczenia się i nauczania lub kształcenia oraz ich wartości aplikacyjne;	K_W01 K_W02

3.	N_W1.1.3.	Zna i rozumie rolę nauczyciela lub wychowawcy w modelowaniu postaw i zachowań uczniów;	K_W10
4.	N_W1.1.4.	Zna i rozumie normy, procedury i dobre praktyki stosowane w działalności pedagogicznej (wychowanie przedszkolne, nauczanie w szkołach podstawowych i średnich ogólnokształcących, technikach i szkołach branżowych, szkołach specjalnych i oddziałach specjalnych oraz integracyjnych, w różnego typu ośrodkach wychowawczych oraz kształceniu ustawicznym);	K_W09 K_W10
5.	N_W1.1.5.	Zna i rozumie zagadnienie edukacji włączającej, a także sposoby realizacji zasady inkluzji;	K_W05 K_W10
6.	N_W1.1.6.	Zna i rozumie zróżnicowanie potrzeb edukacyjnych uczniów i wynikające z nich zadania szkoły dotyczące dostosowania organizacji procesu kształcenia i wychowania;	K_W06 K_W10
7.	N_W1.1.7.	Zna i rozumie sposoby projektowania i prowadzenia działań diagnostycznych w praktyce pedagogicznej;	K_W06 K_W08
8.	N_W1.1.8.	Zna i rozumie strukturę i funkcje systemu oświaty – cele, podstawy prawne, organizację i funkcjonowanie instytucji edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych, a także alternatywne formy edukacji;	K_W10
9.	N_W1.1.9.	Zna i rozumie podstawy prawne systemu oświaty niezbędne do prawidłowego realizowania prowadzonych działań edukacyjnych;	K_W08 K_W10
10.	N_W1.1.10.	Zna i rozumie prawa dziecka i osoby z niepełnosprawnością;	K_W09
11.	N_W1.1.11.	Zna i rozumie zasady bezpieczeństwa i higieny pracy w instytucjach edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych oraz odpowiedzialności prawnej nauczyciela w tym zakresie, a także zasady udzielania pierwszej pomocy;	K_W10
12.	N_W1.1.12.	Zna i rozumie procesy komunikowania interpersonalnego i społecznego oraz ich prawidłowości i zakłócenia;	K_W08
13.	N_W1.1.13.	Zna i rozumie podstawy funkcjonowania i patologie aparatu mowy, zasady emisji głosu, podstawy funkcjonowania narządu wzroku i równowagi;	K_W10
14.	N_W1.1.14.	Zna i rozumie treści nauczania i typowe trudności uczniów związane z ich opanowaniem;	K_W08 K_W10

15.	N_W1.1.15.	Zna i rozumie metody nauczania i doboru efektywnych środków dydaktycznych, w tym zasobów internetowych, wspomagających nauczanie przedmiotu lub prowadzenie zajęć, z uwzględnieniem zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych uczniów.	K_W08 K_W10
16.	N_B.1.W1.	Zna i rozumie podstawowe pojęcia psychologii: procesy poznawcze, spostrzeganie, odbiór i przetwarzanie informacji, mowę i język, myślenie i rozumowanie, uczenie się i pamięć, rolę uwagi, emocje i motywacje w procesach regulacji zachowania, zdolności i uzdolnienia, psychologię różnych indywidualnych – różnice w zakresie inteligencji, temperamentu, osobowości i stylu poznawczego;	K_W04 K_W05 K_W06
17.	N_B.1.W2.	Zna i rozumie proces rozwoju ucznia w okresie dzieciństwa, adolescencji i wczesnej dorosłości: rozwój fizyczny, motoryczny i psychoseksualny, rozwój procesów poznawczych (myślenie, mowa, spostrzeganie, uwaga i pamięć), rozwój społeczno-emocjonalny i moralny, zmiany fizyczne i psychiczne w okresie dojrzewania, rozwój wybranych funkcji psychicznych, normę rozwojową, rozwój i kształtowanie osobowości, rozwój w kontekście wychowania, zaburzenia w rozwoju podstawowych procesów psychicznych, teorie integralnego rozwoju ucznia, dysharmonie i zaburzenia rozwojowe u uczniów, zaburzenia zachowania, zagadnienia: nieśmiałości i nadpobudliwości, szczególnych uzdolnień, zaburzeń funkcjonowania w okresie dorastania, obniżenia nastroju, depresji, krystalizowania się tożsamości, dorosłości, identyfikacji z nowymi rolami społecznymi, a także kształtowania się stylu życia;	K_W02 K_W04 K_W05
18.	N_B.1.W3.	Zna i rozumie teorię spostrzegania społecznego i komunikacji: zachowania społeczne i ich uwarunkowania, sytuację interpersonalną, empatię, zachowania asertywne, agresywne i uległe, postawy, stereotypy, uprzedzenia, stres i radzenie sobie z nim, porozumiewanie się ludzi w instytucjach, reguły współdziałania, procesy komunikowania się, bariery w komunikowaniu się, media i ich wpływ wychowawczy, style komunikowania się uczniów i nauczyciela, bariery w komunikowaniu się w klasie, różne formy komunikacji – autoprezentację, aktywne słuchanie, efektywne nadawanie, komunikację niewerbalną, porozumiewanie się emocjonalne w klasie, porozumiewanie się w sytuacjach konfliktowych;	K_W02 K_W03 K_W04 K_W05
19.	N_B.1.W4.	Zna i rozumie proces uczenia się: modele uczenia się, w tym koncepcje klasyczne i współczesne ujęcia w oparciu o wyniki badań neuropsychologicznych, metody i techniki uczenia się z uwzględnieniem rozwijania metapoznania, trudności w uczeniu się, ich przyczyny i strategie ich przezwyciężania, metody i techniki identyfikacji oraz wspoma-	K_W02 K_W04 K_W05

		gania rozwoju uzdolnień i zainteresowań, bariery i trudności w procesie komunikowania się, techniki i metody usprawniania komunikacji z uczniem oraz między uczniami;	
20.	N_B.1.W5.	Zna i rozumie zagadnienia autorefleksji i samorozwoju: zasoby własne w pracy nauczyciela – identyfikacja i rozwój, indywidualne strategie radzenia sobie z trudnościami, stres i nauczycielskie wypalenie zawodowe.	K_W04 K_W06
21.	N_B.2.W1.	Zna i rozumie system oświaty: organizację i funkcjonowanie systemu oświaty, podstawowe zagadnienia prawa oświatowego, krajowe i międzynarodowe regulacje dotyczące praw człowieka, dziecka, ucznia oraz osób z niepełnosprawnościami, znaczenie pozycji szkoły jako instytucji edukacyjnej, funkcje i cele edukacji szkolnej, modele współczesnej szkoły, pojęcie ukrytego programu szkoły, alternatywne formy edukacji, zagadnienie prawa wewnątrzszkolnego, podstawę programową w kontekście programu nauczania oraz działania wychowawczo-profilaktyczne, tematykę oceny jakości działalności szkoły lub placówki systemu oświaty;	K_W04 K_W06 K_W09
22.	N_B.2.W2.	Zna i rozumie rolę nauczyciela i koncepcje pracy nauczyciela: etykę zawodową nauczyciela, nauczycielską pragmatykę zawodową – prawa i obowiązki nauczycieli, zasady odpowiedzialności prawnej opiekuna, nauczyciela, wychowawcy i za bezpieczeństwo oraz ochronę zdrowia uczniów, tematykę oceny jakości pracy nauczyciela, zasady projektowania ścieżki własnego rozwoju zawodowego, rolę początkującego nauczyciela w szkolnej rzeczywistości, uwarunkowania sukcesu w pracy nauczyciela oraz choroby związane z wykonywaniem zawodu nauczyciela;	K_W08 K_W09 K_W10
23.	N_B.2.W3.	Zna i rozumie wychowanie w kontekście rozwoju: ontologiczne, aksjologiczne i antropologiczne podstawy wychowania; istotę i funkcje wychowania oraz proces wychowania, jego strukturę, właściwości i dynamikę; pomoc psychologiczno-pedagogiczną w szkole – regulacje prawne, formy i zasady udzielania wsparcia w placówkach systemu oświaty, a także znaczenie współpracy rodziny ucznia i szkoły oraz szkoły ze środowiskiem pozaszkolnym;	K_W05 K_W06 K_W10
24.	N_B.2.W4.	Zna i rozumie zasady pracy opiekuńczo-wychowawczej nauczyciela: obowiązki nauczyciela jako wychowawcy klasy, metodykę pracy wychowawczej, program pracy wychowawczej, style kierowania klasą, ład i dyscyplinę, poszanowanie godności dziecka, ucznia lub wychowanka, różnicowanie, indywidualizację i personalizację pracy z uczniami, funkcjonowanie klasy szkolnej jako grupy społecznej, procesy społeczne w klasie, rozwiązywanie konfliktów w klasie lub grupie wychowawczej, animowanie życia społeczno-kulturalnego klasy, wspieranie samorządności i autonomii uczniów, rozwijanie u dzieci, uczniów lub wychowanków kompetencji komunikacyjnych i umiejętności społecznych	K_W05 K_W06 K_W10

		niezbędnych do nawiązywania poprawnych relacji; pojęcia integracji i inkluzji; sytuację dziecka z niepełnosprawnością fizyczną i intelektualną w szkole ogólnodostępnej, problemy dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu i ich funkcjonowanie, problemy dzieci zaniedbanych i pozbawionych opieki oraz szkolną sytuację dzieci z doświadczeniem migracyjnym; problematykę dziecka w sytuacji kryzysowej lub traumatycznej; zagrożenia dzieci i młodzieży: zjawiska agresji i przemocy, w tym agresji elektronicznej, oraz uzależnień, w tym od środków psychoaktywnych i komputera, a także zagadnienia związane z grupami nieformalnymi, podkulturami młodzieżowymi i sektami;	
25.	N_B.2.W5.	Zna i rozumie sytuację uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi: specjalne potrzeby edukacyjne uczniów i ich uwarunkowania (zakres diagnozy funkcjonalnej, metody i narzędzia stosowane w diagnozie), konieczność dostosowywania procesu kształcenia do specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów (projektowanie wsparcia, konstruowanie indywidualnych programów) oraz tematykę oceny skuteczności wsparcia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;	K_W05 K_W06 K_W10
26.	N_B.2.W6.	Zna i rozumie zasady pracy z uczniem z trudnościami w uczeniu się; przyczyny i przejawy trudności w uczeniu się, zapobieganie trudnościom w uczeniu się i ich wczesne wykrywanie, specyficzne trudności w uczeniu się – dysleksja, dysgrafia, dysortografia i dyskalkulia oraz trudności w uczeniu się wynikające z dysfunkcji sfery percepcyjno-motorycznej oraz zaburzeń rozwoju zdolności, w tym językowych i arytmetycznych, i sposoby ich przezwyciężania; zasady dokonywania diagnozy nauczycielskiej i techniki diagnostyczne w pedagogice;	K_W05 K_W08 K_W10
27.	N_B.2.W7.	Zna i rozumie doradztwo zawodowe: wspomaganie ucznia w projektowaniu ścieżki edukacyjno- -zawodowej, metody i techniki określania potencjału ucznia oraz potrzebę przygotowania uczniów do uczenia się przez całe życie.	K_W05 K_W08 K_W10
28.	N_B.3.W1.	Zna i rozumie zadania charakterystyczne dla szkoły lub placówki systemu oświaty oraz środowisko, w jakim one działają;	K_W03; K_W10
29.	N_B.3.W2.	Zna i rozumie organizację, statut i plan pracy szkoły, program wychowawczo-profilaktyczny oraz program realizacji doradztwa zawodowego;	K_W10
30.	N_B.3.W3.	Zna i rozumie zasady zapewniania bezpieczeństwa uczniom w szkole i poza nią;	K_W10

31.	N_C.W1.	Zna i rozumie usytuowanie dydaktyki w zakresie pedagogiki, a także przedmiot i zadania współczesnej dydaktyki oraz relację dydaktyki ogólnej do dydaktyk szczegółowych;	K_W02 K_W05 K_W06
32.	N_C.W2.	Zna i rozumie zagadnienie klasy szkolnej jako środowiska edukacyjnego: style kierowania klasą, problem ład i dyscypliny, procesy społeczne w klasie, integrację klasy szkolnej, tworzenie środowiska sprzyjającego postępowi w nauce oraz sposób nauczania w klasie zróżnicowanej pod względem poznawczym, kulturowym, statusu społecznego lub materialnego;	K_W08 K_W10
33.	N_C.W3.	Zna i rozumie współczesne koncepcje nauczania i cele kształcenia – źródła, sposoby ich formułowania oraz ich rodzaje; zasady dydaktyki, metody nauczania, treści nauczania i organizację procesu kształcenia oraz pracy uczniów;	K_W04 K_W06 K_W10
34.	N_C.W4.	Zna i rozumie zagadnienie lekcji jako jednostki dydaktycznej oraz jej budowę, modele lekcji i sztukę prowadzenia lekcji, a także style i techniki pracy z uczniami; interakcje w klasie; środki dydaktyczne;	K_W04 K_W06 K_W10
35.	N_C.W5.	Zna i rozumie konieczność projektowania działań edukacyjnych dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb i możliwości uczniów, w szczególności możliwości psychofizycznych oraz tempa uczenia się, a także potrzebę i sposoby wyrównywania szans edukacyjnych, znaczenie odkrywania oraz rozwijania predyspozycji i uzdolnień oraz zagadnienia związane z przygotowaniem uczniów do udziału w konkursach i olimpiadach przedmiotowych; autonomię dydaktyczną nauczyciela;	K_W08 K_W10
36.	N_C.W6.	Zna i rozumie sposoby i znaczenie oceniania osiągnięć szkolnych uczniów: ocenianie kształtujące w kontekście efektywności nauczania, wewnętrzny system oceniania, rodzaje i sposoby przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów zewnętrznych; tematykę oceny efektywności dydaktycznej nauczyciela i jakości działalności szkoły oraz edukacyjną wartość dodaną;	K_W10
37.	N_C.W7.	Zna i rozumie znaczenie języka jako narzędzia pracy nauczyciela: problematykę pracy z uczniami z ograniczoną znajomością języka polskiego lub zaburzeniami komunikacji językowej, metody porozumiewania się w celach dydaktycznych – sztukę wykładania i zadawania pytań, sposoby zwiększania aktywności komunikacyjnej uczniów, praktyczne aspekty wystąpień publicznych – poprawność językową, etykę języka, etykietę korespondencji tradycyjnej i elektronicznej oraz zagadnienia związane z emisją głosu –	K_W10

		budowę, działanie i ochronę narządu mowy i zasady emisji głosu.	
38.	N_D.1./E.1. W1.	Zna i rozumie miejsce danego przedmiotu lub rodzaju zajęć w ramowych planach nauczania na poszczególnych etapach edukacyjnych;	K_W04
39.	N_D.1./E.1. W2.	Zna i rozumie podstawę programową danego przedmiotu, cele kształcenia i treści nauczania przedmiotu lub prowadzonych zajęć na poszczególnych etapach edukacyjnych, przedmiot lub rodzaj zajęć w kontekście wcześniejszego i dalszego kształcenia, strukturę wiedzy w zakresie przedmiotu nauczania lub prowadzonych zajęć oraz kompetencje kluczowe i ich kształtowanie w ramach nauczania przedmiotu lub prowadzenia zajęć;	K_W06 K_W10
40.	N_D.1./E.1. W3.	Zna i rozumie integrację wewnątrz- i międzyprzedmiotową; zagadnienia związane z programem nauczania – tworzenie i modyfikację, analizę, ocenę, dobór i zatwierdzanie oraz zasady projektowania procesu kształcenia oraz rozkładu materiału;	K_W05 K_W10
41.	N_D.1./E.1. W4.	Zna i rozumie kompetencje merytoryczne, dydaktyczne i wychowawcze nauczyciela, w tym potrzebę zawodowego rozwoju, także z wykorzystaniem technologii informacyjno-komunikacyjnej, oraz dostosowywania sposobu komunikowania się do poziomu rozwoju uczniów i stymulowania aktywności poznawczej uczniów, w tym kreowania sytuacji dydaktycznych; znaczenie autorytetu nauczyciela oraz zasady interakcji ucznia i nauczyciela w toku lekcji; moderowanie interakcji między uczniami; rolę nauczyciela jako popularyzatora wiedzy oraz znaczenie współpracy nauczyciela w procesie dydaktycznym z rodzicami lub opiekunami uczniów, pracownikami szkoły i środowiskiem pozaszkolnym;	K_W05 K_W06 K_W10
42.	N_D.1./E.1. W5.	Zna i rozumie konwencjonalne i niekonwencjonalne metody nauczania, w tym metody aktywizujące i metodę projektów, proces uczenia się przez działanie, odkrywanie lub dociekanie naukowe oraz pracę badawczą ucznia, a także zasady doboru metod nauczania typowych dla danego przedmiotu lub rodzaju zajęć;	K_W05 K_W06 K_W10
43.	N_D.1./E.1. W6.	Zna i rozumie metodykę realizacji poszczególnych treści kształcenia w obrębie przedmiotu lub zajęć – rozwiązania merytoryczne i metodyczne, dobre praktyki, dostosowanie oddziaływań do potrzeb i możliwości uczniów lub grup uczniowskich o różnym potencjale i stylu uczenia się, typowe dla przedmiotu lub rodzaju zajęć błędy uczniowskie, ich rolę i sposoby wykorzystania w procesie dydaktycznym;	K_W05 K_W06 K_W10
44.	N_D.1./E.1. W7.	Zna i rozumie organizację pracy w klasie szkolnej i grupach: potrzebę indywidualizacji nauczania, zagadnienie nauczania interdyscyplinarnego, formy pracy specyficzne dla da-	K_W08 K_W10

		nego przedmiotu lub rodzaju zajęć: wycieczki, zajęcia terenowe i laboratoryjne, doświadczenia i konkursy oraz zagadnienia związane z pracą domową;	
45.	N_D.1./E.1. W8.	Zna i rozumie sposoby organizowania przestrzeni klasy szkolnej, z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego: środki dydaktyczne (podręczniki i pakiety edukacyjne), pomoce dydaktyczne – dobór i wykorzystanie zasobów edukacyjnych, w tym elektronicznych i obcojęzycznych, edukacyjne zastosowania mediów i technologii informacyjno-komunikacyjnej; myślenie komputacyjne w rozwiązywaniu problemów w zakresie nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć; potrzebę wyszukiwania, adaptacji i tworzenia elektronicznych zasobów edukacyjnych i projektowania multimedialnych;	K_W07 K_W09 K_W10
46.	N_D.1./E.1. W9.	Zna i rozumie metody kształcenia w odniesieniu do nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć, a także znaczenie kształtowania postawy odpowiedzialnego i krytycznego wykorzystywania mediów cyfrowych oraz poszanowania praw własności intelektualnej;	K_W05 K_W06
47.	N_D.1./E.1. W10.	Zna i rozumie rolę diagnozy, kontroli i oceniania w pracy dydaktycznej; ocenianie i jego rodzaje: ocenianie bieżące, semestralne i roczne, ocenianie wewnętrzne i zewnętrzne; funkcje oceny;	K_W05 K_W06
48.	N_D.1./E.1. W11.	Zna i rozumie egzaminy kończące etap edukacyjny i sposoby konstruowania testów, sprawdzianów oraz innych narzędzi przydatnych w procesie oceniania uczniów w ramach nauczanego przedmiotu;	K_W05 K_W06
49.	N_D.1./E.1. W12.	Zna i rozumie diagnozę wstępną grupy uczniowskiej i każdego ucznia w kontekście nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć oraz sposoby wspomagania rozwoju poznawczego uczniów; potrzebę kształtowania pojęć, postaw, umiejętności praktycznych, w tym rozwiązywania problemów, i wykorzystywania wiedzy; metody i techniki skutecznego uczenia się; metody strukturyzacji wiedzy oraz konieczność powtarzania i utrwalania wiedzy i umiejętności;	K_W05 K_W06
50.	N_D.1./E.1. W13.	Zna i rozumie znaczenie rozwijania umiejętności osobistych i społeczno-emocjonalnych uczniów: potrzebę kształtowania umiejętności współpracy uczniów, w tym grupowego rozwiązywania problemów oraz budowania systemu wartości i rozwijania postaw etycznych uczniów, a także kształtowania kompetencji komunikacyjnych i nawyków kulturalnych;	K_W05 K_W06 K_W08
51.	N_D.1./E.1. W14.	Zna i rozumie warsztat pracy nauczyciela; właściwe wykorzystanie czasu lekcji przez ucznia i nauczyciela; zagadnienia związane ze sprawdzaniem i ocenianiem jakości kształcenia oraz jej ewaluacją, a także z koniecznością analizy i oceny własnej pracy dydaktyczno-wychowawczej;	K_W06 K_W10

52.	N_D.1./E.1. W15.	Zna i rozumie potrzebę kształtowania u ucznia pozytywnego stosunku do nauki, rozwijania ciekawości, aktywności i samodzielności poznawczej, logicznego i krytycznego myślenia, kształtowania motywacji do uczenia się danego przedmiotu i nawyków systematycznego uczenia się, korzystania z różnych źródeł wiedzy, w tym z Internetu, oraz przygotowania ucznia do uczenia się przez całe życie przez stymulowanie go do samodzielnej pracy.	K_W10
53.	N_D.2./E.2. W1.	Zna i rozumie zadania dydaktyczne realizowane przez szkołę lub placówkę systemu oświaty;	K_W10
54.	N_D.2./E.2. W2.	Zna i rozumie sposób funkcjonowania oraz organizację pracy dydaktycznej szkoły lub placówki systemu oświaty;	K_W10
55.	N_D.2./E.2. W3.	Zna i rozumie rodzaje dokumentacji działalności dydaktycznej prowadzonej w szkole lub placówce systemu oświaty.	K_W10
Σ	55		
Umiejętności			
56.	N_U1.2.1.	Potrafi obserwować sytuacje i zdarzenia pedagogiczne, analizować je z wykorzystaniem wiedzy pedagogiczno-psychologicznej oraz proponować rozwiązania problemów;	K_U01 K_U03 K_U05 K_U08
57	N_U1.2.2.	Potrafi adekwatnie dobierać, tworzyć i dostosowywać do zróżnicowanych potrzeb uczniów materiały i środki, w tym z zakresu technologii informacyjno-komunikacyjnej, oraz metody pracy w celu samodzielnego projektowania i efektywnego realizowania działań pedagogicznych, dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych;	K_U01 K_U05 K_U10
58.	N_U1.2.3.	Potrafi rozpoznawać potrzeby, możliwości i uzdolnienia uczniów oraz projektować i prowadzić działania wspierające integralny rozwój uczniów, ich aktywność i uczestnictwo w procesie kształcenia i wychowania oraz w życiu społecznym;	K_U09 K_U10
59.	N_U1.2.4.	Potrafi projektować i realizować programy nauczania z uwzględnieniem zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych uczniów;	K_U05 K_U08
60.	N_U1.2.5.	Potrafi projektować i realizować programy wychowawczo-profilaktyczne w zakresie treści i działań wychowawczych i profilaktycznych skierowanych do uczniów, ich rodziców lub opiekunów i nauczycieli;	K_U05 K_U08
61.	N_U1.2.6.	Potrafi tworzyć sytuacje wychowawczo-dydaktyczne motywujące uczniów do nauki i pracy nad sobą, analizować ich	K_U03 K_U05

		skuteczność oraz modyfikować działania w celu uzyskania pożądaných efektów wychowania i kształcenia;	K_U08
62.	N_U1.2.7.	Potrafi podejmować pracę z uczniami rozbudzającą ich zainteresowania i rozwijającą ich uzdolnienia, właściwie dobrać treści nauczania, zadania i formy pracy w ramach samokształcenia oraz promować osiągnięcia uczniów;	K_U05 K_U08
63.	N_U1.2.8.	potrafi rozwijać kreatywność i umiejętność samodzielnego, krytycznego myślenia uczniów;	K_U08 K_U09
64.	N_U1.2.9.	Potrafi skutecznie animować i monitorować realizację zespołowych działań edukacyjnych uczniów;	K_U08 K_U09
65.	N_U1.2.10.	Potrafi wykorzystywać proces oceniania i udzielania informacji zwrotnych do stymulowania uczniów w ich pracy nad własnym rozwojem;	K_U08 K_U09
66.	N_U1.2.11.	Potrafi monitorować postępy uczniów, ich aktywność i uczestnictwo w życiu społecznym szkoły;	K_U03 K_U05 K_U08
67.	N_U1.2.12.	Potrafi pracować z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z dziećmi z trudnościami adaptacyjnymi związanymi z doświadczeniem migracyjnym, pochodzącymi ze środowisk zróżnicowanych pod względem kulturowym lub z ograniczoną znajomością języka polskiego;	K_U08 K_U10
68.	N_U1.2.13.	Potrafi odpowiedzialnie organizować pracę szkolną oraz pozaszkolną ucznia, z poszanowaniem jego prawa do odpoczynku;	K_U05
69.	N_U1.2.14.	Potrafi skutecznie realizować działania wspomagające uczniów w świadomym i odpowiedzialnym podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych;	K_U08
70.	N_U1.2.15.	Potrafi poprawnie posługiwać się językiem polskim i poprawnie oraz adekwatnie do wieku uczniów posługiwać się terminologią przedmiotu;	K_U06 K_U09
71.	N_U1.2.16	Potrafi posługiwać się aparatem mowy zgodnie z zasadami emisji głosu;	K_U06
72.	N_U1.2.17.	Potrafi udzielać pierwszej pomocy;	K_U08 K_U10

73.	N_U1.2.18.	Potrafi samodzielnie rozwijać wiedzę i umiejętności pedagogiczne z wykorzystaniem różnych źródeł, w tym obcojęzycznych, i technologii.	K_U01 K_U02 K_U05
74.	N_B.1.U1.	Potrafi obserwować procesy rozwojowe uczniów;	K_U05
75.	N_B.1.U2.	Potrafi obserwować zachowania społeczne i ich uwarunkowania;	K_U05
76.	N_B.1.U3.	Potrafi skutecznie i świadomie komunikować się;	K_U06
77.	N_B.1.U4.	Potrafi porozumieć się w sytuacji konfliktowej;	K_U09
78.	N_B.1.U5.	Potrafi rozpoznawać bariery i trudności uczniów w procesie uczenia się;	K_U05 K_U08
79.	N_B.1.U6.	Potrafi identyfikować potrzeby uczniów w rozwoju uzdolnień i zainteresowań;	K_U05 K_U08
80.	N_B.1.U7.	Potrafi radzić sobie ze stresem i stosować strategie radzenia sobie z trudnościami;	K_U05 K_U08
81.	N_B.1.U8.	Potrafi zaplanować działania na rzecz rozwoju zawodowego na podstawie świadomej autorefleksji i informacji zwrotnej od innych osób.	K_U05 K_U08
82.	N_B.2.U1.	Potrafi wybrać program nauczania zgodny z wymaganiami podstawy programowej i dostosować go do potrzeb edukacyjnych uczniów;	K_U05 K_U08
83.	N_B.2.U2.	Potrafi zaprojektować ścieżkę własnego rozwoju zawodowego;	K_U05 K_U08
84.	N_B.2.U3.	Potrafi formułować oceny etyczne związane z wykonywaniem zawodu nauczyciela;	K_U09
85.	N_B.2.U4.	Potrafi nawiązywać współpracę z nauczycielami oraz ze środowiskiem pozaszkolnym;	K_U08 K_U09

86.	N_B.2.U5.	Potrafi rozpoznawać sytuację zagrożeń i uzależnień uczniów;	K_U08
87.	N_B.2.U6.	Potrafi zdiagnozować potrzeby edukacyjne ucznia i zaprojektować dla niego odpowiednie wsparcie;	K_U08 K_U10
88.	N_B.2.U7.	Potrafi określić przybliżony potencjał ucznia i doradzić mu ścieżkę rozwoju.	K_U08 K_U10
89.	N_B.3.U1.	Potrafi wyciągać wnioski z obserwacji pracy wychowawcy klasy, jego interakcji z uczniami oraz sposobu, w jaki planuje i przeprowadza zajęcia wychowawcze;	K_U03 K_U08 K_U10
90.	N_B.3.U2.	Potrafi wyciągać wnioski z obserwacji sposobu integracji działań opiekuńczo-wychowawczych i dydaktycznych przez nauczycieli przedmiotów;	K_U08 K_U10
91.	N_B.3.U3.	Potrafi wyciągać wnioski, w miarę możliwości, z bezpośredniej obserwacji pracy rady pedagogicznej i zespołu wychowawców klas;	K_U03 K_U08 K_U10
92.	N_B.3.U4.	Potrafi wyciągać wnioski z bezpośredniej obserwacji pozalekcyjnych działań opiekuńczo- -wychowawczych nauczycieli, w tym podczas dyżurów na przerwach międzylekcyjnych i zorganizowanych wyjść grup uczniowskich;	K_U03 K_U08 K_U10
93.	N_B.3.U5.	Potrafi zaplanować i przeprowadzić zajęcia wychowawcze pod nadzorem opiekuna praktyk zawodowych;	K_U08 K_U10
94.	N_B.3.U6.	Potrafi analizować, przy pomocy opiekuna praktyk zawodowych oraz nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w zakresie przygotowania psychologiczno-pedagogicznego, sytuacje i zdarzenia pedagogiczne zaobserwowane lub doświadczane w czasie praktyk.	K_U03 K_U08 K_U10
95.	N_C.U1.	Potrafi zidentyfikować potrzeby dostosowania metod pracy do klasy zróżnicowanej pod względem poznawczym, kulturowym, statusu społecznego lub materialnego;	K_U08 K_U10
96.	N_C.U2.	Potrafi zaprojektować działania służące integracji klasy szkolnej;	K_U08 K_U10

97.	N_C.U3.	Potrafi dobierać metody nauczania do nauczanych treści i zorganizować pracę uczniów;	K_U08 K_U10
98.	N_C.U4.	Potrafi wybrać model lekcji i zaprojektować jej strukturę;	K_U10
99.	N_C.U5.	Potrafi zaplanować pracę z uczniem zdolnym, przygotowującą go do udziału w konkursie przedmiotowym lub współzawodnictwie sportowym;	K_U10
100.	N_C.U6.	Potrafi dokonać oceny pracy ucznia i zaprezentować ją w formie oceny kształtującej;	K_U08 K_U10
101.	N_C.U7.	Potrafi posługiwać się zgodnie z zasadami aparatem emisji głosu;	K_U06 K_U09
102.	N_C.U8.	Potrafi poprawnie posługiwać się językiem polskim.	K_U06
103.	N_D.1./E.1. U1.	Potrafi identyfikować typowe zadania szkolne z celami kształcenia, w szczególności z wymaganiami ogólnymi podstawy programowej, oraz z kompetencjami kluczowymi;	K_U05
104.	N_D.1./E.1. U2.	Potrafi przeanalizować rozkład materiału;	K_U04
105.	N_D.1./E.1. U3.	Potrafi identyfikować powiązania treści nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć z innymi treściami nauczania;	K_U04 K_U07
106.	N_D.1./E.1. U4.	Potrafi dostosować sposób komunikacji do poziomu rozwojowego uczniów;	K_U06
107.	N_D.1./E.1. U5.	Potrafi kreować sytuacje dydaktyczne służące aktywności i rozwojowi zainteresowań uczniów oraz popularyzacji wiedzy;	K_U09
108.	N_D.1./E.1. U6.	Potrafi podejmować skuteczną współpracę w procesie dydaktycznym z rodzicami lub opiekunami uczniów, pracownikami szkoły i środowiskiem pozaszkolnym;	K_U10
109.	N_D.1./E.1. U7.	Potrafi dobierać metody pracy klasy oraz środki dydaktyczne, w tym z zakresu technologii informacyjno-komunikacyjnej, aktywizujące uczniów i uwzględniające ich zróżnicowane potrzeby edukacyjne;	K_U05 K_U07 K_U08 K_U10

110.	N_D.1./E.1. U8.	Potrafi merytorycznie, profesjonalnie i rzetelnie oceniać pracę uczniów wykonywaną w klasie i w domu;	K_U10
111.	N_D.1./E.1. U9.	Potrafi skonstruować sprawdzian służący ocenie danych umiejętności uczniów;	K_U06
112.	N_D.1./E.1. U10.	Potrafi rozpoznać typowe dla nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć błędy uczniowskie i wykorzystać je w procesie dydaktycznym;	K_U06 K_U10
113.	N_D.1./E.1. U11.	Potrafi przeprowadzić wstępną diagnozę umiejętności ucznia.	K_U08
114.	N_D.2./E.2. U1.	Potrafi wyciągnąć wnioski z obserwacji pracy dydaktycznej nauczyciela, jego interakcji z uczniami oraz sposobu planowania i przeprowadzania zajęć dydaktycznych; aktywnie obserwować stosowane przez nauczyciela metody i formy pracy oraz wykorzystywane pomoce dydaktyczne, a także sposoby oceniania uczniów oraz zadawania i sprawdzania pracy domowej;	K_U08 K_U10
115.	N_D.2./E.2. U2.	Potrafi zaplanować i przeprowadzić pod nadzorem opiekuna praktyk zawodowych serię lekcji lub zajęć;	K_U10
116.	N_D.2./E.2. U3.	Potrafi analizować, przy pomocy opiekuna praktyk zawodowych oraz nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w zakresie przygotowania psychologiczno-pedagogicznego, sytuacje i zdarzenia pedagogiczne zaobserwowane lub doświadczone w czasie praktyk.	K_U05 K_U10
Σ	61		
Kompetencje społeczne			
117.	N_K1.3.1.	Jest gotów do posługiwania się uniwersalnymi zasadami i normami etycznymi w działalności zawodowej, kierując się szacunkiem dla każdego człowieka;	K_K05
118.	N_K1.3.2.	Jest gotów do budowania relacji opartej na wzajemnym zaufaniu między wszystkimi podmiotami procesu wychowania i kształcenia, w tym rodzicami lub opiekunami ucznia, oraz włączania ich w działania sprzyjające efektywności edukacyjnej;	K_K04 K_K05
119.	N_K1.3.3.	Jest gotów do porozumiewania się z osobami pochodzącymi z różnych środowisk i o różnej kondycji emocjonalnej, dialogowego rozwiązywania konfliktów oraz tworzenia dobrej atmosfery dla komunikacji w klasie szkolnej i poza nią;	K_K01
120.	N_K1.3.4.	Jest gotów do podejmowania decyzji związanych z organizacją procesu kształcenia w edukacji włączającej;	K_K05
121.	N_K1.3.5.	Jest gotów do rozpoznawania specyfiki środowiska lokalnego i podejmowania współpracy na rzecz dobra uczniów i tego środowiska;	K_K04 K_K05

122.	N_K1.3.6.	Jest gotów do projektowania działań zmierzających do rozwoju szkoły lub placówki systemu oświaty oraz stymulowania poprawy jakości pracy tych instytucji;	K_K05
123.	N_K1.3.7.	Jest gotów do pracy w zespole, pełnienia w nim różnych ról oraz współpracy z nauczycielami, pedagogami, specjalistami, rodzicami lub opiekunami uczniów i innymi członkami społeczności szkolnej i lokalnej.	K_K04 K_K05
124.	N_B.1.K1.	Jest gotów do autorefleksji nad własnym rozwojem zawodowym;	K_K04 K_K05
125.	N_B.1.K2.	Jest gotów do wykorzystania zdobytej wiedzy psychologicznej do analizy zdarzeń pedagogicznych;	K_K01
126.	N_B.2.K1.	Jest gotów do okazywania empatii uczniom oraz zapewniania im wsparcia i pomocy;	K_K05
127.	N_B.2.K2.	Jest gotów do profesjonalnego rozwiązywania konfliktów w klasie szkolnej lub grupie wychowawczej;	K_K05
128.	N_B.2.K3.	Jest gotów do samodzielnego pogłębiania wiedzy pedagogicznej;	K_K01
129.	N_B.2.K4.	Jest gotów do współpracy z nauczycielami i specjalistami w celu doskonalenia swojego warsztatu pracy.	K_K01
130.	N_B.3.K1.	Jest gotów do skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych i z nauczycielami w celu poszerzenia swojej wiedzy.	K_K01 K_K02
131.	N_C.K1.	Jest gotów do twórczego poszukiwania najlepszych rozwiązań dydaktycznych sprzyjających postępom uczniów;	K_K01 K_K06
132.	N_C.K2.	Jest gotów do skutecznego korygowania swoich błędów językowych i doskonalenia aparatu emisji głosu.	K_K02 K_K06
133.	N_D.1./E.1.K1.	Jest gotów do adaptowania metod pracy do potrzeb i różnych stylów uczenia się uczniów;	K_K05
134.	N_D.1./E.1.K2.	Jest gotów do popularyzowania wiedzy wśród uczniów i w środowisku szkolnym oraz pozaszkolnym;	K_K05 K_K06
135.	N_D.1./E.1.K3.	Jest gotów do zachęcania uczniów do podejmowania prób badawczych oraz systematycznej aktywności fizycznej;	K_K05 K_K06

136.	N_D.1./E.1. K4.	Jest gotów do promowania odpowiedzialnego i krytycznego wykorzystywania mediów cyfrowych oraz poszanowania praw własności intelektualnej;	K_K06
137.	N_D.1./E.1. K5.	Jest gotów do kształtowania umiejętności współpracy uczniów, w tym grupowego rozwiązywania problemów;	K_K02 K_K05
138.	N_D.1./E.1. K6.	Jest gotów do budowania systemu wartości i rozwijania postaw etycznych uczniów oraz kształtowania ich kompetencji komunikacyjnych i nawyków kulturalnych;	K_K03
139.	N_D.1./E.1. K7.	Jest gotów do rozwijania u uczniów ciekawości, aktywności i samodzielności poznawczej oraz logicznego i krytycznego myślenia;	K_K05
140.	N_D.1./E.1. K8.	Jest gotów do kształtowania nawyku systematycznego uczenia się i korzystania z różnych źródeł wiedzy, w tym z Internetu;	K_K01 K_K02 K_K06
141.	N_D.1./E.1. K9.	Jest gotów do stymulowania uczniów do uczenia się przez całe życie przez samodzielną pracę.	K_K02 K_K04 K_K06
142.	N_D.2./E.2. K1.	Jest gotów do skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych i nauczycielami w celu poszerzenia swojej wiedzy dydaktycznej oraz rozwijania umiejętności wychowawczych.	K_K06 K_K05
Σ	26		

.....

data i podpis

dyrektora instytutu/kierownika katedry

.....

data i podpis

kierownika podstawowej jednostki organizacyjnej

UWAGA:

Wszystkie standardy kształcenia nauczycielskiego znajdują pokrycie w kierunkowych efektach kształcenia dla kierunku **Historia**

Skład zespołu przygotowującego raport samooceny

Imię i nazwisko	Tytuł lub stopień naukowy/stanowisko/funkcja pełniona w uczelni
Anetta Głowacka-Penczyńska	dr / adiunkt / Prodziekan ds. Kształcenia WH
Katarzyna Grysińska-Jarmuła	dr / adiunkt / Przewodnicząca Rady Kierunku
Witold Brzeziński	dr hab. / prof. uczelni / członek Rady Kierunku
Joanna Szczutkowska	dr hab. / prof. uczelni / członek Rady Kierunku
Radosław Kotecki	dr / adiunkt / członek Rady Kierunku

Prezentacja uczelni

Prezentacja uczelni

Uniwersytet Kazimierza Wielkiego (dalej: UKW) jest jednym z najmłodszych szerokoprofilowych polskich uniwersytetów, utworzony na mocy ustawy z 27 kwietnia 2005 r. (Dz.U. Nr 90, poz. 755). Geneza uczelni sięga lat sześćdziesiątych XX w., gdy 28 czerwca 1969 r. Minister Oświaty i Szkolnictwa Wyższego powołał w Bydgoszczy Wyższą Szkołę Nauczycielską. Ta rozporządzeniem Rady Ministrów z 20 lipca 1974 r. została przemianowana na Wyższą Szkołę Pedagogiczną. Kolejne przekształcenie nastąpiło na mocy ustawy z 7 czerwca 2000 r., która kreowała Akademię Bydgoską im. Kazimierza Wielkiego, a ta była podstawą utworzonego w 2005 r. Uniwersytetu.

Na mocy Zarządzenia Rektora UKW nr 70/2018/2019 z dnia 30 września 2019 r. powstała nowa struktura organizacyjna uczelni obejmująca podstawowe jednostki organizacyjne, w tym Wydział Historyczny (dalej: WH). Powołana wówczas jednostka jest kontynuacją wcześniejszych struktur w ramach Uczelni: Katedry Historii i Wiedzy o Społeczeństwie (1987), Katedry Historii (1989), Instytutu Historii (1992), Instytutu Historii i Stosunków Międzynarodowych (2000).

W Uniwersytecie, którego strukturę tworzy obecnie dziewiętnaście podstawowych jednostek organizacyjnych: 17 wydziałów (w tym WH) oraz 2 Instytuty, zatrudnionych jest ponad 600 nauczycieli akademickich, wśród nich jest ponad 200 profesorów, w tym - 44 tytułarnych. W latach 2022 i 2023 UKW potwierdził dotychczasowe uprawnienia do nadawania stopni doktora oraz nabył nowe uprawnienia. Od 2023 r. posiadamy uprawnienia do nadawania stopni doktora w 17 dyscyplinach (dotychczasowe: pedagogika, historia, literaturoznawstwo, językoznawstwo, psychologia, sztuki muzyczne, nauki o polityce i administracji, nauki biologiczne, inżynieria mechaniczna; nowe: nauki o kulturze i religii, nauki fizyczne, nauki o Ziemi i środowisku, inżynieria materiałowa, nauki prawne, nauki o kulturze fizycznej, filozofia, informatyka techniczna i telekomunikacja). We wszystkich 17 dyscyplinach uczelnia może nadawać również stopnie doktora habilitowanego. W ostatnich latach nasza uczelnia przyjmuje na pierwsze roczniki około 3 tysięcy studentów. Obecnie studiuje u nas około 7 tysięcy studentów.

WH zatrudnia 32 pracowników (30 pracowników badawczo-dydaktycznych, 1 pracownik dydaktyczny, 1 pracownik badawczo-techniczny w Muzeum Dyplomacji i Uchodźstwa Polskiego). Wśród wymienionych jest 6 pracowników z tytułem profesora, 13 z tytułem profesora uczelni, 13 doktorów. Kadre WH uzupełnia 2 pracowników administracyjnych (sekretariat). WH posiada prawa do nadawania stopnia doktora i doktora habilitowanego w dyscyplinie historia.

Bogatą ofertę edukacyjną UKW tworzy ponad 60 kierunków studiów, realizowanych na trzech poziomach kształcenia: studiów licencjackich i inżynierskich (I st.), studiów magisterskich uzupełniających (II st.) oraz kształcenie doktorantów w szkole doktorskiej. Uniwersytet prowadzi również kursy oraz

około 30 kierunków studiów podyplomowych, poszerzających kwalifikacje i nadających nowe uprawnienia.

Początki WH sięgają 1987 r., gdy powołano Katedrę Historii i Wiedzy o Społeczeństwie. Dwa lata później uruchomiono studia na kierunku Historia. Obecnie w skład WH wchodzi Katedra Archeologii i Historii Starożytnej, Katedra Historii Średniowiecznej, Katedra Historii Nowożytnej, Katedra Historii XIX w., Katedra Historii Najnowszej i Stosunków Międzynarodowych, Katedra Dydaktyki i Badań Regionalistycznych, Katedra Nauk Pomocniczych Historii. W strukturze WH znajduje się Muzeum Dyplomacji i Uchodźstwa Polskiego.

Na WH prowadzone są studia na pięciu kierunkach: Historia – studia I i II st., Stosunki Międzynarodowe – studia I i II st., Zarządzanie Dziedzictwem Kulturowym i Ochrona Zabytków – studia I i II st., Wojskoznawstwo – studia I st. i Przewodnictwo i Pilotaż turystyczny – studia I st.

Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Kierunek Historia prowadzony jest na WH, działającym w strukturze dydaktycznej w ramach Kolegium I (od 1 października 2019 r.) (https://www.ukw.edu.pl/akty-prawne/plik/11771/92_zmiana_regulaminu_organizacyjnego.pdf). Studia na kierunku Historia mieszczą się w dziedzinie nauk humanistycznych, dyscyplinie historia. Mają profil ogólnoakademicki. Kształcenie prowadzone jest na studiach stacjonarnych I i II st.

Koncepcja i cele kształcenia są związane z misją i strategią UKW (<https://www.ukw.edu.pl/strona/uczelnia/misja>), szczególnie z jego celami takimi jak pielęgnowanie najlepszych tradycji i pomnażanie dorobku przeszłości, podejmowanie wszechstronnych działań na rzecz nauki i edukacji zgodnie z potrzebami i aspiracjami obywateli oraz celami państwa, prowadzenie badań naukowych oraz łączenie kształcenia specjalistów dla rynku pracy z kształceniem liderów społecznych w ramach aktualnie istniejących wydziałów na poziomie studiów licencjackich, magisterskich i doktoranckich. Celem UKW, a tym samym WH jest uczestniczenie w światowej wymianie myśli i wartości, rozwijanie badań naukowych i kształcenie dla przyszłości w poszanowaniu wolności nauki i rzetelności wiedzy, a także godności człowieka i sprawiedliwości społecznej. Uniwersytet uczestniczy w rozwoju, zwłaszcza miasta Bydgoszczy i regionu kujawsko-pomorskiego, służąc wiedzą o faktach, wartościach i sposobach działania w rozwiązywaniu najważniejszych problemów życia społecznego i gospodarczego oraz w działalności dla poprawy jakości życia mieszkańców. Kształcenie na kierunku Historia jest zgodne z założeniami misji i strategii rozwoju WH UKW w Bydgoszczy na lata 2021-2026. Misja WH oparta została na podstawowej akademickiej zasadzie jedności nauki i edukacji. Składa się na nią prowadzenie i upowszechnianie wyników badań naukowych, kształcenie studentów oraz podejmowanie działań mających na celu podnoszenie kultury życia społecznego. Wydział realizuje misję jako wspólnota nauczycieli akademickich, pracowników administracyjnych, studentów i absolwentów. Kieruje się zasadami humanizmu, poszanowania godności osoby ludzkiej, tolerancji światopoglądowej, akademickiej demokracji i etyki zawodowej nauczycieli akademickich. Priorytetowe kierunki strategii WH skupiają się w trzech obszarach działań: nauka, dydaktyka i popularyzacja nauki oraz organizacja. W każdym z wyżej wymienionych obszarów celem nadrzędnym WH jest zapewnienie możliwie najlepszych efektów.

Dążenie do realizacji takich celów jak udoskonalenie procesu i środowiska kształcenia, wsparcie studentów w ich indywidualnym rozwoju poza procesem kształcenia, zachowanie najwyższej jakości kształcenia na wszystkich poziomach edukacji, doskonalenie działalności dydaktycznej nauczycieli akademickich, zapewnienie zgodności oferty dydaktycznej z kierunkami prowadzonych badań oraz zapewnienie zgodności oferty dydaktycznej z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego, współpraca z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi, w tym absolwentami, widoczne jest w działaniach podejmowanych w obszarze kształcenia studentów WH. Przy tworzeniu programu studiów oraz jego modyfikacji Rada Kierunku Historia współpracuje z interesariuszami zewnętrznymi i wewnętrznymi a także

studentami, konsultując z nimi podejmowane działania oraz program studiów. Dodatkowo brana jest pod uwagę ocena zajęć dydaktycznych w postaci anonimowych ankiet dostępnych w USOSweb.

W r. akad. 2023/2024 rozpoczęto wdrażanie nowego programu studiów I st. na kierunku Historia. Dotychczasowy program zakładał wybór spośród dwóch specjalności – ogólnohistorycznej i nauczycielskiej. Nowy program zakłada przesunięcie przedmiotów przygotowania pedagogiczno-psychologicznego oraz dydaktycznego na II st. (w ramach II st. realizacja programu rozpocznie się po zakończeniu trwającego cyklu studiów rozpoczętych w r. akad. 2022/2023). Według nowych założeń studia I stopnia będą przygotowywały merytorycznie do zawodu nauczyciela przedmiotu Historia. W roku 2022/2023 uzyskano zgodę na zwiększenie liczby godzin w planie studiów II stopnia do 1200. Obecnie trwają prace nad modyfikacją programu na studiach II stopnia uwzględniające zmiany wprowadzone w programie na studiach I stopnia.

Oferta dydaktyczna WH jest ściśle powiązana z prowadzoną przez pracowników działalnością naukową. Wyniki badań są przekazywane studentom nie tylko podczas zajęć z zakresu przedmiotów kierunkowych, ale też m.in. na wykładach monograficznych czy przedmiotach modułów do wyboru.

Program kształcenia został opracowany na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji z dn. 14 listopada 2018 r. (Dz.U. z 2018, poz. 2218), rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz.U. z 2018, poz. 1861 z późn. zm.), rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz.U. z 2019, poz. 1450) oraz Uchwały Senatu UKW nr 6/2018/2019 z dn. 27 listopada 2018 r. w sprawie ustalenia wytycznych Senatu dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych w zakresie programów kształcenia dla studiów I i II st. oraz jednolitych studiów magisterskich a także w zakresie wykonywania podstawowych zadań Uczelni od r. akad. 2019/2020, Uchwała Senatu UKW nr 201/2018/2019 z dn. 25 czerwca 2019 r. w sprawie ustalenia programu studiów na kierunku Historia – studia I st. o profilu ogólnoakademickim i Uchwała Senatu UKW nr 202/2018/2019 z dn. 25 czerwca 2019 r. w sprawie ustalenia programu studiów na kierunku Historia - studia drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim (<https://www.ukw.edu.pl/akty-prawne>).

W ewaluacji za lata 2017-2021 kierunek Historia uzyskał kategorię B+. Działalność naukowa pracowników badawczo-dydaktycznych WH koncentruje się wokół zagadnień związanych z historią Polski i historią powszechną, w tym historią regionalną. Są to badania interdyscyplinarne obejmujące antropologię, prozopografię, biografistykę, historię kultury i sztuki, historię religii ze szczególnym uwzględnieniem Kościoła katolickiego, kulturę żydowską, kulturę mieszczańską, rolę kobiet w dziejach, przemiany systemów władzy, zwłaszcza totalitaryzmów oraz geografii historyczną. Wyniki badań wykorzystywane są w pracy dydaktycznej nauczycieli i wpisują się w strategię rozwoju WH (D2.1.2. Zapewnienie zgodności oferty dydaktycznej z kierunkami prowadzonych badań).

W latach 2017-2023 awans naukowy uzyskało 8 pracowników WH: 4 – stopień doktora habilitowanego, 4 - tytuł profesora zwyczajnego. Pracownicy badawczo-dydaktyczni są autorami wielu prestiżowych publikacji, m.in.:

- D. Dąbrowski, *Kronika halicko-wołyńska (Kronika Romanowiczów) o sztuce. T. 1. Architektura*, Kraków 2023;
- *Jugosławia i Polska. Veze i međusobni odnosi u XX veku. Međunarodni tematski zbornik radova*, red. B. B. Dimitrijević, A. Zaćmiński, N. Stambolija, Bydgoszcz 2022;
- W. Brzeziński, *Życie szlachcianki w późnośredniowiecznej Wielkopolsce. Magnificae et generosae. Zagadnienia demograficzne i majątkowe*, Bydgoszcz 2021;
- J. Szczutkowska, *Zagraniczna polityka kinematograficzna PRL w latach 70. XX w.*, Bydgoszcz 2021;
- P. Wawryszuk, *Stosunki polsko-jugosłowiańskie w latach 1945-1971*, Warszawa 2019;
- *Polska i Jugosławia w XX wieku. Polityka - społeczeństwo – kultura*, red. M. Pavlović, P. Wawryszuk, A. Zaćmiński, Bydgoszcz 2018.

- *Between Sword and Prayer: Warfare and Medieval Clergy in Cultural Perspective*, red. R. Kotecki, J. Maciejewski, J. S. Ott, Explorations in medieval culture, t. 3, Leiden-Boston 2018

W ostatnich latach pracownicy WH realizowali następujące granty badawcze:

- Lata 2015-2018: *Biskupi a wojna w Polsce piastowskiej na tle europejskim*. NCN Opus 8. 2014/15/B/HS3/02284. Kierownik projektu prof. Jacek Maciejewski, wykonawca dr Radosław Kotecki.
- Lata 2020-2023: *Władza rodzicielska – interdyscyplinarne ujęcie instytucji*. Zadanie nr 1: Władza rodzicielska – interdyscyplinarna analiza instytucji Jest to projekt międzynarodowy, afiliowany przy Szkole Wyższej Wymiaru Sprawiedliwości w Warszawie, realizowany na podstawie umowy ze Skarbem Państwa reprezentowanym przez Ministra Sprawiedliwości nr DFS-V.7211.3.2020. Kierownik projektu: dr Jerzy Stryk.
- Lata 2022–2027: *Chronica Polonorum Macieja z Miechowa – tłumaczenie i edycja*, nr rej. NPRH/DN/SP/495455/2021/10, Dziedzictwo narodowe, Konkurs 10. NPRH. Kierownik projektu: prof. Sławomir Zonenberg.

Działalność naukowa wykładowców wiąże się również z kształceniem poprzez organizowanie konferencji naukowych, w których z referatami przygotowanymi pod opieką merytoryczną promotorów występują doktoranci. W sesjach naukowych uczestniczą studenci wszystkich roczników historii, dzięki czemu mają możliwość zapoznania się nie tylko z referatami pracowników UKW, ale także gości z innych polskich i zagranicznych placówek naukowych. W ostatnich latach pracownicy WH byli organizatorami lub współorganizatorami wielu krajowych i międzynarodowych konferencji naukowych, m.in.:

- [Dobre i złe sąsiedztwa. Budowanie tożsamości lokalnych, regionalnych oraz kontynentalnych w przeszłości i teraźniejszości](#) (międzynarodowa konferencja cykliczna, ostatnia 11-12 maja 2021);
- Międzynarodowe sympozjum naukowe nt. Różne oblicza archeologii (27 kwietnia 2022);
- Stosunki jugosłowiańsko-polskie w XX wieku (międzynarodowa konferencja cykliczna, ostatnia Belgrad 16-17 września 2021);
- Na drodze do Niepodległości. Bydgoszcz w latach 1914-1920 (20-21 stycznia 2020);
- XXII Sesja Pomorzoznawcza za lata 2018–2019 (16 października 2020);
- Narracje historyczne we współczesnym świecie (21 października 2019);
- Cywilizacja prowincji Rzeczypospolitej szlacheckiej, cykl III: Dom pański (30 listopada 2018).

Studenci WH mogą brać także udział w organizowanych dla nich seminariach naukowych, czego przykładami z ostatnich lat są m.in.:

- Represje oraz inne formy łamania praw człowieka. Historia i współczesność (2023) <https://www.ukw.edu.pl/strona/aktualnosci/archiwum/69768/represje-oraz-inne-formy-lamana-praw-czlowieka---historia-i-wspolczesnosc> (zał. 1.1.)
- Mini wykłady o maxi sprawach czyli rzecz o totalitaryzmie i ludobójstwie w XX wieku (2022) (zał. 1.2);
- Film w badaniach historyków (2022);
- Historia a stosunki międzynarodowe w XX i XXI wieku (2022) https://historianajnowsza.ukw.edu.pl/jednostka/katedra_historii_najnowszej/historia-oraz-stosunki-miedzyn
- Konflikty międzynarodowe w XX i XXI wieku oraz sposoby ich rozwiązywania (2021) <https://www.ukw.edu.pl/strona/aktualnosci/archiwum/63738/zaproszenie-na-seminarium-naukowe-dla-studentow-i-doktorantow>

Koncepcja kształcenia sformułowana w obecnym kształcie oraz programy nauczania powstały w oparciu o pomysły, opinie i uwagi studentów, interesariuszy zewnętrznych oraz nauczycieli akademickich, będących specjalistami z zakresu historii, historii sztuki, archeologii i dydaktyki. W związku z tym

uwzględniają one potencjał kadry dydaktycznej. W celu zapewnienia wysokiej jakości procesu dydaktycznego zestaw przedmiotów realizowanych na kierunku jest spójny z badaniami prowadzonymi przez wykładowców. Programy nauczania zawierają treści umożliwiające realizowanie efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych zatwierdzonych przez Radę Kierunku i odpowiadających potrzebom rynku pracy oraz społeczeństwa. Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom studentów, program studiów kierunku Historia jest poddawany ewaluacji a w razie dostrzeżonej potrzeby modyfikowany (ostatnie zmiany zostały zatwierdzone dn. 27 czerwca 2023 r. – Uchwała Senatu UKW nr 90/2022/2023).

Na WH dużą wagę przywiązuje się do kształcenia warsztatowego studentów dającego narzędzia do prowadzenia samodzielnej pracy naukowej. Służą temu m.in. następujące przedmioty: wstęp do badań historycznych, nauki pomocnicze historii, warsztat metodyczny (studia I st.) oraz metodologia historii, krytyka i interpretacja źródeł do XVIII w., krytyka i interpretacja źródeł XIX i XX w. czy język obcy specjalistyczny (studia II st.).

Absolwent/Absolwentka kierunku Historia na studiach I st. posiada ogólne wykształcenie uniwersyteckie, humanistyczne oraz wiedzę w zakresie historii Polski i powszechnej od prahistorii po czasy współczesne. Rozumie zachodzące w przeszłości procesy i potrafi je identyfikować. Zna naukowe podstawy funkcjonowania warsztatu historyka. Umie posługiwać się terminologią specjalistyczną z zakresu historii. Rozumie i potrafi analizować zjawiska i procesy zachodzące w przeszłości. Zna język obcy na poziomie biegłości Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy. Absolwent w trakcie studiów nabył umiejętności dokonywania: syntezy i rozumienia procesów społecznych, wszechstronnej analizy tekstu źródłowego, krytycznego myślenia, efektywnej komunikacji i prowadzenia negocjacji, przygotowywania opracowań tematycznych, nawiązywania kontaktów, obsługi komputera jako narzędzia pracy zawodowej w warsztacie historyka. Potrafi być zarówno liderem grupy, jak i funkcjonować w przedsięwzięciach zespołowych. Studia I st. począwszy od r. akad. 2023/2024 przygotowują merytorycznie do zawodu nauczyciela historii.

Absolwent/Absolwentka kierunku Historia, studia II st. posiada gruntowne wykształcenie uniwersyteckie, humanistyczne oraz uporządkowaną i pogłębioną wiedzę z zakresu historii Polski i historii powszechnej od czasów najdawniejszych do współczesności; ma wiedzę na temat relacji państwa polskiego w ramach wybranych międzynarodowych struktur społecznych, zna historię i dziedzictwo kulturowe regionu oraz instytucje uczestniczące w życiu kulturalno-oświatowym środowiska lokalnego, struktury społeczne stosownie do epoki historycznej związanej z przygotowywaną pracą dyplomową. Absolwent ma uporządkowaną wiedzę na temat dorobku historiografii i rozróżnia jej główne nurty, rozumie specyfikę przedmiotową i metodologiczną nauk historycznych i społecznych, którą potrafi wykorzystać w pracy badawczej. Posiada umiejętność samodzielnego analizowania i interpretowania źródeł historycznych, krytycznie korzysta z różnych źródeł informacji; formułuje tezy i merytorycznie argumentuje. Absolwent rozumie potrzebę permanentnego dokształcania się.

Absolwent/absolwentka, który/a zrealizował/a na studiach I i II st. pełny cykl kształcenia obejmujący przygotowanie do wykonywania zawodu zgodnie *obowiązującym rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela* (Dz.U. z 2019, poz. 1450), posiada kwalifikacje do nauczania przedmiotu Historia w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych. Ponadto absolwent ma przygotowanie do zatrudnienia w placówkach i instytucjach związanych z usługami i komunikacją społeczną, m.in. w administracji państwowej, instytucjach samorządowych, organizacjach społecznych, rządowych i pozarządowych, placówkach naukowo-badawczych, domach kultury, muzeach i biurach podróży.

Efekty uczenia się dla kierunku Historia odzwierciedlają charakter kierunku i nabywane na nim umiejętności zawodowe w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych i są spójne z efektami uczenia się dla obszaru kształcenia, poziomu i profilu ogólnoakademickiego, do których kierunku został przyporządkowany. Zostały one opracowane z uwzględnieniem wytycznych zawartych w Krajowych Ramach Kwalifikacji. Efekty uczenia się dla kierunku Historia studia I i II st. zostały określone Uchwałą Senatu UKW nr 6/2018/2019 z dn. 27 listopada 2018 r. Obecnie obowiązujące efekty uczenia się zostały jednocześnie wyszczególnione w części niniejszego raportu. Absolwenci studiów I st. na kierunku Historia zyskują wiedzę, kompetencje i umiejętności zgodnie z przyjętymi efektami

uczenia się. Umożliwiają im one podejmowanie zatrudnienia lub podjęcie studiów na innych kierunkach. Absolwenci studiów II st. zyskują wiedzę, kompetencje i umiejętności w zakresie niemal wszystkich efektów uczenia się obowiązujących na studiach I st., jednak w stopniu zasadniczo pogłębionym.

Zalecenia dotyczące kryterium 1 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 1 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	określić w uchwale Senatu UKW dyscypliny, do których zostały przyporządkowane efekty kształcenia na ocenianym kierunku studiów	Zostało to określone w Uchwale Senatu nr 233/2018/2019 z dnia 24 września 2019 zatwierdzającej program realizowany od roku 2019/2020.
2.	rozważyć zasadność przypisania kierunku studiów do tak dużej liczby dyscyplin naukowych i albo wyraźnie wskazać na te związki w kierunkowych efektach kształcenia, albo podjąć uchwałę o przypisaniu kierunku do dyscyplin naukowych, do których rzeczywiście nawiązuje program kształcenia na kierunku „historia”	Dyscypliny wskazane w planie studiów odpowiadają dyscyplinom do których nawiązuje program kształcenia na kierunku Historia.
3.	zwiększyć udział interesariuszy zewnętrznych w projektowaniu koncepcji i programu kształcenia	Zgodnie z regulaminem Rad Kierunku na kierunku Historia jest dwóch interesariuszy zewnętrznych. Przy projektowaniu programu studiów I st. brali udział interesariusze zewnętrzni (przeprowadzono wielokrotne konsultacje, program został przesłany do zaopiniowania).
4.	uwzględnić wzorce krajowe i międzynarodowe w projektowaniu koncepcji i programu kształcenia	Wzorce krajowe i międzynarodowe są systematycznie monitorowane poprzez Internet i konsultowane w trakcie corocznych zjazdów władz wydziałów i instytutów historii organizowanych pod patronatem PTH, ostatnio w Olsztynie i Kielcach.
5.	przeformułować kierunkowe efekty kształcenia tak, by były jasne i jednoznaczne, gwarantowały przyrost wiedzy, rozwój umiejętności i kompetencji społecznych między studiami I i II stopnia oraz	Kierunkowe efekty kształcenia zostały zmodyfikowane w 2019 r. by spełniać zalecenia PKA.

	uzyskanie tych samych efektów kształcenia przez wszystkich absolwentów kierunku	
6.	włączyć do efektów kierunkowych na studiach I i II stopnia wszystkie ogólne efekty kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, wymienione w Rozporządzeniu MNiSW z dnia 17 stycznia 2012 r.	Wszystkie standardy kształcenia nauczycielskiego znajdują pokrycie w kierunkowych efektach uczenia się na kierunku Historia.
7.	dokonać przeglądu efektów szczegółowych przypisanych do poszczególnych przedmiotów i dokonać korekty tych, które ze względu na swą ogólnikowość okazać się mogą niemożliwe do osiągnięcia w ramach konkretnych zajęć	Rada Kierunku Historia systematycznie dokonuje przeglądu efektów przedmiotowych i formułuje wnioski zalecające korekty, są one przekazywane prowadzącym zajęcia.
8.	rozważyć zasadność rezygnacji z praktyk zawodowych w kontekście sformułowanej koncepcji kształcenia, której priorytetem jest jak najlepsze przygotowanie studentów do wejścia na rynek pracy.	Praktyki realizowane są w module nauczycielskim.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Wytyczne dla tworzenia programów studiów określa Uchwała Senatu UKW nr 6/2018/2019 z dn. 27 listopada 2018 r. w sprawie ustalenia wytycznych Senatu dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych w zakresie programów kształcenia dla studiów I i II st. oraz jednolitych studiów magisterskich a także w zakresie wykonywania podstawowych zadań Uczelni od r. akad. 2019/2020.

Realizowany na I i II st. kierunku Historia proces dydaktyczny wymaga ścisłego powiązania treści kształcenia z efektami kierunkowymi i przynależnymi do nich efektami modułowymi. Wykorzystywane metody kształcenia odpowiadają efektom uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

Kształcenie językowe prowadzone jest na studiach I st. w ramach lektoratów, z nowożytnych języków obcych, odbywających się od I do IV semestru (łącznie 120 godz.). Efekty uczenia się zakładają, że po ukończeniu lektoratu z języka obcego student „posługuje się językami obcymi na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego” (K_U07) . Podczas tych zajęć studenci nabywają umiejętności językowe, pozwalające na korzystanie z literatury obcojęzycznej, a także swobodnego porozumiewania się podczas różnego rodzaju konferencji, wykładów okolicznościowych oraz innych

spotkań naukowych. Na studiach II st. student podejmuje lektorat z języka nowożytnego na II semestrze w wymiarze 30 godz. oraz język obcy specjalistyczny na III semestrze także w wymiarze 30 godz. Kierunkowe efekty uczenia się zakładają, że po ukończeniu lektoratów student posługuje się językami obcymi na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego w tym specjalistyczną dla studiowanego kierunku terminologią (K_U07).

Na studiach I st. kształcenie językowe uzupełnia kurs języka łacińskiego obejmujący lektorat trwający od I – II semestrów (łącznie 60 godz.) oraz łacina średniowieczna i nowożytna w III semestrze w wymiarze 30 godz. (por. Załącznik 2.1 Programy studiów, do Części III raportu, Planu studiów).

Zajęcia na kierunku Historia realizowane są w formie wykładów, konwersatoriów oraz seminariów. Treści w ramach wykładów kierunkowych z historii Polski i powszechnej oraz wykładów monograficznych przekazywane są w sposób konwencjonalny z prezentacjami multimedialnymi. Niewielka liczebność grup pozwala na wprowadzenie wykładów problemowych i konwersatoryjnych. Zastosowanie tych form z jednej strony sprzyja poszerzaniu wiedzy i lepszemu zrozumieniu przez studentów poruszanych problemów, z drugiej pozwala na czynne włączenie słuchaczy w proces uczenia się. Drugą formą zajęć wynikającą z programu i planu studiów są konwersatoria. Służą one nie tylko zdobywaniu wiedzy przez studentów, ale także kształtowaniu umiejętności, zarówno w zakresie w zakresie źródłoznawstwa jak i metodologii, niezbędnych do prowadzenia badań historycznych. W trakcie zajęć konwersatoryjnych studenci nabywają i rozwijają swoje kompetencje społeczne, zwłaszcza w zakresie myślenia indukcyjnego, wyrażania samodzielnych opinii, szacunku dla poglądów innych, rozumienia odmienności kulturowych, wartości i postaw ludzkich w różnych okresach historycznych i kontekstach kulturowych oraz komunikacji międzypersonalnej. Realizacji tych efektów służą metody aktywizujące studentów: dyskusja, pogadanka, praca z tekstem źródłowym oraz wykorzystujące techniki informacyjno-dydaktyczne m.in. programy Canva, AnswerGarden czy Coggle. Metody i narzędzia stosowane na zajęciach umożliwiają studentom nie tylko opanowanie nowych treści, ale przede ich głębszą percepcję przekładającą się w konsekwencji na poszerzenie umiejętności. Zajęcia seminaryjne przygotowują studentów do podjęcia samodzielnej pracy badawczej, kształtują umiejętność samodzielnego zdobywania wiedzy – wyszukiwania, analizowania i wykorzystywania informacji, krytycznego myślenia, wyrażania własnych opinii, samodzielnej pracy nad problemem badawczym pod kierunkiem opiekuna naukowego. Ta forma zajęć rozwija także kompetencje społeczne w zakresie samodzielnego myślenia oraz kształtowania świadomości roli nauk historycznych we współczesnym świecie. Wykorzystywane są tu przede wszystkim metoda seminaryjna, klasyczna metoda problemowa, referatu, projektu. Zarówno na studiach I jak i II st. program studiów przewiduje objazd naukowy w wymiarze 30 godz. (na studiach I st. na IV semestrze, na studiach II st. – na II). Zajęcia te umożliwiają zaprezentowanie studentom określonego krajobrazu historyczno-kulturowego, zintegrowania historii z konkretną przestrzenią, a ponadto pogłębiają świadomość znaczenia przeszłości i dziedzictwa kulturowego w teraźniejszości.

Plan studiów na kierunku Historia wprowadza zajęcia, które mogą być realizowane w e-learningu – prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość (zasady prowadzenie zajęć reguluje Zarządzenie Nr 102/2022/2023 Rektora UKW z dn. 12 września 2023 r.). Jest to możliwe dzięki dostępowi do platformy Moodle oraz możliwości wykorzystania narzędzia MS Teams. Część pracowników WH przeszła odpowiednie szkolenie w tym zakresie.

Proces uczenia się na kierunku Historia w miarę możliwości dostosowywany jest do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych studentów, w tym potrzeb studentów z niepełnosprawnością.

Istotną formą wspierania studentów jest indywidualna organizacja studiów (IOS). Jej procedura została jasno określona w Uchwale Kolegium I *Szczegółowe warunki stosowania indywidualnej organizacji studiów (IOS)* z dn. 12 września 2023 r. ([warunki stosowania IOS w Kolegium I](#)). Studenci kierunku Historia zarówno na I jak i na II st. studiów mają prawo do korzystania z IOS. Dotyczy to m.in. osób studiujących dwa kierunki, a także pracujących. Zgodę na taki sposób zaliczania zajęć dydaktycznych wydaje Dyrektor Kolegium I na wniosek studenta, który należy złożyć w terminie do miesiąca od rozpoczęcia semestru, studenci zaś uzgadniają z osobami prowadzącymi zajęcia sposób ich realizacji i zaliczenia. Studenci niepełnosprawni otrzymują ponadto wszechstronną pomoc uczelnianego Działu ds.

Osób z Niepełnosprawnościami. Zakres oferowanego wsparcia obejmuje: usługi (m.in. konsultacje psychologiczne), pomoc finansową i organizacyjną (m.in. Asystent Studenta Niepełnosprawnego), sprzęt specjalistyczny (m.in. digitalizacja materiałów dydaktycznych), dostępność budynków Uczelni dla potrzeb osób z dysfunkcją narządu ruchu. UKW dysponuje pojazdem typu bus przystosowanym do przewożenia osób niepełnosprawnych.

Harmonogram realizacji studiów na kierunku Historia I i II st. wynika z planu studiów (por. Załącznik 2.3 Harmonogram zajęć, do Części III raportu).

W programie studiów I i II st. znajdują się następujące rodzaje zajęć: wykłady, ćwiczenia, konwersatoria, seminarium. Proporcje liczby godzin przypisanych poszczególnym formom określa Uchwała Senatu UKW nr 6/2018/2019 z dn. 27 listopada 2018 r. w sprawie ustalenia wytycznych Senatu dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych w zakresie programów kształcenia dla studiów I i II st. oraz jednolitych studiów magisterskich a także w zakresie wykonywania podstawowych zadań Uczelni od r. akad. 2019/2020. W myśl wspomnianej Uchwały procentowy udział zajęć innych niż wykładowe w stosunku do łącznej liczby godzin określony jest według następujących zasad: 1) Dla studiów o profilu ogólnoakademickim (z wyłączeniem kierunków wymienionych w punkcie 9.2):

- Wykłady – min. 50%
- Ćwiczenia, konwersatoria, laboratoria, seminaria – max 50%, w tym w tym laboratoria i seminaria – max 25%.

Studia I st. na kierunku Historia trwają sześć semestrów. Łączna liczba punktów ECTS, niezbędna do uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi studiów I st. wynosi 180 pkt., a łączna liczba godzin dydaktycznych – 2100. Po ukończeniu studiów I st., absolwent otrzymuje tytuł zawodowy licencjata.

Studia I st. obejmują przedmioty obowiązkowe z modułu przedmiotów podstawowych oraz przedmioty jednego z dwóch modułów do wyboru (Blok I i Blok II).

Szczegółowy wskaźnik punktacji ECTS:

- liczbę punktów ECTS, którą student uzyskuje na zajęciach, a które wymagają bezpośredniego udziału nauczyciela: łącznie 90 pkt. ECTS (dla zajęć obejmujących moduł przedmiotów podstawowych i moduł przedmiotów do wyboru);
- liczbę punktów ECTS, którą student uzyskuje, realizując zajęcia związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie historia: łącznie 163 pkt. ECTS (dla zajęć obejmujących moduł przedmiotów podstawowych i moduł przedmiotów do wyboru);
- liczbę punktów ECTS, którą student uzyskuje, realizując zajęcia rozwijające kompetencje językowe: łącznie 14 pkt. ECTS (dla zajęć obejmujących moduł przedmiotów podstawowych i moduł przedmiotów do wyboru – uwzględnione lektoraty z języka nowożytnego oraz z łaciny oraz łacinę średniowieczną i nowożytną);
- liczbę punktów ECTS, którą student uzyskuje w ramach zajęć do wyboru: 56 pkt. ECTS.
- liczba godzin poszczególnych rodzajów zajęć na studiach I st. kierunku Historia przedstawia się następująco:
  - wykłady: 660 godz. w ramach godzin w ramach modułu zajęć podstawowych, 375 w ramach modułu zajęć do wyboru i 15 – moduł zajęć obszaru nauk społecznych (razem 1050 godz.);
  - ćwiczenia: 270 godz. – moduł zajęć podstawowych (obejmuje następujące przedmioty: język obcy, język łaciński, łacina średniowieczna i nowożytna oraz wychowanie fizyczne);
  - konwersatoria: 525 godz. w ramach modułu zajęć podstawowych, 150 godz. w ramach modułu zajęć do wyboru, 30 godz. w ramach modułu zajęć obszaru nauk społecznych (razem 705 godz.);
  - seminarium: seminarium licencjackie 60 godz. oraz warsztat metodyczny 15 godz. (razem 75 godz.).

Studia II st. w na kierunku Historia trwają cztery semestry. Łączna liczba punktów ECTS niezbędna do uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi studiów II st. wynosi 120 pkt., a łączna liczba godzin dydaktycznych – 900. Po ukończeniu studiów II st., absolwent otrzymuje tytuł zawodowy magistra.

Studia II st. obejmują przedmioty modułu zajęć podstawowych, przedmioty modułu zajęć do wyboru oraz przedmioty modułu zajęć obszaru nauk społecznych. W ramach przedmiotów zajęć do wyboru studenci mają do wyboru specjalność nauczycielską i ogólnohistoryczną.

Szczegółowy wskaźnik punktacji ECTS:

- liczbę punktów ECTS, którą student uzyskuje na zajęciach, wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela: łącznie 113 pkt.;
- liczbę punktów ECTS, którą student uzyskuje realizując zajęcia związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie historia: łącznie 84 pkt. ECTS ;
- liczbę punktów ECTS, którą student uzyskuje realizując zajęcia rozwijające kompetencje językowe: łącznie 4 pkt. ECTS;
- liczbę punktów ECTS, którą student uzyskuje w ramach zajęć do wyboru: 37 pkt. ECTS.

Liczba godzin poszczególnych rodzajów zajęć na studiach I st. kierunku Historia przedstawia się następująco:

- wykłady: 240 godz. w ramach godzin w ramach modułu zajęć podstawowych, 195 w ramach modułu zajęć do wyboru i 15 – moduł zajęć obszaru nauk społecznych (razem 450 godz.);
- konwersatoria: 195 godz. w ramach modułu zajęć podstawowych, 135 godz. w ramach modułu zajęć do wyboru (razem 330 godz.);
- seminarium magisterskie: 120 godz.

Kształcenie nauczycielskie jest zgodne z obowiązującymi przepisami. Nadawanie kwalifikacji do wykonywania zawodu nauczyciela odbywa się według standardów kształcenia przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 25 lipca 2019 r. Standard ma zastosowanie do kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela przedmiotu Historia. Zgodnie z rozporządzeniem kształcenie na studiach przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela obejmuje przygotowanie merytoryczne oparte na efektach kierunkowych (studia I i II st.) oraz przygotowanie pedagogiczne, które obejmuje przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne i przygotowanie dydaktyczne. Przygotowanie dydaktyczne obejmuje podstawy dydaktyki i emisję głosu oraz przygotowanie dydaktyczne do nauczania przedmiotu lub prowadzenia zajęć, w związku z czym student realizuje efekty kierunkowe studiów historycznych w ramach modułu A1. *Przygotowanie merytoryczne do nauczania pierwszego przedmiotu* oraz efekty nauczycielskie w ramach modułów B., C. i D. (por.: pkt. 3. Minimalna liczba godzin zorganizowanych i punktów ECTS, [w:] Dziennik Ustaw RP, 2 sierpnia 2019, Poz. 1450, s. 5-6). Dobór form zajęć na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, przypisany im wymiar godzin oraz liczebność grup studenckich określają przepisy ogólnouczelniane (Zarządzenie Rektora UKW nr 61/2018/2019 z dn. 20 września 2019 r. (https://www.ukw.edu.pl/akty-prawne/plik/11262/61_liczebno%C5%9Bci_grup.pdf); Uchwała Senatu UKW Nr 6/2018/2019 z dn. 27 listopada 2018 r., (https://www.ukw.edu.pl/zdj/ftp/3200/ukw_uchwala_nr6_wytyczne_dla_rad_kierunki_studiow_27_listopada_2018.pdf). Z powodu stosunkowo niewielkiej liczby studentów na poszczególnych rocznikach są to grupy kameralne, niezależnie od formy zajęć.

Praktyki w ramach kierunku Historia są *obowiązkowe na module kształcenia nauczycielskiego*. Celem praktyk zawodowych jest zdobywanie doświadczenia związanego z pracą dydaktyczno-wychowawczą nauczyciela i konfrontowanie nabytej wiedzy z zakresu dydaktyki szczegółowej (metodyki nauczania) z rzeczywistością pedagogiczną. Głównym celem praktyki jest zobrazowanie studentom-prak-

tykantom specyfiki pracy nauczyciela historii, ponadto umożliwienie im zdiagnozowania własnych predyspozycji do pracy w szkole podstawowej i ponadpodstawowej. Praktyka pod kierunkiem nauczyciela/nauczycieli historii w klasach IV-VIII w szkole podstawowej jest integralną częścią studiów stacjonarnych I st. na kierunku Historia studenci realizują praktykę łącznie w wymiarze 60 godz., co stanowi 4 tygodnie (20 dni roboczych). Praktyka pod kierunkiem nauczyciela/nauczycieli historii w klasach I-IV/V w szkole ponadpodstawowej jest integralną częścią studiów stacjonarnych II st. na kierunku Historia. Student odbywa praktykę łącznie w wymiarze 60 godz., co stanowi 4 tygodnie (20 dni roboczych). Poza praktyką dydaktyczną, aby uzyskać uprawnienia do zawodu nauczyciela historii studenci odbywają praktykę pedagogiczno-psychologiczną w wymiarze łącznie 60 godz. (30 godz. na studiach I st. i 30 na studiach II st.). Od r. akad. 2023/2024 studenci rozpoczynający kształcenie na kierunku Historia będą odbywać praktykę na II st. – program w przygotowaniu.

Formy zajęć dydaktycznych na kierunku Historia, ich organizacja, liczebność grup zajęciowych, a także proporcje liczby godz. różnych form zajęć umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia w zakresie wiedzy historycznej, umiejętności prowadzenia badań w tej dyscyplinie oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, bądź wykonywaniu zawodu nauczyciela historii w szkole podstawowej i średniej.

Zalecenia dotyczące kryterium 2 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 2 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	dokonać zmian w przyporządkowaniu przedmiotów do poszczególnych modułów tak, by efekty kształcenia przypisane do tych przedmiotów były spójne i dowodziły zasadności wyodrębnienia w programie studiów danego modułu	Zmiana programów w 2019 r. miała m.in. na celu, by efekty kształcenia przypisane do tych przedmiotów były spójne i dowodziły zasadności wyodrębnienia w programie studiów danego modułu.
2.	urealn timer wybór specjalności	O wyborze specjalności nauczycielskiej ze względu na niskie nabory decyduje głos większości w grupie.
3.	uporządkować nazwy przedmiotów tak, by były one zgodne z realizowanymi na tych zajęciach efektami kształcenia i treściami programowymi	Zmiana programu w 2019 r. miała na celu większe dopasowanie nazw przedmiotów do realizowanych efektów kształcenia.
4.	rozważyć pozostawienie praktyk zawodowych na wszystkich oferowanych przez jednostkę specjalnościach	Praktyka jest utrzymana na module nauczycielskim, drugi moduł ma charakter ogólnohistoryczny, przygotowujący do badań naukowych. Charakter zajęć praktycznych mają tygodniowe objazdy naukowe.

5.	utrzymać dotychczasową liczbę godzin zajęć z języka obcego, jej obniżenie nie pozwoli bowiem na realizację zakładanych efektów kształcenia	Liczbę godzin języka obcego reguluje zarządzenie Rektora UKW nr 6/2018/2019 z dn. 27 listopada 2018 r. Na studiach I stopnia 120 h języka obcego nowożytnego. Na studiach II stopnia 30 h języka obcego nowożytnego + 30 h języka specjalistycznego.
6.	usunąć uchybienia w realizacji standardów kształcenia przygotowującego do zawodu nauczyciela	Program studiów na kierunku Historia przygotowujący do zawodu nauczyciela realizowany od roku akad. 2019/2020 spełnia wymogi Rozporządzenia w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.
7.	zwiększyć w programie udział zajęć w formach aktywizujących studentów	Limit 50 % wykładów jest zasadą niezależną od WH, wynika z Uchwały Senatu Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego Nr 6/2018/2019 z dnia 27 listopada 2018 r.
8.	zróżnicować metody weryfikacji efektów kształcenia, szczególnie na zajęciach, którym przypisano wiele efektów zarówno z zakresu wiedzy, jak i umiejętności i kompetencji społecznych	Zróżnicowano: egzaminy ustne i pisemne, kolokwia, sprawdziany, wystąpienia studentów przygotowujących prezentacje, projekty.
9.	uzupełnić sylabusy zajęć o kryteria oceny i udostępnić je studentom w elektronicznej wersji skróconej, zawierającej informacje ważne dla studenta (czyli bez części „B”)	Kryteria oceny znajdują się w sylabusach, sylabusy udostępniane są studentom za pośrednictwem systemu USOS.
10.	zróżnicować wymagania stawiane pracy licencjackiej i pracy magisterskiej i wyraźnie je sformułować	Wymagania stawiane pracy licencjackiej i pracy magisterskiej zostały zróżnicowane i sformułowane w Regulaminie dyplomowania na kierunku Historia.
11.	zróżnicować zakres egzaminów dyplomowych na studiach I i II stopnia	Zakres zagadnień obowiązujących na egzaminie dyplomowym na studiach I i II stopnia znajdują się w formie załącznika do Regulaminu dyplomowania na kierunku Historia.
12.	przestrzegać przyjętych przez Jednostkę procedur dyplomowania, gwarantujących studentowi dostęp do recenzji pracy dyplomowej najpóźniej na 3 dni przed terminem egzaminu dyplomowego	Przyjęta przez Kolegium I procedura dyplomowania nakłada na promotora i recenzenta wymóg wypełnienia w systemie APD formularza recenzji nie później niż 3 dni przed terminem egzaminu dyplomowego. Kontrolę nad przestrzeganiem tego terminu sprawują pracownicy Biura Obsługi Studenta i sekretariatu Kolegium I, którzy interweniują w przypadku niewywiązania się z tego obowiązku przez promotora lub recenzenta.

13.	wprowadzić równościowe zasady rekrutacji oraz systemowe rozwiązania problemu braku kompetencji niezbędnych do podjęcia studiów historycznych na danym poziomie kształcenia u części kandydatów przyjmowanych na studia	Rekrutacja odbywa się poza WH.
14.	uruchomić rekrutację wykorzystującą procedurę potwierdzania efektów uczenia się w systemie nieformalnym i poza formalnym	Kwestię reguluje Uchwała Senatu UKW nr 246/2018/2019 z dn. 24 września 2019.
15.	rozważyć możliwość uelastycznienia zasad uznawania równoważności zajęć realizowanych na uczelniach zagranicznych w ramach studenckich programów stypendialnych z przedmiotami/modułami wymaganymi programem studiów	Kwestię tę normuje <i>Regulamin studiów</i> na UKW, który przenosi podejmowanie decyzji w tym zakresie na poziom Kolegium. Przyjęte rozwiązanie przewiduje, że Dyrektor kolegium uznaje efekty uczenia się osiągnięte podczas studiów, stażu lub praktyki poza Uniwersyte-tem (§ 6), natomiast Zastępca określa równoważność przedmiotów i semestrów/roku studiów przez uznanie określonego przedmiotu lub programu studiów za ekwiwalentny z odpowiednio przedmiotem lub programem studiów, do którego realizacji zobowiązany jest student w określonym semestrze/roku studiów (§ 8).

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Warunki rekrutacji i wymagania stawiane kandydatom na studia I i II st. na kierunku Historia w r. akad. 2023/2024 regulują przepisy zawarte w uchwale Senatu UKW nr 33/2021/2022 z dn. 31 maja 2022 r. (https://bip.ukw.edu.pl/download/61527/33_uchwa%C5%82a.pdf) i załączniku nr 1 (https://bip.ukw.edu.pl/download/61528/ZA%C5%81_NR_1_KOL_I.pdf). Stanowią one, że przyjęcie kandydatów na I rok studiów odbywa się na podstawie rankingu średniej ocen (punktów) uzyskanej z części pisemnej na egzaminie maturalnym („nowa matura”, matura międzynarodowa) lub na egzaminie dojrzałości („stara matura”). Ocenom ze świadectwa dojrzałości uwzględnianym w procesie kwalifikacji przyznaje się liczbę punktów wg § 3 wskazanej Uchwały. Jeżeli kandydat na egzaminie maturalnym lub na egzaminie dojrzałości zdawał historię, historię sztuki, wiedzę o społeczeństwie lub geografę, to liczbę przyznanych punktów za wymienione przedmioty podwyższa się o 20%.

W przypadku studiów II st. o przyjęciu decyduje w pierwszej kolejności ocena na dyplomie ukończenia studiów wyższych, w drugiej kolejności średnia ocen z toku studiów potwierdzona przez dziekanat macierzystej uczelni. Ocena na dyplomie absolwentów kierunku Historia zostaje podwyższona o 20%. Oprócz absolwentów kierunku Historii na studia II st. na tym kierunku przyjmowani są absolwenci Historii sztuki, Archiwistyki, Bibliotekoznawstwa, Kulturoznawstwa, Wojskoznawstwa, Przewodnictwa i pilotażu turystycznego, Stosunków międzynarodowych, Ochrony zabytków, Regionalistyki, Filozofii oraz innych kierunków humanistycznych i społecznych.

Zasady, warunki i tryb uznawania efektów uczenia się oraz okresów kształcenia i kwalifikacji uzyskanych w innej uczelni reguluje pkt. 17 *Regulaminu studiów* przyjętego Uchwałą Senatu UKW nr 45/2022/2023 z dn. 27 kwietnia 2023 r. (<https://bip.ukw.edu.pl/download/63414/regulamin-studi%C3%B3w-2023.pdf>). Stanowi on, że termin i sposób uzupełnienia różnic programowych określa Dyrektor właściwego dla danego kierunku studiów kolegium, biorąc pod uwagę osiągnięte dotychczas przez studenta efekty uczenia się oraz zrealizowane zajęcia. Natomiast zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz sposób powołania i tryb działania komisji weryfikujących efekty uczenia się reguluje Uchwała Senatu UKW nr 246/2018/2019 z dn. 24 września 2019 r. (<https://www.ukw.edu.pl/akty-prawne/plik/11339/>).

Ogólne zasady sprawdzania i oceniania stopnia osiągania efektów uczenia się na kierunku Historia I i II st. określają zatwierdzone przez Radę Kolegium I UKW w dn. 2 lutego 2022 r. Zasady weryfikowania i dokumentowania osiągnięcia efektów uczenia się na kierunkach studiów pierwszego, drugiego stopnia oraz studiów podyplomowych prowadzonych w Kolegium I (https://www.ukw.edu.pl/download/60625/Zasady_weryfikowania_i_dokumentowania_efekt%C3%B3w_uczenia_si%C4%99_zatw._02-02-22.pdf). Stanowią one, że weryfikacja obejmuje wszystkie kategorie efektów uczenia się (wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne). Podstawowymi metodami weryfikacji osiągania i oceny efektów uczenia się dla kierunku są ocena pracy w ramach seminariów i pracy dyplomowej oraz egzamin dyplomowy. Proces realizacji, sprawdzania i oceny osiągania kierunkowych efektów uczenia się na poziomie przedmiotu jest szczegółowo opisany w jego sylabusie. Prowadzący zajęcia z danego przedmiotu określa w nim przedmiotowe efekty, tak aby zapewniały realizację przypisanych do przedmiotu efektów kierunkowych, oraz dobiera odpowiednie metody i kryteria weryfikowania ich osiągnięcia. Sylabus dla każdego przedmiotu jest dostępny dla studentów w systemie USOSweb.

Wśród stosowanych przez prowadzących form sprawdzania i ocenia efektów uczenia się osiąganych przez studenta na poziomie poszczególnych przedmiotów przede wszystkim występują: egzamin w formie pisemnej lub ustnej, końcowe zaliczenie ustne lub pisemne (w postaci testu lub odpowiedzi na pytania otwarte), przygotowanie wypowiedzi ustnej lub pisemnej, przedstawienie prezentacji przygotowanej indywidualnie lub zespołowo, ocena przygotowania i udziału w dyskusji na zajęciach. Głównym zamysłem leżącym u podstaw doboru tematyki i rodzaju prac wykonywanych przez studentów jest to, aby ich przygotowanie przynosiło pogłębienie wiedzy faktograficznej o istotnych dla dziejów powszechnych i Polski wydarzeniach, zjawiskach i procesach w poszczególnych epokach historycznych, kształciło umiejętności ich wyjaśniania i rozumienia, budowało podstawy krytyki i interpretacji źródeł, dawało wiedzę o aktualnym stanie badań i ich dalszych perspektywach, a także zachęcało do korzystania z ogólnodostępnych i udostępnianych za pośrednictwem Biblioteki UKW cyfrowych baz danych oraz korzystania z obcojęzycznego dorobku historiograficznego. Ostatecznie służą one tym samym także budowaniu wiedzy i kształceniu umiejętności potrzebnych do prowadzenia badań historycznych, jak i prezentacji ich wyników w postaci właściwej dla działalności naukowej (referaty, prace pisemne z aparatem naukowym).

Wymienione powyżej formy sprawdzania i oceniania efektów uczenia się służą także do sprawdzania i oceniania efektów uczenia się dla przedmiotów realizowanych w ramach przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela. Istotną rolę odgrywają w nim praktyki zawodowe, jakie odbywają studenci obierający moduł zajęć: specjalność nauczycielska (praktyka pedagogiczno-psychologiczna i dydaktyczna). Nadzór organizacyjny nad ich realizacją pełni Studium Praktyk Zawodowych UKW, a opiekę i kontrolę dydaktyczną sprawuje wykładowca – kierunkowy opiekun praktyki. Hospituje on zajęcia studenta oraz przeprowadza rozmowę z bezpośrednim opiekunem praktyki w placówce przyjmującej na praktykę i jej kierownikiem. Przebieg praktyki i wykonywanie przewidzianych w jej ramach zadań dokumentowane jest na bieżąco w prowadzonym przez studenta dzienniku praktyk, który po jej zakończeniu przekazywany jest wraz z kartą oceny kierunkowemu opiekunowi praktyki. W oparciu o tę dokumentację oraz wnioski z hospitacji przeprowadza on weryfikację i ocenę osiągnięcia przez studenta efektów kształcenia przewidzianych do nabycia w ramach praktyki zawodowej.

Zasady, warunki i tryb dyplomowania na studiach I i II st. na kierunku Historia na WH są szczegółowo regulowane przez dwa akty. Pierwszy z nich to *Procedura dyplomowania na studiach pierwszego i drugiego stopnia w Kolegium I UKW w Bydgoszczy* zatwierdzona przez Radę Kolegium I

(https://www.ukw.edu.pl/download/54908/procedura_dyplomowania_2022.pdf). Stanowi ona uszczegółowienie przepisów aktów wyższego rzędu, to jest ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* z 2018 r., rozporządzenia MNiSW w sprawie studiów z 2018 r., *Regulaminu Studiów UKW* oraz innych, wskazanych w niej zarządzeń Rektora UKW, odnoszących się do procedury dyplomowania. Określa ona m.in. skład komisji egzaminu dyplomowego, jego przebieg w formie stacjonarnej i zdalnej, warunki jego zdania, zasady wystawiania ocen i ich skalę oraz harmonogram i zakres zadań poszczególnych jednostek i osób uczestniczących w procesie dyplomowania. Drugim aktem, zawierającym uszczegółowienie przepisów *Procedury dyplomowania* w odniesieniu do kierunku Historia, jest *Regulamin dyplomowania na kierunku Historia* opracowany i aktualizowany, gdy zaistnieje taka potrzeba, przez Radę Kierunku Historia (https://wydzialhistoryczny.ukw.edu.pl/jednostka/wydzial_historyczny/regulamuny_studenci_wydz_hist). Oba akty są zamieszczone na stronie internetowej WH.

Tematy prac dyplomowych – licencjackich i magisterskich – odnoszą się do szerokiego spektrum zagadnień związanych z działalnością człowieka przede wszystkim na płaszczyźnie politycznej, społecznej i kulturowej w poszczególnych epokach historycznych i są opracowywane w oparciu o właściwą dla nich metodykę. Ostateczny wybór i zdefiniowanie tematu pracy są zarówno uwarunkowane zainteresowaniami seminarzystki/seminarzysty, jak i też ukierunkowane przez promotora, który bierze pod uwagę możliwości jego satysfakcjonującego opracowania ze względu na podstawę źródłową oraz stan literatury przedmiotu, a także wiedzę i umiejętności posiadane przez seminarzystę na danym etapie kształcenia. W przypadku studiów II st. wybór tematu pracy i proces jej przygotowania mają służyć również nabyciu przez osobę studiującą kompetencji związanych z prowadzeniem badań historycznych (to jest opracowaniu problemu badawczego w oparciu o analizę i interpretację źródła historycznego).

Weryfikacji osiągnięcia przez studenta przewidzianych dla seminarium dyplomowego lub magisterskiego efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych służy ocena przygotowanej pracy wystawiona przez promotora i recenzenta oraz złożony przez niego egzamin dyplomowy.

Zgodnie z przyjętymi w Kolegium I regulacjami osoba prowadząca zajęcia zobowiązana jest, przestrzegając zasad ochrony danych osobowych, do gromadzenia i przechowywania dokumentacji potwierdzającej osiągnięcie efektów uczenia się w postaci prac pisemnych, wykazów pytań z form ustnych, matryc testów, prezentacji, dzienników praktyk i innych form sprawdzania. Dla dokumentacji egzaminów i zaliczeń okres przechowywania wynosi dwa lata, dla pozostałych prac rok od końca roku akademickiego, w którym stanowiły one podstawę do oceny efektów. Możliwe jest również przechowywanie omawianej dokumentacji w formie elektronicznej. W przypadku egzaminu dyplomowego jego dokumentacja (protokół, recenzje, raport antyplagiacyjny) wraz z pracą przechowywany jest w teczce osobowej studenta w formie zgodnej z aktualnym rozporządzeniem właściwego ministra.

Monitorowanie karier zawodowych absolwentów wszystkich kierunków opiera się na *Ogólnouczelnianej procedurze monitorowania kariery absolwentów UKW* wprowadzonej na podstawie Uchwały Senatu UKW nr 123/2014/2015 z dn. 29 czerwca 2015 r. Jednostką bezpośrednio odpowiedzialną za prowadzenie monitoringu losów absolwentów jest Biuro Karier UKW. Absolwenci studiów I st. w większości decydują się na kontynuowanie studiów na II st. Absolwenci studiów II st. w części podejmują pracę jako nauczyciele historii w szkołach podstawowych i średnich, w części w innych zawodach.

Zalecenia dotyczące kryterium 3 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 3 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	zróżnicować metody weryfikacji efektów kształcenia, szczególnie na zajęciach, któ-	Zróżnicowano: egzaminy ustne i pisemne, kolokwia, sprawdziany, wystąpienia studentów przygotowujących prezentacje, projekty.

	rym przypisano wiele efektów zarówno z zakresu wiedzy, jak i umiejętności i kompetencji społecznych	
2.	uzupełnić sylabusy zajęć o kryteria oceny i udostępnić je studentom w elektronicznej wersji skróconej, zawierającej informacje ważne dla studenta (czyli bez części „B”);	Sylabusy dla poszczególnych przedmiotów zamieszczone w obecnej postaci w USOSweb i dostępne dla studentów zawierają informacje o warunkach i kryteriach oceny.
3.	zróżnicować wymagania stawiane pracy licencjackiej i pracy magisterskiej i wyrażone je sformułować;	Wymagania stawiane pracy licencjackiej i pracy magisterskiej zostały zróżnicowane i sformułowane w Regulaminie dyplomowania na kierunku Historia.
4.	zróżnicować zakres egzaminów dyplomowych na studiach I i II stopnia	Procedura dyplomowania na kierunku Historia opracowana przez Radę Kierunku wyznacza odmienne dla I i II st. zagadnienia na egzamin dyplomowy.
4.	przestrzegać przyjętych przez Jednostkę procedur dyplomowania, gwarantujących studentowi dostęp do recenzji pracy dyplomowej najpóźniej na 3 dni przed terminem egzaminu dyplomowego;	Przyjęta przez Kolegium I procedura dyplomowania nakłada na promotora i recenzenta wymóg wypełnienia w systemie APD formularza recenzji nie później niż 3 dni przed terminem egzaminu dyplomowego. Kontrolę nad przestrzeganiem tego terminu sprawują pracownicy Biura Obsługi Studenta i sekretariatu Kolegium I, którzy interweniują w przypadku niewywiązania się z tego obowiązku przez promotora lub recenzenta.
5.	wprowadzić równościowe zasady rekrutacji oraz systemowe rozwiązania problemu braku kompetencji niezbędnych do podjęcia studiów historycznych na danym poziomie kształcenia u części kandydatów przyjmowanych na studia;	Określenie zasad rekrutacji jest kompetencją Senatu UKW. O przyjęciu na I rok studiów w przypadku studiów I st. decyduje ranking średniej ocen (punktów). O przyjęcie na studia mogą się ubiegać wszyscy, którzy zdali egzamin maturalny, bez względu a to, jaki zdali dodatkowy przedmiot. Natomiast preferowane jest przystąpienie do egzaminu z historii, historii sztuki, wiedzy o społeczeństwie i geografii. Liczna przyznanych punktów za wymienione przedmioty jest podwyższana o 20%. W przypadku studiów II st. w pierwszej kolejności o przyjęciu decyduje ocena na dyplomie, w drugiej zaś średnia z toku studiów. O przyjęcie mogą ubiegać się absolwenci studiów wyższych kierunków humanistycznych i społecznych, a tym samym posiadający odpowiednie kompetencje umożliwiające podjęcie studiów historycznych na II stopniu. Preferowani są absolwenci kierunku Historia, których ocena na dyplomie jest podwyższana o 20%.
6.	uruchomić rekrutację wykorzystującą procedurę potwierdzania efektów uczenia	Kwestię tę reguluje Uchwała Senatu UKW nr 246/2018/2019 z dn. 24 września 2019 r.

	się w systemie nieformalnym i poza formalnym	
7.	rozważyć możliwość uelastycznienia zasad uznawania równoważności zajęć realizowanych na uczelniach zagranicznych w ramach studenckich programów stypendialnych z przedmiotami/modułami wymaganymi programem studiów	Kwestię tę normuje <i>Regulamin studiów</i> na UKW, który przenosi podejmowanie decyzji w tym zakresie na poziom Kolegium. Przyjęte rozwiązanie przewiduje, że Dyrektor kolegium uznaje efekty uczenia się osiągnięte podczas studiów, stażu lub praktyki poza Uniwersytetem (§ 6), natomiast Zastępca określa równoważność przedmiotów i semestrów/roku studiów przez uznanie określonego przedmiotu lub programu studiów za ekwiwalentny z odpowiednio przedmiotem lub programem studiów, do którego realizacji zobowiązany jest student w określonym semestrze/roku studiów (§ 8).

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

W r. akad. 2023/2024 na WH zatrudnionych jest 32 pracowników (30 pracowników badawczo-dydaktycznych, 1 pracownik dydaktyczny, 1 pracownik badawczo-techniczny w Muzeum Dyplomacji i Uchodźstwa Polskiego). Wśród wymienionych jest 6 pracowników z tytułem profesora, 13 z tytułem profesora uczelni, 13 doktorów. Kadre WH uzupełniają 2 pracowników administracyjnych (sekretariat WH). W bieżącym roku akademickim na kierunku Historia zajęcia prowadzi 26 osób zatrudnionych na WH oraz 5 osób z innych jednostek UKW. Także lektoraty i wychowanie fizyczne prowadzą pracownicy innych jednostek UKW.

Zarówno liczba, jak i struktura kwalifikacji pracowników, jest właściwa i wystarczająca do obsady poszczególnych zajęć na wszystkich modułach. Umożliwia to osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji programów studiów. Wśród nauczycieli prowadzących zajęcia dydaktyczne z zakresu historii są: archeolodzy, starożytnicy, mediewiści, nowożytnicy, historycy XIX i XX w. oraz historii współczesnej, historycy sztuki. Zajęcia przygotowania psychologiczno-pedagogicznego prowadzą specjaliści zatrudnieni na Wydziale Pedagogiki, Wydziale Psychologii i na Wydziale Edukacji Muzycznej.

Dorobek naukowy nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku Historia jest efektem zainteresowań badawczych i zapewnia realizację programu studiów w obszarze wiedzy odpowiadającym obszarowi kształcenia. Badania pracowników, ich przynależność do obszaru i dziedziny kształcenia są zgodne z wymogami dla kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim. Łączna liczba publikacji pracowników WH afiliowanych na UKW za lata 2017-2023 wynosi 988, w tym 51 monografii w języku polskim i obcym, 67 prac pod redakcją, 245 artykułów w czasopismach polskich i w języku obcym, 396 rozdziałów w pracach zbiorowych oraz 229 innych publikacji (recenzji, biogramów, haseł). Dorobek naukowy pracowników WH przełożył się na uzyskanie przez dyscyplinę historia kategorii B+ w ramach ostatniej parametryzacji.

Szczegółowy wykaz pracowników, wraz z charakterystyką dorobku naukowego, charakterystyką doświadczenia i dorobku dydaktycznego oraz wykazem prowadzonych w r. akad. 2023/2024 przedmiotów zawiera Załącznik 2.4 do III Części raportu – *Charakterystyka Nauczycieli Akademickich*.

Kadra akademicka prowadząca zajęcia dydaktyczne na kierunku Historia dostrzega konieczność stałego podnoszenia i uzupełniania kompetencji w związku z procesem nauczania oraz rosnącymi potrzebami interesariuszy procesu edukacji na poziomie wyższym. W związku z tym brała udział w szkoleniach podnoszących kompetencje dydaktyczne w ramach projektu Innowacyjny Dydaktyk UKW (POWER 2014-2020; Działanie 3.4. Zarządzanie w instytucjach szkolnictwa wyższego; Oś III Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju. Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego). Projekt realizowany był w dwóch edycjach (r. akad. 2017/2018,

2018/2019). Celem projektu był wzrost kompetencji dydaktycznych kadry akademickiej i co najważniejsze – podniesienie jakości kształcenia (https://innowacyjnydydaktyk.ukw.edu.pl/jednostka/innowacyjny_dydaktyk). Poza tym pracownicy brali udział w szkoleniach w ramach projektu: *Nowoczesny Uniwersytet*, finansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, Działanie: 3.5 Kompleksowe programy szkół wyższych, Oś III Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (<https://nowoczesnyuniwersytet.ukw.edu.pl//jednostka/nawoczesny-uniwersytet/>)

Kompetencje nabyte w trakcie oferowanych szkoleń wykorzystywane są przez nauczycieli akademickich w procesie dydaktycznym (wykazane w programie przynajmniej jednego przedmiotu/kursu/modułu po zakończeniu szkolenia).

Pracownicy WH realizujący zajęcia na kierunku Historia (11 osób) wzięli udział w następujących szkoleniach doskonalących kompetencje dydaktyczne (lata 2017-2023):

- Szkolenia z zakresu umiejętności informatycznych: *Metodyka kształcenia zdalnego, Narzędzia informatyczne wspierające proces dydaktyczny, Zastosowanie nowoczesnych narzędzi edytorskich i technologicznych w dydaktyce szkoły wyższej, Technologie informacyjno-komunikacyjne w pracy dydaktycznej*.
- Szkolenia z zakresu innowacyjnych umiejętności dydaktycznych: *Design Thinking, Tutoring akademicki, Zwinne zarządzanie zespołem projektowym (metoda Agile), Trening facylitacji i dynamik grupowych, Autoprezentacja i wystąpienia publiczne z elementami emisji głosu, Sztuka dydaktyki akademickiej*.
- Szkolenia z zakresu prowadzenia dydaktyki w języku obcym: *English for Academia, Dydaktyka w języku angielskim*, kurs języka niemieckiego.

Pracownicy WH brali udział także w szkoleniach w ramach projektu *Uniwersytet Równych Szans* dofinansowanego w ramach konkursu Uczelnia Dostępna POWR.03.05.00-IP.08-00-DOS/19, Działanie 3.5 Kompleksowe programy szkół wyższych, Oś III Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020. Był to cykl czterech szkoleń dot. pracy ze studentem z niepełnosprawnością: narządu ruchu, narządu wzroku, narządu słuchu i mowy, choroby psychicznej i autyzmu. Projekt realizowany był od czerwca 2020 do września 2023 r. (<https://uniwersytetrownychszans.ukw.edu.pl/jednostka/uniwersytet-rownych-szans>).

Zajęcia dydaktyczne są powierzane pracownikom zgodnie z reprezentowanymi przez nich dyscyplinami naukowymi (co wynika z posiadanych stopni i tytułów naukowych) oraz w oparciu o ich zainteresowania badawcze udokumentowane dorobkiem. O obsadzie zajęć decyduje Prodziekán ds. Kształcenia po konsultacji z kierownikami katedr oraz Radą Kierunku (Załącznik nr 1 do Zarządzenia Rektora nr 19/2019/2020 z dn. 29 października 2019 r., § 3 pkt 6), a także po analizie kompetencji naukowych i dydaktycznych danego pracownika. Obszary wiedzy oraz dyscypliny naukowe reprezentowane przez poszczególnych nauczycieli akademickich są adekwatne do efektów kształcenia dla poszczególnych przedmiotów.

Władze WH dużą wagę przywiązują do rozwoju kadry badawczo-dydaktycznej. Pracownicy sukcesywnie zwiększają swój dorobek naukowy i podnoszą kwalifikacje dydaktyczne biorąc udział w szkoleniach i kursach, a także podejmują starania o awans naukowy (szczegóły zob. wyżej Część I.1). W latach 2017-2023 zatrudniono 4 pracowników niezbędnych do realizacji procesu dydaktycznego. Dodatkowo w wyniku zmian strukturalnych UKW 2 pracowników innych jednostek zostało przyjętych na Wydziale Historycznym, przesunięcia kadrowe wynikały z przypisania dorobku tych osób do dyscypliny historia. Niestety w związku z małą liczbą studentów i brakiem godzin dla ewentualnych nowych pracowników w ostatnich latach nie zatrudniono nowych pracowników. W r. akad. 2023/2024 przewiduje się ogłoszenie dwóch konkursów dla pracowników badawczo-dydaktycznych. W latach 2017-2023 na emeryturę odeszło kilku pracowników (4 profesorów, 1 doktor habilitowany, 1 doktor), obecnie zatrudniony jest 1 profesor uczelni będący także na świadczeniu emerytalnym.

Pracownicy badawczo-dydaktyczni oceniani są przez Wydziałową Komisję Oceniającą co najmniej co cztery lata w związku z oceną okresową. Pracownicy oceniani są zaocznie, na podstawie przycoto-

wanych przez siebie szczegółowych kwestionariuszy oceny. Kwestionariusz dotyczy działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej. Podnoszeniu jakości procesu dydaktycznego kadry służą też hospitacje zajęć. Podstawowe zasady hospitacji zajęć dydaktycznych określa Zarządzenie Rektora UKW z nr 33/2020/2021 dn. 17 grudnia 2020 r. w sprawie wytycznych Uniwersyteckiej Rady ds. Kształcenia dotyczących hospitacji zajęć dydaktycznych realizowanych w Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy oraz *Regulamin hospitacji zajęć dydaktycznych Wydziału Historycznego* zatwierdzony przez Radę Kolegium I w dn. 26 stycznia 2021 r.

Przy ocenie kadry pod uwagę brane są także wyniki ankiet ewaluacyjnych, choć trzeba zauważyć, że są one mało wiarygodne z powodu ich niewielkiej liczby. Analizy ankiet oraz wnioski naprawcze formułuje Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia.

Elementem systemu wspierania i motywowania kadry do rozwoju naukowego są przyznawane co roku nagrody i wyróżnienia JM Rektora UKW za osiągnięcia naukowe, osiągnięcia organizacyjne oraz dydaktyczne, zarówno indywidualne jak i zespołowe. Dodatkowo począwszy od 2023 r. Rektor UKW przyznaje specjalną premię finansową dwóm pracownikom WH, którzy w poprzedniej ewaluacji wiodącej na Wydziale dyscypliny uzyskali najwięcej punktów za uwzględnione w ewaluacji publikacje.

Zalecenia dotyczące kryterium 4 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 4 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	uzupełnić minimum kadrowego w zakresie obszaru nauk społecznych	Obecnie nie obowiązuje minimum kadrowe. W skład kadry WH wchodzi także: historycy sztuki, ekonomista, filozof, bibliolog, politolog. W przypadku konieczności obsady przedmiotów innymi specjalistami posługujemy się pracownikami innych jednostek. W latach 2017-2023 zostało zatrudnionych dwóch pracowników z obszaru nauk społecznych.
2.	zapewnić w większym stopniu w strukturze minimum kadrowego osób o kwalifikacjach odpowiadających dyscyplinom, do których zostały przypisane efekty kształcenia	Jak wyżej.
3.	zapewnić wśród kadry prowadzącej zajęcia osoby posiadające dorobek naukowy w zakresie wszystkich dyscyplin naukowych, do których zostały przypisane efekty kształcenia;	Pracownicy badawczo-dydaktyczni zatrudnieni na WH posiadają dorobek naukowy w zakresie wszystkich dyscyplin naukowych, do których zostały przypisane efekty kształcenia.
4.	zapewnić właściwą obsadę wszystkich modułów zajęć w	Dorobek naukowy pracowników badawczo-dydaktycznych zatrudnionych na WH jest powiązany z prowadzonymi przez nich modułami zajęć.

	powiązaniu z dorobkiem naukowym osób je prowadzących	
5.	uwzględnić w większym stopniu w polityce kadrowej powiązania problematyki prowadzonych badań z potrzebami dydaktycznymi kierunku	Polityka kadrowa prowadzona przez władze WH jest powiązana z potrzebami dydaktycznymi kierunku.
6.	lepiej przygotować kadrę dydaktyczną w zakresie indywidualizacji metod kształcenia, zwłaszcza w początkowym okresie studiów	Metody kształcenia są dostosowywane do wymogów indywidualnych, np. osób niepełnosprawnych, z dysfunkcjami, np. zgoda na nagrywanie, udział w zajęciach opiekuna osoby niepełnosprawnej.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

WH zdecydowaną większość zajęć przewidzianych w planie studiów historycznych realizuje w obiekcie przy ul. ks. J. Poniatowskiego 12, co znacząco podnosi komfort zarówno nauczania jak i studiowania. Jedynie zajęcia z wychowania fizycznego odbywają się we wszechstronnie wyposażonym, łącznie z basenem, Centrum Edukacji Kultury Fizycznej i Sportu przy ul. Sportowej 2 (<https://cekfis.ukw.edu.pl>), natomiast lektoraty – w siedzibie Studium Języków Obcych i Tłumaczeń przy ul. Ogińskiego 16 (<https://studiumjezykow.ukw.edu.pl>). Istnieje również możliwość przeprowadzania zajęć oraz prac badawczych w siedzibie Muzeum Dyplomacji i Uchodźstwa Polskiego przy ul. R. Berwińskiego 4 (położonej 500 metrów od siedziby WH), z czego korzystają pracownicy WH oraz studenci.

Budynek przy ul. ks. J. Poniatowskiego 12 przeszedł gruntowny remont połączony z pracami modernizacyjnymi w 2014 r. tj. przed przekazaniem go na rzecz WH (wówczas IHiSM) oraz dwóch innych jednostek – Wydziału Nauk Politycznych oraz Wydziału Nauk Biologicznych. W okresie minionych dziewięciu lat budynek zachował swój nowoczesny charakter, a wykonywane w nim prace remontowe ograniczyły się do naprawy usterek.

Budynek jest zaadoptowany dla potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo, posiada podjazdy i obszerną windę łączącą wszystkie piętra budynku. Sanitariaty znajdujące się na każdym piętrze są uzupełnione o dodatkową toaletę dostosowaną do potrzeb osób niepełnosprawnych (w najniższej kondygnacji). Aktualnie studenci nie zgłaszają żadnych dodatkowych potrzeb determinowanych dysfunkcjami motorycznymi bądź wadami wzroku. Należy w tym miejscu zaznaczyć, że Uniwersytet prowadzi całościowe, skoordynowane działania na rzecz pracowników oraz studentów z niepełnosprawnościami (<https://niepelnosprawni.ukw.edu.pl>).

W budynku na parterze znajdują się automaty z napojami gorącymi, zimnymi i przekąskami. Przy budynku WH zlokalizowano ponadto obszerny parking umożliwiający wygodny podjazd osobom korzystającym z samochodów.

W gmachu WH znajduje się aula na 196 miejsc wyposażona w nowoczesny sprzęt audiowizualny oraz klimatyzację. Do dyspozycji WH pozostaje sześć sal dydaktycznych, z których największa przeznaczona jest dla grupy 50-osobowej, zaś najmniejsza dla 20 osób. Są one widne i przestronne. W przeciągu ostatnich lat sale wykładowe i ćwiczeniowe były sukcesywnie doposażane w sprzęt audiowizualny oraz zaopatrywane w rolety okienne. Obecnie dwie sale wyposażone są w tablice interaktywne, wszystkie zaś mają na stanie rzutniki multimedialne. Dodatkowo na potrzeby zajęć WH dysponuje 3 laptopami, 2 przenośnymi rzutnikami, oraz 1 projektorem pisma. W sekretariacie Wydziału znajdują się drukarka

oraz kserokopiarka. Sprzęt ten oraz będący na wyposażeniu poszczególnych pomieszczeń dydaktycznych i gabinetów znacznie ułatwia i uatrakcyjnia proces kształcenia, a także umożliwia prawidłową realizację zajęć i osiąganie przez studentów efektów uczenia się. Na wyposażeniu WH (poszczególnych katedr) jest zbiór historycznych map ściennych, które stanowią nadal ważną pomoc w procesie dydaktycznym pomimo wprowadzenia różnych nowoczesnych narzędzi służących dydaktyce

Budynek przy ul. ks. J. Poniatowskiego 12 jest podłączony do zintegrowanej lokalnej sieci teleinformatycznej obejmującej wszystkie jednostki organizacyjne Uczelni, która umożliwia dostęp do Internetu zarówno pracownikom jak i studentom na zasadzie Wi-Fi. Sieć dzieli się na moduły administracyjny i studencki, które obsługują szereg serwerów fizycznych oraz wirtualnych. Uniwersytet dysponuje również serwerem terminali, który umożliwia pracownikom i studentom pracę zdalną z domu lub innego dowolnego miejsca (poprzez VPN). Sieć LAN podłączona jest do Internetu szybkim nielimitowanym łączem. Środowisko informatyczne wdrożone przez UKW zapewnia pracownikom i studentom konta poczty email oraz umożliwia dostęp do USOSweb. Praktykowane rozwiązania zwiększają efektywność pracy oraz stanowią istotne ogniwo centralnego systemu zarządzania Uczelnią, a także przyczyniają się do podniesienia jakości dydaktyki.

W budynku WH – poza salami dydaktycznymi – mieści się gabinet Dziekanów WH oraz obsługujący jednostkę sekretariat. Nauczyciele akademicy mają do swojej dyspozycji 9 pokoi – siedzib katedr. Pokoje te służą również celom dydaktycznym. Odbývają się w nich seminaria oraz służą jako sale zajęciowe dla mniejszych grup. Część z nich wyposażona jest również w sprzęt audiowizualny wykorzystywany w trakcie zajęć ze studentami.

Praktyczną formę udoskonalania i uatrakcyjniania procesu naukowego i dydaktycznego realizowanego przez WH stanowi Muzeum Dyplomacji i Uchodźstwa Polskiego. Muzeum powstało w 1998 r. i jest wyjątkową (w skali międzynarodowej) placówką, zajmującą się gromadzeniem oraz udostępnianiem zbiorów związanych z polską dyplomacją i historią emigracji. Od 2019 r. jest jednostką funkcjonującą w ramach struktury WH (https://muzeum.ukw.edu.pl/jednostka/muzeum_dyplomacji).

Jednostką wspomagającą działalność badawczo-dydaktyczną WH jest Biblioteka UKW (<https://biblioteka.ukw.edu.pl>). To największa biblioteka naukowa w Bydgoszczy i druga pod względem zasobów w województwie kujawsko-pomorskim.

W 2013 r. został oddany do użytku nowy gmach Biblioteki przy ul. Szymanowskiego 3, który znacznie poszerzył zakres możliwości korzystania ze zbiorów bibliotecznych oraz zasobów online. Obiekt ten – o powierzchni całkowitej 18 000 m² – wybudowano w ramach projektu Biblioteka Główna UKW, sfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Znajdują się w nim nowoczesne magazyny, czytelnie, pomieszczenia do pracy indywidualnej i grupowej, jak również pracownie internetowe i multimedialne, sale dydaktyczne, duży obszar z wolnym dostępem do księgozbioru oraz przestrzenie wystawowe i bogato wyposażona sala konferencyjna, mieszcząca 200 osób.

Budynek jest w pełni dostosowany do potrzeb osób z różnymi dysfunkcjami, dzięki czemu Biblioteka została uhonorowana dyplomem Przyjazny 2013, przyznawanym przez Bydgoski Oddział Stowarzyszenia Architektów Rzeczypospolitej Polskiej, za troskę o jakość przestrzeni dla wszystkich użytkowników w kategorii budynków użyteczności publicznej, a także otrzymała pierwszą nagrodę w kategorii „Przyjazna przestrzeń” w konkursie Lodołamacze 2018 za zapewnienie użytkownikom z różnym rodzajem niepełnosprawności całkowitego dostępu do korzystania z zasobów bibliotecznych.

Zbiory Biblioteki obejmują obecnie ponad 800 000 jednostek. Do zasobów włączono również kolekcje czterech – funkcjonujących do 2013 r. – bibliotek instytutowych, w tym bogatą kolekcję biblioteki dawnego Instytutu Historii i Stosunków Międzynarodowych UKW, która pełni nadal ważną rolę w badaniach i działalności dydaktycznej WH. W skład kolekcji wchodzi cenna spuścizna po Bydgoskim Towarzystwie Naukowym (zakupiona przed laty staraniem pracowników ówczesnego IHISM) oraz specjalistyczne księgozbiory po prof. Karolu Buczku i prof. Richardzie Kleinie. Księgozbiór jest systematycznie powiększany poprzez zakupy, dary i wymianę. Studenci mają dostęp do zdecydowanej większości książek i czasopism, które są im polecane w sylabusach (w sytuacji, gdy Biblioteka nie dysponuje zalecaną literaturą, studenci otrzymują fragmenty dzieł od wykładowców w formie skanów lub kserokopii na

zasadzie dozwolonego użytku). 85% zbiorów włączono do systemu bibliotecznego Horizon, co umożliwia czytelnikom składanie zamówień zarówno na terenie Biblioteki, jak i z dowolnego komputera podłączonego do Internetu. Niestety, Biblioteka UKW nie znajduje się na liście bibliotek, które otrzymują egzemplarz obowiązkowy, ale pracownicy i studenci Uniwersytetu mogą korzystać ze zbiorów innych bibliotek, krajowych i zagranicznych, za pośrednictwem sprawnie działającej Wypożyczalni Międzybibliotecznej (m.in. systemy Interlibrary Loan Service i Subito) (<https://biblioteka.ukw.edu.pl/wypożyczalnia-miedzybiblioteczna/>). Biblioteka wyposażona jest w skanery umożliwiające użytkownikom darmowe pozyskiwanie fragmentów literatury dla własnych potrzeb związanych z realizowanym procesem dydaktycznym.

W Oddziale Wolnego Dostępu użytkownicy mają możliwość bezpośredniego dostępu do najistotniejszej literatury naukowej i dydaktycznej w ramach poszczególnych dziedzin. Zgromadzono tu łącznie bez mała 150.000 woluminów. Zasoby pogrupowane są według kolekcji oznaczonych kolorami, ułatwiających czytelnikom odnajdywanie właściwych dziedzin wiedzy. Literatura z zakresu archeologii i historii zaszeregowana jest w obszarze kolekcji żółtej, oznaczonej literą D, która stanowi jedną z większych kolekcji. Liczy ona sobie 12.601 woluminów.

Pracownicy badawczo-dydaktyczni WH oraz studenci na kierunku Historia chętnie korzystają również z zasobów Oddziału Zbiorów Specjalnych, w tym Pracowni Dziedzictwa Kulturowego Kresów Wschodnich oraz Pracowni „Pamięć Bydgoszczan i Regionu”. Biblioteka zapewnia też szeroki dostęp do zasobów cyfrowych, zarówno stacjonarnie, jak i zdalnie, poza siecią UKW. Biblioteka często oferuje również dostęp do zasobów testowych różnych baz, wychodząc naprzeciw zgłaszanym przez pracowników postulatami. Korzystanie z zasobów cyfrowych ułatwia 68 stanowisk komputerowych przeznaczonych dla użytkowników, sale pracy indywidualnej i zbiorowej oraz bezprzewodowy dostęp do Internetu. Szkolenia z zakresu elektronicznych źródeł informacji prowadzi Sekcja Informacji Naukowej.

Sekcja Informacji Naukowej prowadzi i uzupełnia Bazę Dorobku Naukowego Pracowników UKW. Gromadzeniem i udostępnianiem materiałów dydaktycznych oraz dorobku naukowego pracowników i doktorantów Uczelni zajmuje się natomiast Repozytorium UKW (<https://repozytorium.ukw.edu.pl/>); liczy ono aktualnie ok. 7.500 publikacji, z czego przeszło 4.300 mieści się w kategorii Czasopisma a 1278 w kategorii Nauki Humanistyczne. Głównym celem tych platform jest upowszechnianie dorobku naukowego oraz promocja badań prowadzonych na bydgoskim uniwersytecie. W Repozytorium UKW pracownicy WH deponują również swoje publikacje. Tym samym stają się one dostępne szerszemu odbiorcy, a zwłaszcza studentom.

Ponadto użytkownicy mogą korzystać z różnych pełnotekstowych i bibliograficznych baz danych, w tym m.in.: EBSCO, Wiley Online Library, ScienceDirect, SpringerLink, PsycARTICLES, Web of Science, Scopus czy Legalis oraz szeregu baz Open Access. Za pośrednictwem Cyfrowej Wypożyczalni Publikacji Naukowych Academia (stanowisko w Czytelni Czasopism) Biblioteka UKW oferuje także dostęp do książek i czasopism z zasobów Repozytorium Cyfrowego Biblioteki Narodowej. Ponadto Biblioteka (wraz z Biblioteką Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu) uczestniczy w projekcie *Kujawsko-Pomorska Biblioteka Cyfrowa*, w której dostępnych jest ok. 170 000 pozycji (<https://kpbc.umk.pl/dlibra>), w tym cenne wydania źródeł historycznych, dawna prasa oraz literatura naukowa o tematyce historycznej. KPBC stanowi wyjątkowo cenny zasób wykorzystywany przez pracowników i studentów WH w działalności naukowej i procesie dydaktycznym. Pracownicy WH systematycznie wzbogacają zbiory Biblioteki UKW poprzez dary i zakupy celowe.

Ponieważ Biblioteka UKW mieści się w pobliżu (ok. 400 metrów) siedziby WH, a także oferuje doskonałe warunki lokalowe i zapewnia komfortową pracę, nie jest odczuwalny brak posiadania własnej biblioteki wydziałowej. Warto dodać, że w niedalekiej odległości od WH znajduje się także Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. dr. W. Bełzy z unikatowymi zbiorami, chętnie udostępnianymi studentom historii.

Ponadto zajęcia dydaktyczne realizowane są w Instytucie Pamięci Narodowej Delegatura w Bydgoszczy. Wiele dodatkowych możliwości w kontekście nowoczesnego prowadzenia działalności dydaktycznej stwarza również zmiana siedziby Archiwum Państwowego w Bydgoszczy – bardzo korzystna z punktu widzenia WH (1,0 km od siedziby WH).

O rozmiary i jakość zasobów Biblioteki UKW dba Rada Biblioteczna, w której WH ma swojego reprezentanta. Każdy z pracowników i studentów UKW może w dowolnym momencie zaproponować zakup istotnych w jego mniemaniu pozycji literatury, jeśli nie widnieją one w katalogu bibliotecznym. Zespół biblioteczny jest poza tym nieustannie wzbogacany dzięki zakupom ze środków na badania naukowe przyznawanych WH. Zakupione pozycje literatury są wypożyczane pracownikom długoterminowo, ale stanowią własność Biblioteki. Służą one pracownikom w działalności badawczej ale także w aktywności dydaktycznej.

Zalecenia dotyczące kryterium 5 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 5 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	brak	

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

WH systematycznie i konsekwentnie współpracuje ze środowiskiem lokalnym w celu zapewnienia wysokiej jakości dydaktyki w ramach prowadzonych kierunków studiów. Współpraca odbywa się na kilku płaszczyznach.

W ramach szeroko zakrojonej i wielowymiarowej działalności naukowej i popularnonaukowej, dydaktycznej oraz organizacyjnej pracownicy badawczo-dydaktyczni WH podejmują cyklicznie współpracę z wieloma instytucjami i organizacjami w Bydgoszczy i regionie. Ważną grupę stanowią placówki oświatowe i edukacyjne (m. in.: III LO im. Adama Mickiewicza, IV LO im. Kazimierza Wielkiego, V LO im. Jana Ignacego Paderewskiego, VI LO im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich w Bydgoszczy, VII LO im. Janusza Kusocińskiego w Bydgoszczy, VIII LO im. dra Emila Warmińskiego, XV LO im. Jeremiego Przybory, Zespół Szkół Budowlanych, Pałac Młodzieży w Bydgoszczy, Zespół Szkół Ponadpodstawowych w Świeciu, Miejski Ośrodek Edukacji Nauczycieli), instytucje kultury (np.: Kujawsko-Pomorskie Centrum Kultury w Bydgoszczy, Miejskie Centrum Kultury w Bydgoszczy), w tym muzea (Muzeum Okręgowe im. Leona Wyczółkowskiego, Muzeum Kanału Bydgoskiego, Muzeum Wodociągów, Muzeum Wojsk Lądowych, Muzeum Ziemi Krajeńskiej w Nakle nad Notecią, Muzeum Ziemi Chełmińskiej w Chełmnie), biblioteki (Wojewódzka Biblioteka Pedagogiczna i działające przy niej Muzeum Oświaty, Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. Witolda Bezy (zwłaszcza Pracownia Regionalna i Pracownia Zbiorów Specjalnych)), archiwa (Archiwum Państwowe w Bydgoszczy oraz jego oddział w Inowrocławiu), Instytut Pamięci Narodowej, media (np.: TVP Bydgoszcz, TVP Historia, Polskie Radio Pomorza i Kujaw, „Gazeta Wyborcza”, „Express Bydgoski”), samorządy (np. Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu), władze miejskie (Urząd Miasta w Bydgoszczy, Urząd Miasta w Kcynii) oraz stowarzyszenia i towarzystwa (np.: Polskie Towarzystwo Historyczne, oddział w Bydgoszczy, Bydgoskie Towarzystwo Naukowe, Towarzystwo Miłośników Miasta Bydgoszczy, Stowarzyszenie Króla Kazimierza Wielkiego, Uniwersytety Trzeciego Wieku, Fundacja im. E. Generał Elżbiety Zawackiej). WH od wielu lat współpracuje ze Zgromadzeniem Sióstr Albertynek w Bydgoszczy oraz Zgromadzeniem Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo organizując m. in. wykłady popularnonaukowe dla ich podopiecznych. W ramach współpracy nawiązanej w 2020 r. z Oddziałem Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego im. Zygmunta Kwiatkowskiego w Golubiu-Dobrzyniu WH sprawuje patronat nad Ogólnopolską Olimpiadą

Wiedzy Historycznej COPTIOHS oraz Międzynarodowym Konkuresem „Polska-Szwecja – między rywalizacją i współpracą. Po stronie WH leży także wsparcie merytoryczne wspomnianych wydarzeń. W 2021 r. w następstwie umowy podpisanej przez WH ze stowarzyszeniem „Nasza Zielonka” było wspólne zorganizowanie serii przedsięwzięć nawiązujących do Wkroczenia Wojsk Powstania Kościuszkowskiego na Kujawy i Pomorze, ponadto instytucje zobowiązały się do wzajemnego wspierania inicjatyw w zakresie kultury, popularyzacji tradycji oraz dziedzictwa historycznego i kulturalnego Bydgoszczy. W 2022 r. nawiązano nieformalną współpracę z Komendą Wojewódzką Policji w Bydgoszczy. Efektem było m. in. Szkolenie retrospektywne poświęcone przestępstwom z nienawiści, równości i prawom człowieka, którego uczestnikami byli komendanci miejscy i powiatowi Policji z terenu województwa kujawsko-pomorskiego. Szkoleniu towarzyszyły wykłady tematyczne przygotowane przez pracowników WH (dr Katarzyna Grysińska-Jarmuła wygłosiła wykład na temat pozytywnych i negatywnych aspektów polityki wielokulturowości, doktorantka mgr Agnieszka Skura o motywach dokonywania morderstw seryjnych).

Celem współpracy z lokalnym środowiskiem jest m.in.: wspomaganie procesu dydaktycznego szkół podstawowych i ponadpodstawowych (gimnazjalnych do momentu ich wygaszenia) w Bydgoszczy i okolicy, przy okazji spotkań z odbiorcami (słuchaczami, uczestnikami spotkań) rozeznanie w potrzebach i oczekiwaniach przyszłych studentów oraz popularyzowanie wiedzy historycznej, pokazywanie młodym ludziom zagadnień historycznych na szerokim, kulturalno-społecznym tle i zachęcanie ich do studiowania na kierunkach humanistycznych. Oferta dla starszych odbiorców wpisuje się w zyskującą na popularności tendencję „permanentnego nauczania” i odnawiania umiejętności.

Pracownicy WH starają się propagować wiedzę o historii. W tym celu jest podejmowanych szereg inicjatyw. W działalność tę wpisuje się organizowany pod patronatem WH (wcześniej IHiSM) od 2007/2008 „Konkurs Wiedzy o Kazimierzu Wielkim”. Konkurs ten jest przeznaczony dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych i składa się z trzech etapów: eliminacji szkolnych, eliminacji międzyszkolnych oraz finału, do którego są kwalifikowani uczestnicy z najlepszymi wynikami. Więcej informacji na jego temat znajduje się na stronie https://konkurs.ukw.edu.pl/jednostka/konkurs_kazimierz_wielki/. W 2021 r., ze względu na sytuację pandemiczną, konkurs został zawieszony, ale obecnie podjęto działania aby wznowić tę inicjatywę.

W ramach podnoszenia kwalifikacji dydaktycznych i zawodowych pracownicy oraz studenci historii, realizujący moduł nauczycielski, uczestniczą w konferencjach metodycznych organizowanych przez ośrodki metodyczne, ale także przez środowiska szkolne (np. Edukacja historyczna przyszłości, 2019, organizator XV LO w Bydgoszczy; Edukacja historyczna przyszłości. Treści wojenne w edukacji. Tężeniejszość – Potrzeby – Przyszłość, 2022, organizator XV LO w Bydgoszczy oraz Miejski Ośrodek Edukacji Nauczycieli w Bydgoszczy).

WH systematycznie współdziała z innymi jednostkami UKW, m.in.: Biblioteką UKW, w tym z funkcjonującym w jej strukturach Archiwum Historii Mówionej „Pamięć Bydgoszczan”, Kujawsko-Pomorską Biblioteką Cyfrową (której Biblioteka UKW jest udziałowcem), Kazimierzowskim Uniwersytetem Trzeciego Wieku, Studium praktyk UKW, Działem ds. Osób z Niepełnosprawnościami, Akademickim Studium Wolontariatu, AZS UKW, Szkołą Legii Akademickiej, Wydziałem Językoznawstwa (w zakresie modułu nauczycielskiego), Instytutem Komunikacji Społecznej i Mediów oraz Biurem Współpracy Międzynarodowej. W takich pracach nad zmianami programów nauczania Rada Programowa współpracuje (gł. na zasadzie konsultacji) z przedstawicielami wydziałów prowadzących pokrewne kierunki (np. Wydział Nauk o Polityce i Administracji, Instytut Prawa i Ekonomii [ob. Wydział Prawa i Administracji], Wydział Językoznawstwa).

Studenci aktywnie uczestniczą w pracach i inicjatywach podejmowanych przez działające w ramach WH Muzeum Dyplomacji i Uchodźstwa Polskiego. Są to m. in. wkłady (np. (2023): dr Bogdan Wrzochalski (chargé d'affaires RP w Słowacji), *Szef placówki dyplomatycznej w randze chargé d'affaires. Uwarunkowania prawno-międzynarodowe, historyczne i polityczne*; prof. Zbigniew Antoni Kruszewski Uniwersytet Teksaskim w El Paso, USA, *Rola Polonii Amerykańskiej w polityce zagranicznej Polski*), dr Katarzyna Szrodt, *Powojenna emigracja polskich dyptomatów, inteligencji i artystów do Kanady* (działaczka Polonii w Kanadzie), dyskusje panelowe (np. *W obliczu Zagłady. Rząd RP na uchodźstwie wobec Żydów 1939-1945 dyskusja panelowa z udziałem red. Piotra Długołęckiego z Polskiego Instytutu Spraw Mię-*

dzynarodowych w Warszawie, prof. dra hab. Jacka Tebinki z Uniwersytetu Gdańskiego oraz pracowników WH UKW: prof. dra hab. Andrzeja Zaćmińskiego i dra hab. Tomasza Kawskiego, prof. uczelni), warsztaty, seminaria czy Letnia Akademii Małego Naukowca.

Od r. akad. 2023/2024 obowiązuje nowy program, zgodnie z którym na studiach I st. są realizowane przedmioty przygotowania merytorycznego do wykonywania zawodu nauczycielskiego, natomiast blok przedmiotów dających uprawnienia psychologiczno-pedagogiczno-dydaktyczne, wynikające ze standardów przygotowania do zawodu nauczyciela, zgodnie z przyjętymi założeniami będą realizowane na studiach II st. Programy obowiązujące obecnie na II i III roku (studia I st.) oraz na I i II roku (studia II st.) oferują studentom dwa moduły: nauczycielski oraz ogólnohistoryczny. Student może wybrać odpowiadający mu wariant kształcenia. W przypadku wyboru modułu nauczycielskiego ma możliwość pogłębić wiedzę i doskonalić swoje umiejętności w ramach praktyk zawodowych.

Praktyki zawodowe realizowane są wyłącznie w ramach modułu nauczycielskiego. Studenci poznają praktyczne aspekty pracy nauczyciela historii i nawiązują kontakty z różnymi placówkami oświatowymi. Realizują oni zadania programowe w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych, do roku 2018/2019 również w gimnazjach, w tym m.in. prowadzą lekcje historii według opracowanych samodzielnie konspektów, zapoznają się z organizacją szkoły, systemem oceniania, programami i podręcznikami, planem wychowawczym, pracą psychologa, pedagoga szkolnego, logopedy, działaniami biblioteki szkolnej, uczestniczą w radach pedagogicznych i zebraniach z rodzicami, wycieczkach szkolnych, imprezach (akademie szkolne, wystawy itp.), zajęciach kół zainteresowań (np. recytatorskich czy teatralnych). W trakcie praktyki w szkole studenci są w stałym kontakcie i korzystają z dodatkowych konsultacji z opiekunem praktyki z ramienia uczelni. Po jej zakończeniu studenci omawiają z opiekunem praktyk z ramienia uczelni przebieg swoich praktyk, dzielą się swoimi wrażeniami i wnioskami dotyczącymi edukacji szkolnej, przygotowują propozycje tematów zajęć, o które można byłoby wzbogacić zajęcia realizowane w ramach modułu itp.

Pracownicy WH oraz studenci aktywnie biorą udział w wydarzeniach popularyzujących historię i kulturę. Do najważniejszych cyklicznych tego typu wydarzeń zaliczyć należy: Bydgoski Festiwal Nauki, organizowany we współpracy z innymi bydgoskimi uczelniami, Europejskie Dni Dziedzictwa Kulturowego. Kadra dydaktyczna oraz studenci aktywnie włączają się w cykliczne eventy historyczne organizowane przez bydgoskie szkoły średnie (m.in. Dni Humanistyki, Tydzień Historyka, wtorki z historią oraz debaty i warsztaty historyczne związane tematycznie z rocznicami wydarzeń historycznych, np. powstanie styczniowe, traktat wersalski, uchwalenie Konstytucji 3 maja, stulecie odzyskania niepodległości etc.).

Formą popularyzacji historii i oddziaływania na środowisko jest udział pracowników WH w wykładach on-line, które trafiają do szerszego odbiorcy – wysłuchają ich uczestnicy bezpośrednio uczestniczący w spotkaniu, a potem możliwość ich wysłuchania ma każdy, kto wejdzie na stronę WH (https://wydzialhistoryczny.ukw.edu.pl/jednostka/wydzial_historyczny/mini-wyklady-pracownikow-nauko) oraz w wykładach stacjonarnych i plenerowych organizowanych m. in. we współpracy z Muzeum Okręgowym im. Leon Wyczółkowskiego i Kujawsko-Pomorskim Centrum Kultury.

WH ma także stałą ofertę wykładów i warsztatów adresowaną do uczniów szkół bydgoskich i podbydgoskich w ramach projektów: *Poniatowskiego 12*; *Spotkania z Klio* (https://wydzialhistoryczny.ukw.edu.pl/jednostka/wydzial_historyczny/dla_szkol) oraz powtórki do matury (https://wydzialhistoryczny.ukw.edu.pl/jednostka/wydzial_historyczny/powtorki-do-matury). Zajęcia odbywają się w budynku WH lub w danej szkole.

Podczas zajęć i spotkań z przedstawicielami w/w środowisk zbierane są sugestie, opinie dotyczące oferowanego przez WH programu nauczania. Zebrane informacje poddawane są analizie oraz dyskusji na forum pracowników naukowo-dydaktycznych oraz Rad Naukowych funkcjonujących w ramach WH. Monitorowanie form współpracy znajduje odzwierciedlenie w corocznych sprawozdaniach pracowników naukowo-dydaktycznych WH oraz odbywających się cyklicznie, po zakończeniu semestru/roku akademickiego zebraniach kadry naukowo-dydaktycznej, podczas których następuje podsumowanie i ocena form współpracy, ich efektów i wpływu na program studiów na kierunku Historia.

Zalecenia dotyczące kryterium 6 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 6 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	podjąć działania w celu intensyfikacji współpracy z jednostkami otoczenia społeczno-gospodarczego w zakresie oceny i modernizacji programu kształcenia oraz organizacji praktyk zawodowych	Zintensyfikowane zostały kontakty z interesariuszami reprezentującymi różne instytucje (szkoły, archiwa, muzea). Poza konsultacjami z interesariuszami na bieżąco prowadzone są konsultacje i wymiana doświadczeń, spostrzeżeń z nauczycielami oraz dyrektorami szkół przyjmujących studentów na praktyki pedagogiczno-dydaktyczne, pracownikami Miejskiego Ośrodka Edukacji Nauczycieli, pracownikami bibliotek, muzeów i archiwów bydgoskich, a także pracownikami innych pokrewnych kierunków realizowanych na UKW.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Na wszystkich poziomach studiów studenci mają zajęcia z wybranego przez siebie języka obcego, w tym na II poziomie szczególnie nacisk został położony na język specjalistyczny. Warunki i poziom nuczania kompetencji językowych, który powinni osiągnąć studiujący na poszczególnych poziomach studiów oraz sposoby weryfikacji tych kompetencji są szczegółowo przedstawione w sylabusach. Na studiach II st. są one na poziomie B2+ ESKJ, co stanowi dobrą podstawę do dalszego kształcenia oraz stanowi istotny atut na rynku pracy. Na studiach I st. studenci mają zajęcia z języka łacińskiego (zarówno z tzw. łaciny klasycznej oraz średniowiecznej), co pozytywnie wpływa na prace badawcze studentów historii, zwłaszcza dotyczące dziejów średniowiecznych i nowożytnych.

W programie studiów nie przewidziano zajęć w języku obcym. Jest to jedna z kwestii, która będzie przedmiotem rozważań Rady Kierunku w najbliższej przyszłości w związku z planowanym zatrudnieniem osób mogących (poza już zatrudnionymi) prowadzić takie zajęcia. Ze strony studentów nie zostało zgłoszone zapotrzebowanie na prowadzenie przedmiotów w języku obcym. Obecnie studenci mają możliwość okazjonalnie uczestniczyć w wykładach w języku obcym prowadzonych przez gości WH UKW, głównie w ramach różnych programów oraz nieformalnej współpracy pracowników WH prowadzonej z innymi uczelniami i instytucjami naukowymi (np. cykl wykładów prof. P. Kosickiego z Uniwersytetu Maryland w College Park, USA: *Apocalypse in History, Politics, and Science: From the Book of Revelation to Vladimir Putin* (2023); wykłady odbywały się online w ramach projektu pt. *Stawiam na rozwój UKW*, nr projektu: POWR.03.05.00-00-Z019/18 – 00; seminarium naukowe *Różne oblicza archeologii* (2023) z udziałem naukowców z Uniwersytetu Zachodnioczeskiego w Pilźnie). Studenci WH uczestniczyli m. in. w warsztatach nt. *Przestępstw seksualnych zagrożonych kara śmierci na terenach województwa ruskiego w XVIII wieku*, przeprowadzonych przez doktorantkę Uniwersytetu Warszawskiego mgr Klaudię Rogowską. Informacje o planowanych wykładach przekazywane są studentom na bieżąco, zarówno za pośrednictwem strony internetowej WH UKW, jak i bezpośrednio poprzez uczelnianą pocztę elektroniczną, portale społecznościowe (Facebook <https://pl-pl.facebook.com/WydziałHistorycznyUKW>) oraz podczas zajęć dydaktycznych. Wykłady tego typu zawsze są otwarte, w przypadku wykładów online wymagany był status pracownika lub studenta UKW.

WH UKW ma zawarte umowy o współpracy z Uniwersytetem w Oriechowo-Zujewo (w związku z wojną rosyjsko-ukraińską współpraca została zawieszona) oraz z Instytutem Historii Współczesnej w Belgradzie. W ramach współpracy organizowane są konferencje, ale i wykłady, warsztaty oraz seminaria z udziałem pracowników oraz studentów tamtejszych jednostek oraz WH (2018, Oriechowo-Zujewo – 7 pracowników WH prowadziło kursy mistrzowskie i mini wykłady dla studentów Wydziału Historyczno-Filozoficznego PUHT, warsztaty metodyczne dla studentów, seminarium dla doktorantów, a także warsztaty dla pracowników Niemiecko-Rosyjskiego Centrum Nauki i Wiedzy w Moskwie; 2019, Oriechowo-Zujewo – 5 pracowników przeprowadziło warsztaty historyczno-dydaktyczne dla studentów, uczestniczyło m. in. w seminarium metodologicznym poświęconym specyfice badań regionalnych), na prośbę strony partnerskiej (PUHT) jedna z naukowiec WH, na zaproszenie tej uczelni, udała się do Oriechowo-Zujewo i wygłosiła pięć wykładów dla tamtejszych studentów (2019). Jeden z pracowników w latach 2021-2023 prowadził wykłady dla studentów i seminarium w ramach letniej szkoły organizowanej przez Latvijas Universitāte i Daugapils Universitāte (Ryga). Począwszy od roku kalendarzowego 2024 przewidziane jest przystąpienie WH do Polskiej Misji Historycznej, której działalność prowadzona jest we współpracy z Uniwersytetem Juliusza i Maksymiliana w Wurzburgu. Efektem formalnej i nieformalnej współpracy z placówkami naukowymi i badawczymi są wykłady i warsztaty prowadzone w formie stacjonarnej (np.: dr hab. Tomasz Kawski, prof. uczelni: Edynburg, Aberdeen, „Holocaust Memorial Day” (2018); oraz wykłady w formie online: dr hab. T. Maresz prof. uczelni: Oriechowo-Zujewo, Moskwa: m. in.: *Podręcznik szkolny źródłem informacji o życiu i osiągnięciach ludzkości, w tym narodów-sąsiadów* (2018), *Od studenta do mistrzostwa pedagoga i nauczyciela* (2019); prof. dr hab. J. Maciejewski: *The Mysterious Disappearance of Polish Bishops from the Medieval Battle Fields*, London Society for Medieval Study, 2020).

Projekt *Mobilność studentów i pracowników UKW - 2018-1-PL01-KA103- 047794* otrzymał wyróżnienie od Narodowej Agencji Programu Erasmus+. Raport z realizacji projektu uzyskał ocenę bardzo dobrą, a projekt został uznany za przykład dobrej praktyki, który może służyć innym instytucjom za źródło inspiracji. W projekcie tym brali udział również studenci i pracownicy WH. W latach 2017-2023 dwóch pracowników WH systematycznie uczestniczyło w wyjazdach dydaktycznych i szkoleniowych m. in. do Turcji, Izraela, Słowacji oraz Niemiec. W ofercie WH znajduje się 11 przedmiotów prowadzonych w języku angielskim lub francuskim dla studentów przyjeżdżających w ramach programu Erasmus+. Każdego roku korzysta z tej oferty od 2 do 5 studentów.

W ramach wymiany doświadczeń pracowniczych w r. akad. 2022/2023 gościliśmy dr Anettę Gołbiowską-Tobiasz z Uniwersytetu Zachodnioczeskiego w Pilźnie, Czeska Republika, która brała udział w seminarium naukowym oraz poprowadziła warsztaty metodyczne dla studentów historii.

Zalecenia dotyczące kryterium 7 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 7 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	zintensyfikować działania na rzecz międzynarodowej mobilności studentów	Zintensyfikowano działania informacyjne na temat programu Erasmus+ (spotkania opiekunem roku, spotkania z koordynatorem programu, przesyłanie informacji drogą mailową, przypomnienie o terminach składania wniosków).
2.	zapewnić w programie studiów I stopnia liczbę godzin	Po ostatniej wizycie PKA, na wniosek WH (ale także i innych wydziałów i kierunków na UKW) została zwiększona liczba godzin języka obcego (do 120 godz. na studiach I st. oraz 60

	lektoratu języka obcego, pozwalającej na uzyskanie przez studentów jego znajomości na poziomie B2 ESOKJ;	godz. (30 godz. j. obcy + 30 godz. – j. specjalistyczny) na studiach II st.), pozwalająca studentom uzyskanie znajomości języka obcego na poziomie B2 ESOKI. Chętni studenci UKW mają możliwość przystąpić do certyfikowanego egzaminu z języka angielskiego TOEIC. Umowa na organizację takich egzaminów dla naszych studentów podpisana jest cyklicznie przez JM Rektora. Koszt egzaminu w ostatnim roku 366 zł. Informacje temat egzaminu i jego kosztów są zamieszczane na stronie internetowej UKW (https://studiumjezykow.ukw.edu.pl/jednostka/studium-jezykow-obcych-i-tlumaczen/egzaminy_toaic).
3.	wprowadzić do oferty dydaktycznej zajęcia prowadzone w językach obcych przeznaczonych dla studentów polskich;	Podjęto próby wprowadzenia niektórych wykładów w języku obcym, w tym po angielsku, niemiecku i rosyjsku. Wyniknął jednak problem z odbiorem takiego wykładu w stopniu pozwalającym wszystkim studentom danej grupy na pełne jego zrozumienie. Czynione były próby wygłaszania takiego wykładu z zastosowaniem dwujęzyczności – studenci mieli braki w poprawnym rozumieniu terminów stricte fachowych dla dyscypliny historia. Skutkiem tych prób jest wprowadzenie do programu studiów języka obcego specjalistycznego.
4.	wpracować system pozwalający na wykorzystanie w projektowaniu rozwoju kierunku doświadczeń wynikających z kontaktów międzynarodowych.	Współpraca z Uniwersytetem w Oriechowie-Zujewo oraz z Instytutem Historii Współczesnej w Belgradzie przekłada się na zajęcia z zakresu historii Europy Środkowo-Wschodniej oraz historii państw bałkańskich Nieformalne kontakty pracowników WH z pracownikami zagranicznych uczelni owocują wykładami gościnnymi kierowanymi do pracowników i studentów organizowanymi zarówno na Wydziale, jak i w Muzeum Dyplomacji i Uchodźstwa Polskiego. Od 2021 r. ogłaszany jest konkurs na najlepszą pracę na temat stosunków polsko-jugosłowiańskich. Nagrodą jest udział w konferencji (w zależności od edycji w Polsce lub Belgradzie).

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Dostosowanie systemu wsparcia do potrzeb różnych grup studentów. Zakres i formy wspierania studentów w procesie uczenia się.

UKW dąży do poszerzania możliwości dostosowania procesu kształcenia do indywidualnych potrzeb studenta. *Regulamin Studiów* precyzuje warunki i możliwości korzystania z indywidualnej organizacji studiów. Studenci mają możliwość:

- studiowania według indywidualnego programu i planu studiów (Szczegółowe warunki stosowania indywidualnej organizacji studiów (IOS) w Kolegium I UKW zatwierdzone przez Radę Kolegium I w dn. 12.09.2023 https://www.ukw.edu.pl/download/54587/ukw_0002.pdf),
- przeniesienia oraz zmiany kierunku studiów lub/i specjalności na studiach I i II st. w Kolegium I UKW (Szczegółowe warunki zmiany kierunku studiów, przedmiotu do wyboru oraz formy studiów w Kolegium I UKW przyjęte przez Radę Kolegium w dn. 12.09a 2023, https://www.ukw.edu.pl/download/54588/ukw_0003.pdf/).

Poza wybranym przez siebie kierunkiem podstawowym studenci mają również możliwość:

- podejmowania studiów na innych kierunkach UKW lub innych uczelniach krajowych, np. w ramach programu MOST (informacje mogą studenci uzyskać na stronie internetowej: https://most.ukw.edu.pl/jednostka/most_ukw/);
- studiowania za granicą - program wymiany studentów ERASMUS+ (<https://erasmus.ukw.edu.pl/cms/wyjazdy-na-studia/>).

UKW ma podpisane umowy i listy intencyjne w sprawie współpracy z kilkudziesięcioma uczelniami z krajów europejskich (wykaz: <https://erasmus.ukw.edu.pl/cms/umowy-erasmus/>), tym 7 umów dotyczy stricte kierunku historii.

Udział studentów w badaniach naukowych.

Udział studentów w badaniach naukowych prowadzonych w ramach WH można rozpatrywać na kilku poziomach:

- podstawowym, wprowadzającym w świat nauki w sposób sformalizowany jest Studenckie Koło Naukowe WH UKW (<https://www.facebook.com/profile.php?id=100086689913668>) działające od 1991 (początkowo jako Studenckie Koło Naukowe Historyków). W jego ramach studenci wydają czasopismo popularnonaukowe „Merkuriusz Historyków” (wznowione w 2022 r., po kilkuletniej przerwie), w którym publikowane są m. in. artykuły przygotowywane przez studentów WH; studenci biorą udział w przygotowywaniu i przeprowadzaniu konferencji oraz seminariów naukowych odbywających się na WH oraz akcjach popularyzujących historię (np. Bydgoski Festiwal Nauki, Dni Historyka, Warsztatach kryptograficzne)
- zaawansowanym – studenci biorą udział w zbieraniu i opracowywaniu materiałów źródłowych dotyczących bydgoskich cmentarzy, inskrypcji nagrobnych; w ramach WH są organizowane seminaria i mini konferencje, w których biorą udział studenci, prezentujący wyniki swoich badań (jako referencji) (np. *Represje oraz inne formy łamania praw człowieka. Historia i współczesność* (2023); *Mini wykłady o maxi sprawach czyli rzecz o totalitaryzmie i ludobójstwie w XX wieku* (2022), *Film w badaniach historyków* (2022); *Historia a stosunki międzynarodowe w XX i XXI wieku* (2022), *Konflikty międzynarodowe w XX i XXI wieku oraz sposoby ich rozwiązywania* (2021). Odbiorcami tych wystąpień są koleżanki i koledzy z grupy / studiów, a także roczników młodszych i starszych oraz studenci pozostałych kierunków prowadzonych na WH czy też uczelni.
- ponadto studenci (przede wszystkim III st.) biorą udział w krajowych i międzynarodowych konferencjach oraz publikują w czasopismach i pracach zbiorowych. Są też przypadki czynnego uczestnictwa w konferencjach organizowanych na WH, ale także i w innych ośrodkach naukowych, zwłaszcza studentów studiów II st.
- Studenci WH na bazie swoich prac licencjackich i magisterskich przygotowują artykuły do czasopism naukowych, m.in. „Kroniki Bydgoskiej” i „Kalendarza Bydgoskiego”.

Uniwersytet, Wydział oraz Kolegium I podejmują działania zmierzające do zwiększenia motywacji studentów do osiągania wysokich wyników w nauce. Wyrazem tych dążeń jest organizacja konkursów na najlepszych studentów i absolwentów Kolegium, najlepszą pracę dyplomową w Kolegium (<https://www.ukw.edu.pl/jednostka/kolegium1/konkursy-dla-studentow>) oraz przyznawanie nagród rektorskich za działalność naukową. Na WH od 2021 ogłaszany jest konkurs na najlepszą pracę dyplomową z zakresu stosunków polsko-jugosłowiańskich. Ponadto studenci, przy wsparciu pracowników, mogą uczestniczyć w konkursach cyklicznie organizowanych przez różne instytucje oraz władze województwa kujawsko-pomorskiego i państwowe:

- konkurs organizowany przez Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego dla autorów najważniejszych osiągnięć, w tym w dziedzinie edukacji, kultury, nauce, badaniach naukowych;
- konkurs Prezydenta Bydgoszczy na najlepszą pracę dyplomową związaną z Bydgoszczą;
- konkursy i nagrody kierowane do studentów z całej Polski (np. konkurs na najlepszą pracę licencjacką i magisterską z wykorzystaniem historii mówionej - organizatorem Ośrodek „Pamięć

i Przyszłość” i Polskie Towarzystwo Historii Mówionej); nagroda czasopisma naukowego „Historyka. Studia Metodologiczne” im. Marcellego Handelsmana, nagroda Kongresu Ruchów Miejskich.

- absolwenci WH, na bazie zgromadzonych doświadczeń i wiedzy w czasie studiów odnoszą swoje pierwsze sukcesy publicystyczne w prasie lokalnej, a także wydając swoje monografie. Informacje o konkursach przekazywane są studentom na bieżąco, głównie przez promotorów i opiekunów roku, ale także zamieszczane są na stronie WH oraz na facebookowym profilu WH.

Studenci WH mogą ubiegać się o Stypendium Prezydenta Miasta Bydgoszczy dla wyróżniającego się studenta.

Studentom WH oferuje się konkursy popularyzujące ich zainteresowania pozanaukowe studentów. Do takich cyklicznych konkursów organizowanych na WH jest konkurs fotograficzny pt. np. "Wojaze–Pejzaże-Zabytki. Wakacyjny konkurs dla studentów WH UKW na fotografię z historią w tle".

Nasi studenci odnoszą też sukcesy w konkursach o tematyce historycznej organizowanych w Bydgoszczy, w regionie, ale i w całej Polsce, jak np. w telewizyjnym konkursie „Giganci Historii”.

Poza zajęciami z wychowania fizycznego, wpisanymi do planu studiów, studenci mogą rozwijać swoje pasje sportowe w [Klubie Uczelnianym AZS UKW](#). Klub oferuje szereg sekcji sportowych, w tym sekcje piłki ręcznej kobiet i mężczyzn, sekcje lekkiej atletyki kobiet i mężczyzn, sekcje pływania, koszykówki, judo, sportów siłowych, futsal kobiet, piłki nożnej i inne. Nadmienić należy, że studenci korzystają również z oferty sportowej klubów miasta, trenując tam w wybranych sekcjach.

Rozwiązywanie potrzeb studentów z niepełnosprawnością. Wspieranie ich w nauce.

UKW stale poszerza ofertę studiów dla studentów niepełnosprawnych i aktywizuje działania zmierzające do likwidacji barier dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich. Już na etapie rekrutacji uczelnia przewiduje ułatwienia dla osób, którym niepełnosprawność może utrudnić uczestnictwo w postępowaniu kwalifikacyjnym przewidzianym w uchwale rekrutacyjnej. Historię mogą studiować studenci niepełnosprawni bez ograniczeń. Budynek WH i Biblioteka Główna są wyposażone w windy dla niepełnosprawnych, podjazdy, Biblioteka UKW ma salę przystosowaną do obsługi osób niesłyszących, toalety oraz wydzielone miejsca parkingowe te są przy wszystkich obiektach uczelni, w tym za budynkiem przy ul. Poniatowskiego. UKW oferuje pomoc asystentów osób niepełnosprawnych (dla osób poruszających się na wózku inwalidzkim oraz dla osób niewidomych zgodnie ze wskazaniem w orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności), wsparcie psychologiczne, wsparcie logopedyczne, alternatywne zajęcia z wychowania fizycznego (goalball, szachy), sekcje sportowe dla osób niepełnosprawnych (goalball, tenis stołowy), pomoc organizacyjną, (np. indywidualną organizację studiów) oraz dodatkowe usługi (np. digitalizację materiałów dydaktycznych dla osób niewidomych indywidualne zajęcia dla osób niewidomych (np. orientacja przestrzenna), pokoje dla osób niepełnosprawnych w akademikach. Opiekę nad studentami niepełnosprawnymi sprawuje Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych (https://niepelnosprawni.ukw.edu.pl/strona/niepelnosprawni/oferta_dla_niepelnosprawnych). Dla osób niepełnosprawnych przewidziano również osobny system stypendialny (<https://niepelnosprawni.ukw.edu.pl/strona/niepelnosprawni/aktualnosci/61982>). Na UKW działa także Zrzeszenie Studentów Niepełnosprawnych (http://www.niepelnosprawni.ukw.edu.pl/strona/niepelnosprawni/studenci_niepelnosprawni_ukw). Od wielu lat na studia na WH, w tym na kierunku Historia, podjęły osoby z różnymi formami niepełnosprawności (np. zespołem Aspergera, Autyzmu, słabowidzący, niewidomi, na wózkach inwalidzkich). Odnosimy wrażenie, że w środowisku potencjalnych kandydatów, chcących podjąć studia na WH, panuje opinia, która poszerza kręgi odbiorców na temat przyjaznej atmosfery i wychodzenia przez WH na przeciw studentom z różnymi dysfunkcjami. Na uwagę zasługuje też postawa studentów z grupy / roku, którzy wspierają swoich niesprawnych kolegów na zajęciach, a także na wyjazdach naukowych, wynikających z programu studiów.

System opieki socjalnej nad studentami. Pomoc materialna.

Obsługą studentów w zakresie pomocy materialnej oraz rekrutacji kandydatów na studia zajmuje się Dział Rekrutacji i Spraw Studenckich (https://stypendia.ukw.edu.pl/jednostka/dzial_spraw_studenckich). UKW oferuje studentom pomoc materialną w formie stypendium oraz miejsce w domu akademickim. Mogą się oni ubiegać o stypendium socjalne, stypendium socjalne dla osób niepełnosprawnych, stypendium rektora dla najlepszych studentów, stypendium ministra za osiągnięcia w nauce, stypendium ministra za wybitne osiągnięcia sportowe, zapomogi (informacje dostępne na stronie: www.stypendia.ukw.edu.pl). Zasady ich udzielania określa *Regulamin Świadczeń dla studentów* (<https://bip.ukw.edu.pl/jednostka/biuletyn-informacji-publicznej/regulamin-swiadczen-dla-studen>). Wnioski o pomoc materialną składane są w formie elektronicznej (www.stypendia.ukw.edu.pl). UKW dysponuje dwoma domami studenckimi, oferującymi studentom łącznie 500 miejsc. Na UKW funkcjonuje Dział ds. Osób z Niepełnosprawnościami, z którym WH ściśle współpracuje w celu udogodnienia i ułatwienia studentom w odnalezieniu się na zajęciach razem z pozostałymi studentami.

Biuro Obsługi Studentów Kolegium I służy studentom informacjami na temat procedur dotyczących toku studiów, procedur dyplomowania, opiekunów poszczególnych roczników, organizacji rejestracji, konkursów dla studentów, zasad przystąpienia do egzaminów przed sesją egzaminacyjną. Na stronie internetowej BOS (<https://www.ukw.edu.pl/jednostka/kolegium1/biuro-obslugi-studentow>) studenci mogą też pobrać dokumenty (formularze oświadczeń, wniosków itp.).

Od roku akademickiego 2021/2022 na wniosek Samorządu Studenckiego, w oparciu o zapisy [Zarządzenia Rektora UKW Nr 96/2020/2021 z dnia 21 września 2021 r.](#) wprowadzono dla pierwszych roczników studiów I i II stopnia realizację zajęć wprowadzających. Zajęcia te trwające łącznie 15 godzin obejmują sześć modułów:

- Organizacja uczelni i etykieta akademicka – 2 godziny (opiekun rocznika),
- BHP – 4 godziny (specjalista z UKW),
- Szkolenie biblioteczne – 1 godzina (pracownik Biblioteki UKW),
- Szkolenie z praw i obowiązków studenta – 2 godziny (Samorząd Studencki),
- Szkolenie antydyskryminacyjne – 1 godzina (Pełnomocnik ds. pomocy psychologicznej),
- Planowanie kariery zawodowej – 5 godzin (Biuro Karier UKW).

Systematycznie przeprowadzone są ćwiczenia związane z zagrożeniem pożarowym czy bombowym, mające na celu przypomnienie zasad bezpieczeństwa. Pozostają one w gestii władz UKW.

Na Uniwersytecie funkcjonują pełnomocnicy Rektora: [ds. Praw Studentów](#), [Pełnomocnik ds. studentów z niepełnosprawnościami](#) oraz [Pełnomocnik ds. Pomocy Psychologicznej](#), do których zadań należy wsparcie społeczności akademickiej w rozwiązywaniu sytuacji problemowych odpowiednio w zakresie kompetencji. We wrześniu 2023 roku rektor powołał ponadto Pełnomocnika ds. równości płci.

Sposoby rozstrzygnięcia skarg i rozpatrywania wniosków zgłaszanych przez studentów oraz jego skuteczności.

Kwestie skarg oraz wniosków zgłaszanych przez studentów uregulowane są zasadniczo w statucie uczelni. W przypadku skarg dotyczących nauczycieli akademickich, jeśli sprawa trafia do komisji dyscyplinarnej, reguluje to paragraf 107 Statutu UKW, a jeśli studentów – działanie i skład komisji dyscyplinarnej reguluje paragraf 112 Statutu UKW. W obu przypadkach studenci posiadają w komisjach swoich przedstawicieli. Sprawy mniejszej wagi trafiają do odpowiednich instancji uczelnianych i rozstrzygane są zgodnie ze *Statutem Uczelni* oraz *Regulaminem Studiów*, z dbałością o dobro osób zainteresowanych i uczelni.

Działania informacyjne, edukacyjne dotyczące bezpieczeństwa studentów, przeciwdziałania dyskryminacji i przemocy.

Każdy student w pierwszym semestrze wybranego przez siebie poziomu studiów jest zobowiązany przejść szkolenie biblioteczne oraz szkolenie BHP prowadzone przez etatowych pracowników UKW z Biblioteki UKW oraz działu bezpieczeństwa i higieny pracy, w czasie których otrzymuje pełną informację dotyczącą zasad i metod korzystania z zasobów bibliotecznych oraz zasad bezpieczeństwa i reagowania w przypadku zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa. Systematycznie przeprowadzone są ćwiczenia związane z zagrożeniem pożarowym czy bombowym, mające na celu przypomnienie zasad bezpieczeństwa. Pozostają one w gestii władz UKW. Uniwersytet dokłada wszelkich starań, by zgodnie z Konstytucją RP, wszyscy studenci (bez względu na wyznanie, kolor skóry, orientację seksualną, stopień sprawności itp.) czuli się w przestrzeni Uniwersytetu bezpiecznie i mogli realizować swoje pasje. Studenci I roku na każdym poziomie przechodzą obowiązkowo szkolenia z zakresu organizacji uczelni i etyki akademickiej, praw i obowiązków studenta oraz szkolenia antydyskryminacyjnego. [Od 2023 r. realizowany jest na Uczelni Plan równości płci \(realizacja lata 2023-2027\).](#) Uczelnia zapewnia również pomoc psychologiczną dla studentów. Konsultacje psychologa dla osób z niepełnosprawnościami odbywają się w Domu Studenta "Romek". Dyżury Pełnomocnika Rektora ds. Pomocy Psychologicznej UKW dla całej społeczności akademickiej odbywają się w Centrum Pomocy Psychologicznej (Wydział Psychologii) przy ul. Staffa 1. Szczegółowe informacje o pomocy znajdują się na stronie: <https://pomocpsychologiczna.ukw.edu.pl>.

Obsługa Studentów

Obsługą studentów w zakresie pomocy materialnej oraz rekrutacji kandydatów na studia zajmuje się Dział Rekrutacji i Spraw Studenckich (https://stypendia.ukw.edu.pl/jednostka/dzial_spraw_studenckich/).

Biuro Obsługi Studentów Kolegium I służy studentom informacjami na temat procedur dotyczących toku studiów, procedur dyplomowania, opiekunów poszczególnych roczników, organizacji rejestracji, konkursów dla studentów, zasad przystąpienia do egzaminów przed sesją egzaminacyjną. Na stronie internetowej BOS (<https://www.ukw.edu.pl/jednostka/kolegium1/biuro-obslugi-studentow>) studenci mogą też pobrać dokumenty (formularze oświadczeń, wniosków itp.). Pragnąc ułatwić studentom dostęp do tych dokumentów dodatkowo informacje w tym zakresie są zamieszczane na stronie WH oraz linkowane do właściwych jednostek w ramach uczelni.

Organizacją, która wspiera studentów i realizuje różne zadania na rzecz społeczności, jest Samorząd Studencki UKW, legitymujący się łacińską dewizą uwidocznioną na stronie głównej (<https://www.ukw.edu.pl/jednostka/samorzad-studencki>): NIHIL NOVI SINE COMMUNI CONSENSU – NIC O NAS BEZ NAS. Zostały powołane także Samorzady Kolegialne, reprezentujące studentów kierunków studiów skupione w poszczególnych jednostkach. Dokładne informacje na temat aktualnej działalności samorządowej studentów znajdują się na wyżej wskazanej stronie internetowej.

W ramach Uczelni funkcjonuje Biuro Karier, z jego usług mogą korzystać studenci i absolwenci UKW. Usługi świadczone przez Biuro są nieodpłatne. W ofercie znajdują się Konsultacje z doradcą zawodowym, m.in: badanie kompetencji i predyspozycji zawodowych, pomoc w zakresie poprawnego formułowania CV, listu motywacyjnego, metody efektywnego poszukiwania pracy, przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej, informacje i porady na temat możliwości rozwoju kariery zawodowej, informacje z zakresu zakładania działalności gospodarczej. Na WH są też organizowane spotkania z potencjalnymi pracodawcami. Najczęściej z taką inicjatywą wychodzą sami pracodawcy.

Zalecenia dotyczące kryterium 8 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 8 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	rozważyć możliwość wprowadzenie objazdów naukowych co roku;	Program studiów przewiduje jeden tygodniowy objazd naukowy o określonej tematyce na studiach I oraz II st. Ponadto wprowadzono do programu studiów tzw. Warsztaty terenowe, również mające charakter objazdowy po województwie kujawsko-pomorskim. Również prowadzący wykłady czy konwersatoria z przedmiotów kursowych wykorzystują okazję i część swych zajęć prowadzą w środowisku naturalnym tematycznie związanych z realizowanym programem – wychodząc do jednostek muzealnych w Bydgoszczy, skansenu w Toruniu, archiwum państwowego czy pracowni archiwalnej IPN.
2.	wypracować przejrzysty system punktacji odnoszący się do działalności studentów w procesie oceny przyznawania stypendiów	Kwestia pomocy stypendialnej dla studentów nie leży w gestii władz WH. Jest rozstrzygana na poziomie ogólnouczelnianym. Uwagi i sugestie zostały przekazane władzom uczelni.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Publiczny dostęp do informacji o warunkach przyjęcia na studia na kierunek Historia, programie i jego realizacji, jak i też do innych informacji istotnych dla osób pragnących podjąć studia historyczne oraz już studiujących zasadniczo zapewniany jest w dwojaki sposób.

Z jednej strony poprzez odpowiednie, ogólnouczelniane jednostki organizacyjne, które udostępniają wskazane informacje, także w odniesieniu do innych kierunków studiów, na stronach internetowych uczelni (rekrutacja.ukw.edu.pl oraz inne podstrony ukw.edu.pl) oraz uczestnicząc w różnego rodzaju wydarzeniach i imprezach edukacyjnych (jak np. Drzwi Otwarte UKW, Targi Edukacji i Pracy czy Bydgoski Festiwal Nauki) i przekazując podczas nich materiały informacyjne (np. ulotki, foldery).

Z drugiej zaś, i o najbardziej kluczowym znaczeniu, dostęp do informacji zapewniany jest poprzez działalność pracowników WH. W pierwszej kolejności należy wskazać prowadzoną przez nich stronę jednostki (https://wydzialhistoryczny.ukw.edu.pl/jednostka/wydzial_historyczny i jej podstrony). Udostępnia ona szczegółową charakterystykę oraz opis programu i planu studiów I i II st. na kierunku Historia. Dokładny opis treści programowych i sposobu ich realizacji zawarty jest w sylabusach poszczególnych przedmiotów (ale dostępnych jedynie dla osób już studiujących, po zalogowaniu do USO-Sweb).

Poprzez zamieszczone na stronie Wydziału treści, bezpośrednio na odpowiednich podstronach bądź przekierowując do innych stron (np. do strony Kolegium I), zapewnia ona również dostęp do innych informacji związanych ze studiowaniem (jak np. wewnętrzne regulaminy i wzory dokumentów, zasady ubiegania się o pomoc materialną; informacje o programie Erasmus). Jest także źródłem wiedzy o Wydziale, jego władzach i strukturze, pracownikach i prowadzonych przez nich badaniach, jak i też miej-

scem informowania o bieżących wydarzeniach adresowanych do bądź związanych z działalnością studentów i pracowników WH. Tą ostatnią rolę spełnia także prowadzony profil Wydziału na portalu społecznościowym Facebook (<https://www.facebook.com/WydzialHistorycznyUKW>).

Na stronie Kolegium I UKW studenci znajdą kompletne informacje na temat procesu kształcenia – m.in. procedury dotyczące toku studiów, procedury dyplomowania (<https://www.ukw.edu.pl/jednostka/kolegium1/biuro-obslugi-studentow>) oraz niezbędne dokumenty i formularze wniosków do pobrania.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

W dążeniu do systematycznego podnoszenia jakości kształcenia UKW wprowadził System Zapewniania Jakości Kształcenia (SZJK), będący składnikiem Strategii Rozwoju Uniwersytetu. Strukturę SZJK w UKW tworzą następujące podmioty: Rektor, Senat, Prorektor ds. Studenckich i Jakości Kształcenia, Uniwersytecka Rada ds. Kształcenia, kolegium (w tym wypadku Kolegium I), dyrektor kolegium, rada kolegium, rada kierunku, zastępca kierownika podstawowej jednostki organizacyjnej do spraw kształcenia.

Koncepcja organizacji i jakości kształcenia UKW opiera się na równoległym funkcjonowaniu podstawowych jednostek organizacyjnych (wydziały i instytuty) zapewniających wysoki poziom badań naukowych i kształcenie kadry naukowej w ramach dyscyplin nauki i sztuki rozwijanych na UKW oraz jednostek organizujących proces dydaktyczny i zapewniających jakości kształcenia. Kierownicy podstawowych jednostek organizacyjnych (dziekani wydziałów i dyrektorzy instytutów) zapewniają rozwój dyscyplin, do których przyporządkowane są prowadzone na UKW kierunki studiów.

Zgodnie ze strukturą organizacyjną UKW nadzór nad funkcjonowaniem systemu jakości kształcenia sprawuje Prorektor ds. Studenckich i Jakości Kształcenia, któremu podlegają cztery jednostki: Biuro Karier, Dział ds. Osób z Niepełnosprawnościami, Dział Jakości i Organizacji Kształcenia, Dział Rekrutacji i Spraw Studenckich.

Do zakresu działań Działu Jakości i Organizacji Kształcenia należy prowadzenie całokształtu spraw związanych z organizacją procesu dydaktycznego w UKW (https://www.ukw.edu.pl/jednostka/dzial_jakosci_ksztalcenia).

W dniu 1 listopada 2019 r. Rektor UKW powołał Uniwersytecką Radę ds. Kształcenia w składzie: Prorektor ds. Studenckich i Jakości Kształcenia, dyrektorzy kolegiów uczelni, kierownicy jednostek międzywydziałowych, Kierownik Działu Jakości i Organizacji Kształcenia, Przedstawiciel Samorządu Studentów Uczelni, Pełnomocnik Rektora ds. Organizacji Kształcenia. Zadania Uczelnianej Rady ds. Kształcenia określone są w *Regulaminie Studiów UKW* oraz w Zarządzeniu Rektora UKW nr 21/2019/2020 z dn. 29 października 2019 r. w sprawie wprowadzenia *Regulaminu Uniwersyteckiej Rady ds. Kształcenia na Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy*. Uczelniana Rada ds. Kształcenia monitoruje jakość kształcenia, analizują w szczególności: wyniki badań ankietowych, programy studiów, praktykę oceniania i egzaminowania studentów i system wsparcia dydaktycznego dla studentów.

Na WH podmiotami wykonującymi zadania w ramach Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia są: Dziekan WH, Prodziekan WH ds. Kształcenia, Rada Kierunku Historia oraz Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia. Obsługę procesu dydaktycznego dla kierunku Historia zapewnia Kolegium I.

Zgodnie ze strukturą uczelni Dziekan WH sprawuje nadzór merytoryczny, organizacyjny i administracyjny nad kierunkiem studiów Historia. Swoje zadanie realizuje przy pomocy Prodziekana WH ds. Kształcenia, opiekunów roczników, opiekunów praktyk zawodowych oraz opiekunów kół naukowych. Do zadań Prodziekana należy czuwanie nad wdrażaniem i doskonaleniem systemu zapewnienia jakości kształcenia oraz koordynowanie zmian mających na celu doskonalenie funkcjonujących i tworzenie nowych programów kształcenia. Podmiotami wspierającymi działania Prodziekana w tym zakresie są: przede wszystkim Rada Kierunku Historia, w skład której wchodzi pracownicy naukowo-dydaktyczni, przedstawiciel studentów i interesariusze zewnętrzni oraz Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia.

Rada Kierunku jest ważnym podmiotem polityki jakości kształcenia. Rada projektuje program kształcenia dla jednego kierunku w podstawowej jednostce organizacyjnej i monitoruje jego realizację zgodnie z wytycznymi Senatu i Uczelnianej Rady ds. Kształcenia. Skład, zadania i tryb działania rady kierunku

określa regulamin zatwierdzony przez rektora (Zarządzenie Rektora UKW nr 19/2019/2020 z dn. 29 października 2019 r.). Zadaniem Rady Kierunku jest inicjowanie zmian doskonalących w ramach programu studiów. Rada Kierunku: 1) formułuje wnioski naprawcze i opinie dotyczące podniesienia jakości kształcenia i przedstawia je w sprawozdaniu przedkładanym Zastępcy ds. kształcenia w terminie wyznaczonym przez WSJK każdego roku akademickiego za rok poprzedni. 2) przygotowuje dokumentację kierunku dla komisji akredytacyjnej; 3) nadzoruje prawidłowy dobór promotorów i recenzentów; 4) akceptuje wskazanych Promotorów poszczególnych prac i zatwierdza tematy prac dyplomowych; 5) kontroluje jakość prac dyplomowych; 6) składa propozycje w zakresie zmian w obsadzie zajęć.

Przewodniczącą Rady Kierunku jest jednocześnie koordynatorem kierunku, współpracującym z Dziekanem WH oraz Prodziekanem WH ds. Kształcenia, inicjującym i koordynującym szeroki zakres działań na rzecz programu studiów oraz jakości kształcenia na kierunku.

Prodziekan WH powołuje Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia oraz nadzoruje jego prace. Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia, który ma przypisane konkretne zadania związane z projektowaniem, modyfikowaniem, dokumentacją i zatwierdzaniem programów studiów, w tym efektów kształcenia, z uwzględnieniem specyfiki prowadzonych specjalności, funkcjonuje na WH od 2010 r. Dokumentacja Zespołu znajduje się w sekretariacie WH.

Monitorowanie programów kształcenia na Historii jest procesem ciągłym, dokonywanym na bieżąco zgodnie z procedurą przyjętą na UKW. Podstawą oceny i zmian w programach kształcenia są: raporty koordynatorów z realizacji modułów/przedmiotów, ankiety ewaluacyjne, wyniki hospitacji zajęć, analiza aktywności studentów w trakcie wymian krajowych i międzynarodowych (Erasmus+), wyniki monitorowania losów absolwentów oraz opinie interesariuszy zewnętrznych i opiekunów w miejscu praktyk. Tworzenie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów na UKW regulują odpowiednie uchwały Senatu UKW i zarządzenia Rektora UKW.

Obecne cykle kształcenia na kierunku Historia objęte są uchwałami Senatu UKW z 2019 r oraz 2023 r.: Senat UKW na posiedzeniu w dniu 24 września 2019 r. przyjął uchwałę w sprawie ustalenia programu studiów na kierunku Historia – studia stacjonarne I st. o profilu ogólnoakademickim – Uchwała Senatu UKW nr 232/2018/2019 z dn. 24 września 2019r. oraz - studia stacjonarne II st. o profilu ogólnoakademickim Uchwała Senatu UKW nr 233/2018/2019 z dn. 24 września 2019 r., a także Uchwała Senatu Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego Nr 90/2022/2023 z dnia 27 czerwca 2023 r. w sprawie ustalenia od cyklu kształcenia 2023/2024 zmian w programie studiów na kierunku historia - stacjonarne nauczycielskie studia pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim.

Konstruowanie programu studiów na kierunku Historia przebiegało – oprócz oparcia się na wymaganiach ustawowych - według wytycznych zawartych w aktach wewnętrznych. Akty te zawierają zarówno określenie zadań wraz z przebiegiem czynności, jak i wzory dokumentów wymagających przygotowania i sporządzenia. W tym zakresie zastosowanie znalazły:

- Uchwała Senatu nr 52/2017/2018 z dn. 27 lutego 2018 r. w sprawie w sprawie ustalenia wytycznych dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych w zakresie programów kształcenia dla studiów I i II st. oraz jednolitych studiów magisterskich projektowanych zgodnie z wymaganiami ustawy z dn. 27 lipca 2005 r. (Dz. U. 2017, poz. 2183 z późn. zm.) oraz rozporządzenia MNiSW w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego po uzyskaniu kwalifikacji pełnej na poziomie 4 – poziomy 6–8 (Dz. U. z 2016 r., poz. 1594), a także w zakresie wykonywania podstawowych zadań uczelni od r. akad. 2018/2019 (https://www.ukw.edu.pl/aktywne/plik/9398/52_Wytyczne_dla_rad_kierunki_studiow.pdf);
- Uchwała Senatu UKW nr 62/2017/2018 z dn. 27 marca 2018 r. zmieniająca uchwałę Senatu UKW nr 52/2017/2018 z dn. 27 lutego 2018 r. w sprawie w sprawie ustalenia wytycznych dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych w zakresie programów kształcenia dla studiów I i II st. oraz jednolitych studiów magisterskich projektowanych zgodnie z wymaganiami ustawy z dn. 27 lipca 2005 r. (Dz. U. 2017, poz. 2183 z późn. zm.) oraz rozporządzenia MNiSW w spra-

wie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego po uzyskaniu kwalifikacji pełnej na poziomie 4 – poziomu 6 – 8 (Dz. U. z 2016 r., poz. 1594), a także w zakresie wykonywania podstawowych zadań uczelni od r. akad. 2018/2019 (https://www.ukw.edu.pl/akty-prawne/plik/9489/62_zmiany_do_Wytycznych.pdf).

- Uchwała Senatu nr 6/2018/2019 z dn. 27 listopada 2018 r. w sprawie ustalenia wytycznych Senatu dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych w zakresie programów kształcenia dla studiów I i II st. oraz jednolitych studiów magisterskich, a także w zakresie wykonywania podstawowych zadań uczelni od r. akad. 2019/2020 (<https://www.ukw.edu.pl/akty-prawne/plik/10309>)

Istotnym elementem jakości kształcenia na WH jest jakość zajęć dydaktycznych. Rada Kierunku Historia systematycznie nadzoruje proces kształcenia biorąc pod uwagę: dorobek badawczo-dydaktyczny pracowników (zgodnie z bieżącą aktualizacją danych) i metodykę kształcenia (według planowej hospitacji zajęć i zgodnie z *Regulaminem Hospitacji Zajęć Dydaktycznych Wydziału Historycznego Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego*). Rada Kierunku Historia sprawuje również nadzór nad prawidłowością konstruowania sylabusów przedmiotów pod kątem efektów uczenia się, adekwatności metod ich osiągnięcia i weryfikacji.

2 marca 2020 r. Rektor UKW podpisał Zarządzenie nr 46/2019/2020w sprawie wprowadzenia na UKW ogólnouczelnianej procedury ankietyzacji jakości kształcenia. Przedmiotem procedury ankietyzacji jest monitorowanie, przedkładanie informacji o wynikach oraz bieżąca poprawa jakości kształcenia (https://www.ukw.edu.pl/akty-prawne/plik/11522/46_zarz%C4%85dzenie_ankietyzacja.pdf). Badania ewaluacyjne w UKW przeprowadzane są w systemie USOSweb. Ankiety ewaluacyjne udostępniane są: studentom studiów stacjonarnych i niestacjonarnych, słuchaczom studiów podyplomowych oraz absolwentom po trzech i pięciu latach od ukończenia studiów (ostatnie to monitorowanie losów absolwentów). Procedura monitorowania karier zawodowych absolwentów UKW prowadzona jest zgodnie z Uchwałą Senatu w sprawie wprowadzenia Ogólnouczelnianej procedury monitorowania karier zawodowych absolwentów UKW (https://www.ukw.edu.pl/zdj/ftp/2835/ukw_uchwala_senatu_123_monitoring_karier_zawodowych.pdf).

Ewaluacja dotyczy: organizacji zajęć, sposobu prowadzenia zajęć, klimatu społecznego zajęć, dostrzeganych korzyści z udziału w zajęciach, oceny efektów kształcenia.

Ocena jest dobrowolna, odbywa się po odbyciu kursie danego modułu/przedmiotu i jest przeprowadzana wśród studentów wszystkich roczników. Wszyscy studenci mogą całkowicie anonimowo dokonać oceny oraz wnieść dodatkowe uwagi dotyczące przebiegu, jakości oraz warunków realizacji danej formy zajęć dydaktycznych. Wyniki ewaluacji mają umożliwić podnoszenie poziomu jakości oraz skuteczności procesu kształcenia. Pozwalają one uwzględnić opinię studentów przy konstruowaniu programu studiów oraz przy obsadzie zajęć dydaktycznych.

Nadzorowanie opracowania ankiet ewaluacyjnych dla kierunku Historia, a następnie wdrażanie w życie wniosków z nich wyływających należy do zadań Prodziekana WH ds. Kształcenia. Pośrednią weryfikacją realizacji efektów kształcenia zajmują się kierownicy katedr, hospitując zajęcia prowadzone przez podległych im pracowników. Szczegółowe zasady hospitacji zajęć dydaktycznych na WH określa *Regulamin Hospitacji Zajęć Dydaktycznych Wydziału Historycznego Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego* (<https://wydzialhistoryczny.ukw.edu.pl/download/58423/regulamin-hospitacji-w-wydziale-historycznego-ukw-od-2021.pdf>).

Wpływ na doskonalenie i realizację programu kształcenia na Historii mają interesariusze wewnętrzni: studenci (poprzez wybór modułów do wyboru, w tym seminariów dyplomowych) i pracownicy (poprzez zgłaszanie uwag w raportach koordynatorów modułów, tworzenie listy propozycji modułów do wyboru, w tym seminariów, udział w pracach Rady kierunku, Instytutowego Zespołu ds. JK), jak również interesariusze zewnętrzni: przedstawiciele placówek edukacyjnych i pracodawców z regionu kujawsko-pomorskiego oraz opiekunowie studentów w miejscu praktyk.

Pośredni wpływ na doskonalenie programów studiów ma działająca na WH Rada Naukowa. Do kompetencji tego organu należy m.in. opiniowanie perspektywicznych kierunków działalności naukowej, rozwojowej i wdrożeniowej. Rada Naukowa działa na podstawie *Regulaminu Rady Naukowej Wydziału Historycznego Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego* (https://wydzialhistoryczny.ukw.edu.pl/download/54595/Regulamin_Rady_Naukowej_WH.pdf).

W doskonaleniu programu kształcenia na kierunku Historia wykorzystywane są wyniki zewnętrznych ocen jakości kształcenia na kierunku i sformułowanych zaleceń. W tym celu prowadzona jest analiza: publikacji raportów PKA w zakresie kontroli kierunku Historia na innych uczelniach oraz kontroli innych kierunków na UKW, a także rozwiązań w zakresie jakości kształcenia podejmowanych przez krajowe oraz zagraniczne instytucje szkolnictwa wyższego.

Zalecenia dotyczące kryterium 10 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeżeli dotyczy)

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 10 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia oraz działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności sformułowanych w zaleceniu o charakterze naprawczym
1.	poprawić skuteczność działania systemu poprzez wzmocnienie współpracy z interesariuszami zewnętrznymi w procesie pozyskiwania ich opinii na temat realizowanego programu kształcenia	Zgodnie z regulaminem Rad Kierunku na kierunku Historia jest dwóch interesariuszy zewnętrznych. Przy projektowaniu programu studiów I st. brali udział interesariusze zewnętrzni (przeprowadzono wielokrotne konsultacje, program został przesłany do zaopiniowania).
2.	wzmocnić efektywność systemu w zakresie diagnozowania uchybień formalno-prawnych czy nieścisłości merytorycznych (np. wskazane w raporcie rozbieżności między informacjami zawartymi w raporcie samooceny oraz dokumentach normujących realizację procesu kształcenia w tym: uchwały, zarządzenia);	Diagnozowanie uchybień formalno-prawnych odbywa się na bieżąco. Program studiów na kierunku historia jest realizowany zgodnie z zasadami przyjętymi na Uczelni.
3.	zintensyfikować działania na rzecz usprawnienia funkcjonowania systemu USOS	Władze Uczelni i Dział Informatyzacji UKW podjęły działania na rzecz usprawnienia funkcjonowania systemu USOSweb. Sukcesywnie uruchamiane są kolejne funkcjonalności systemu. Od 2020 r. studenci i nauczyciele akademicy mają dostęp do aplikacji mobilnej USOSweb.

Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów

Analiza SWOT programu studiów na ocenianym kierunku i jego realizacji, z uwzględnieniem szczególnych kryteriów oceny programowej

Czynniki wewnętrzne	<p>Mocne strony</p> <ul style="list-style-type: none"> • kadra to w zdecydowanej większości historycy z dużym doświadczeniem dydaktycznym i solidnym dorobkiem naukowym. 18 spośród 32 pracowników regularnie prowadzących zajęcia kursowe na kierunku Historia to samodzielni pracownicy naukowci, a pozostali posiadają stopień doktora, zatrudnieni na stanowiskach naukowo-dydaktycznych. Wśród pracowników niebędących historykami dwóch to archeologowie, trzech to historycy sztuki, a więc również specjaliści niezbędni w procesie edukacji przyszłych historyków; • program kształcenia przygotowujący zarówno do potrzeb lokalnego, jak i ogólnopolskiego rynku pracy. Absolwenci kierunku Historia znajdują zatrudnienie w instytucjach typu: szkoły, biblioteki, placówki muzealne, archiwa; • własna siedziba zapewniająca studentom przyjazne i komfortowe środowisko uczenia się, dobre zaplecze lokalowe i naukowe, oraz oferta atrakcyjnych form zajęć studyjnych dzięki rozwijanej współpracy z otoczeniem lokalnym (instytucjami oświatowymi, edukacyjnymi, muzealnymi); niewielkie grupy zajęciowe sprzyjające indywidualizacji procesu kształcenia i weryfikacji efektów kształcenia; • dobrze zorganizowany wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia nadzorowany przez Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia z udziałem przewodniczących rad kierunków oraz reprezentanta studentów; • sprawny uczelniany system opieki nad studentami, dający im wsparcie	<p>Słabe strony</p> <ul style="list-style-type: none"> • przywiązanie kadry do tradycyjnych form kształcenia i klasycznych form przekazywania wiedzy; • niesatysfakcjonująca aktywność kół naukowych, raczej niezadowolająca gotowość studentów do bardziej aktywnego angażowania się w proces dydaktyczny oraz przedsięwzięcia naukowe, jak również w wewnętrzne życie Wydziału; • brak zajęć dydaktycznych w języku obcym i niedostateczna gotowość studentów do korzystania z oferty Biura Współpracy Międzynarodowej UKW; • niewielki stopień umiędzynarodowienia kadry oraz stosunkowo mała skuteczność pracowników naukowych przy aplikowaniu o granty (NCN, NPRH) przekładająca się na postrzeganie WH jako atrakcyjnego miejsca studiowania.
---------------------	--	--

	w procesie kształcenia, ale też aktywizujący do współpracy z otoczeniem.	
Czynniki zewnętrzne	<p>Szanse</p> <ul style="list-style-type: none"> • obserwowany w ostatnich latach wzrost społecznego zainteresowania przeszłością powinien zaowocować większą liczbą osób aplikujących na kierunek Historia (pewne oznaki tego zjawiska daje się obserwować w ostatnich kilku latach); • wzrastające możliwości umiędzynarodowiania kształcenia poprzez współpracę z zagranicznymi ośrodkami; • stale wzrastające możliwości związane z finansowaniem projektów badawczych kierowanych do pracowników nauki; • rosnący potencjał naukowy WH przekładający się na coraz większą liczbę publikacji, m.in. w renomowanych wydawnictwach zagranicznych oraz czasopismach naukowych. Wzrost renomy czasopisma naukowego afiliowanego przy WH – „Tabularium Historiae” (w ostatnim wykazie czasopism naukowych – 100 pkt. MEiN); • stale poszerzana oferta szkoleń dla pracowników UKW ukierunkowana na unowocześnienie dydaktyki. Rosnące możliwości doposażenia pomieszczeń dydaktycznych. Poprawa warunków finansowania badań dająca możliwość usprawnienia procesu dydaktycznego m.in. poprzez zakupy sprzętowe oraz dostęp do literatury zagranicznej. 	<p>Zagrożenia</p> <ul style="list-style-type: none"> • systematyczne obniżanie się kompetencji studentów do studiowania na kierunku Historia wynikające z ogólnych trendów obserwowanych w społeczeństwie (upadek kultury języka, niski poziom edukacji w zakresie wiedzy o przeszłości i kulturze, kryzys i deprecjacja humanistyki). Niż demograficzny, powodujący spadek liczby kandydatów na studia historyczne; • obniżanie się społecznego poczucia znaczenia wykształcenia humanistycznego; • zbyt częste zmiany legislacyjne dotyczące organizacji i toku kształcenia oraz ewaluacji nauki; • brak motywacji do opracowywania podręczników, skryptów, i materiałów dydaktycznych (z powodu nieuwzględniania ich w ocenach parametrycznych czy działaniach ewaluacyjnych); • Wyraźna dysproporcja pomiędzy liczbą osób przyjętych na studia a podejmujących kształcenie.

Część III. Załączniki

Załącznik nr 1. Zestawienie dotyczące ocenianego kierunku

Tabela 1. Liczba studentów ocenianego kierunku

Historia studia pierwszego i drugiego stopnia, studia stacjonarne

Poziom studiów	Rok studiów	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
		Dane sprzed 3 lat	Bieżący rok akademicki	Dane sprzed 3 lat	Bieżący rok akademicki
I stopnia	I	18	17	-	-
	II	1	7	-	-
	III	8	9	-	-
II stopnia	I	7	7	-	-
	II	9	-	-	-

Tabela 2. Liczba absolwentów ocenianego kierunku w ostatnich trzech latach poprzedzających rok przeprowadzenia oceny

Kierunek historia, studia I i II stopnia, studia stacjonarne

Poziom studiów	Rok ukończenia	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
		Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku	Liczba absolwentów w danym roku	Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku	Liczba absolwentów w danym roku
I stopnia	2020/2021	19	9	-	-
	2021/2022	17	1	-	-
	2022/2023	18	6	-	-
II stopnia	2020/2021	10	7	-	-
	2021/2022	7	7	-	-
	2022/2023	11	7	-	-
Razem:		82	37	-	-

Tabela 3. Wskaźniki dotyczące programu studiów na ocenianym kierunku studiów, poziomie i profilu określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. poz. 1861 z późn. zm.)

**Tab. 3a Kierunek: Historia, podmiot prowadzący Wydział Historyczny UKW
Studia I stopnia o profilu ogólnoakademickim**

Program nauczania nr EU-H/N-US /232/2018/2019-I^o - obowiązuje od roku akad. 2019/2020
(obecnie program ten realizowany jest na II i III roku).

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	6 semestrów/180 ECTS
Łączna liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ⁵	2100
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	151 ECTS
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	113 ECTS
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	1 ECTS
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	56 ECTS
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	7 ECTS
Wymiar praktyk zawodowych (jeżeli program studiów przewiduje praktyki) ⁶	90 (praktyka psychologiczno-pedagogiczna 30, praktyka dydaktyczna 60)
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	60
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:	

⁵ Proszę podać łączną liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów bez liczby godzin praktyk zawodowych (jeżeli program studiów przewiduje praktyki).

⁶ Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

1. łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	2100 90 / 30*
2. łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	Nie dotyczy

*90 godzin specjalność nauczycielska, 30 godzin specjalność ogólnohistoryczna

Tab. 3b Kierunek: Historia, podmiot prowadzący Wydział Historyczny UKW
Studia I stopnia o profilu ogólnoakademickim
Program nauczania nr SP-H-23/24 (obowiązuje od roku akad. 2023/2024)

(obecnie jest realizowany na I roku studiów)

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	6 semestrów/180 ECTS
łączna liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ⁷	2100
łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	90 ECTS
łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	160 ECTS
łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	3 ECTS
łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	56 ECTS
łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	-
Wymiar praktyk zawodowych (jeżeli program studiów przewiduje praktyki) ⁸	-
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	60 godzin
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:	

⁷ Proszę podać łączną liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów bez liczby godzin praktyk zawodowych (jeżeli program studiów przewiduje praktyki).

⁸ Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

1. łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	2100 405 / 390*
2. łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	Nie dotyczy

*405 godzin przy wyborze Bloku I (moduł przedmiotów podstawowych i moduł przedmiotów do wyboru), 390 godzin przy wyborze Bloku II ((moduł przedmiotów podstawowych i moduł przedmiotów do wyboru))

3c. Kierunek: Historia, podmiot prowadzący Wydział Historyczny UKW

Studia II stopnia o profilu ogólnoakademickim

Program nauczania nr EU-H/N-US /233/2018/2019-II° (obowiązuje od roku akad. 2019/2020, obecnie jest realizowany na I i II roku studiów

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	4 semestry/120 ECTS
łączna liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ⁹	900
łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	90 ECTS
łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	113 ECTS
łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	2 ECTS
łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	37 ECTS
łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	7 ECTS
Wymiar praktyk zawodowych (jeżeli program studiów przewiduje praktyki) ¹⁰	90
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	-

⁹ Proszę podać łączną liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów bez liczby godzin praktyk zawodowych (jeżeli program studiów przewiduje praktyki).

¹⁰ Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:	
1. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	900 / 30
2. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	Nie dotyczy

Tabela 4 a. Zajęcia lub grupy zajęć związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów

Kierunek: Historia, podmiot prowadzący Wydział Historyczny UKW

Studia I stopnia o profilu ogólnoakademickim

Program nauczania nr EU-H/N-US /232/2018/2019-I^o - obowiązuje od roku akad. 2019/2020 (obecnie program ten realizowany jest na II i III roku).

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć (K – konwersatorium W – wykład)	Łączna liczba godzin zajęć stacjonarne /nie- stacjonarne	Liczba ECTS	punktów
Propedeutyka badań historycznych	30 W+15 K	45	2	
Vademecum nauk pomocniczych historii	30 K	30	2	
Nauki pomocnicze historii	30 W	30	4	
Archeologia ziem polskich	30 W	30	4	
Źródła i problemy badań kultur prehistorycznych	30 K	30	2	
Wykład monograficzny z prahistorii ziem polskich	15 W	15	1	
Historia starożytnego Bliskiego Wschodu	15 W	15	1	
Historia starożytnej Grecji	30 W	30	4	
Historia starożytnego Rzymu	30 W	30	4	
Źródła do dziejów antycznych	30 K	30	2	
Krainy historyczne	30 W	30	1	
Historia średniowieczna Polski	30 W	30	4	
Historia średniowieczna Polski w świetle źródeł	30 K	30	2	

Wykład monograficzny z hist. średniowiecznej Polski	15 W	15	1
Historia średniowieczna powszechna	30 W	30	4
Historia średniowieczna powszechna w świetle źródeł	30 K	30	2
Wykład monograficzny z historii średniowiecznej powszechnej	15 W	15	1
Historia kultury	30 W+30 K	60	4
(e-)Zasoby archiwalne i biblioteczne	15 W	15	1
Historia nowożytna Polski	30 W	30	4
Historia Rzeczypospolitej szlacheckiej w świetle źródeł	30 K	30	2
Wykład monograficzny z historii nowożytnej Polski	15 W	15	1
Historia nowożytna powszechna	30 W	30	4
Historia nowożytna powszechna w świetle źródeł	30 K	30	2
Wykład monograficzny z historii nowożytnej powszechnej	15 W	15	1
Pracownia dyplomowa	15 K	15	1
Historia Polski 1795-1918	30 W	30	4
Historia Polski pod zaborami w świetle źródeł	30 K	30	2
Wykład monograficzny z historii Polski XIX w.	15 W	15	1
Historia powszechna 1789-1918	30 W	30	4
Historia powszechna 1789-1918 w świetle źródeł	30 K	30	2
Wykład monograficzny z historii powszechnej XIX w.	15 W	15	1
Historia Polski i powszechna 1918-1945	30VW	30	4
Historia Polski i powszechna 1918-1945 w świetle źródeł	30 K	30	2

Wykład monograficzny z historii Polski i powszechnej 1918-1945	15 W	15	1
Historia Polski po 1945 r.	30 W	30	4
Historia Polski po 1945 r. w świetle źródeł	30 K	30	2
Wykład monograficzny z hist. Polski po 1945 r.	15 W	15	1
Historia powszechna po 1945 r.	30 W	30	4
Historia powszechna po 1945 r. w świetle źródeł	30 K	30	2
Wykład monograficzny z hist. powszechnej po 1945 r.	15 W	15	1
Seminarium licencjackie	90 seminarium	90	17
Razem		1170	113

Tabela 4 b. Zajęcia lub grupy zajęć związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów

Kierunek: Historia, podmiot prowadzący Wydział Historyczny UKW

Studia I stopnia o profilu ogólnoakademickim

Program nauczania nr SP-H-23/24 (obowiązuje od roku akad. 2023/2024)

(obecnie jest realizowany na I roku studiów (zgodnie z koncepcją - tylko przedmioty obejmujące przygotowanie merytoryczne)

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć (K – konwersatorium W – wykład)	Łączna liczba godzin zajęć stacjonarne /nie-stacjonarne	Liczba punktów ECTS
Wstęp do badań historycznych	30 K	30	2
Archeologia ziem polskich	30 W + 30 K	60	5
Historia starożytna	45 W + 45 K	90	8
Wybrane zagadnienia antropologii i historii kultury	15 W + 30 K	45	3
Wprowadzenie do nauki o państwie	30 W	30	2
Krainy historyczne	30 W	30	2

(e-)Zasoby archiwalne i biblioteczne	30 K	30	2
Nauki pomocnicze historii	30 W + 30 K	60	6
Historia średniowieczna Polski	45 W + 30 K	75	7
Historia średniowieczna powszechna	45 W + 30 K	75	7
Historia nowożytna Polski	45 W + 30 K	75	7
Historia nowożytna powszechna	45 W + 30 K	75	7
Warsztat metodyczny	15 seminarium	15	2
Historia Polski XIX wieku (1795-1918)	45 W + 30 K	75	7
Historia powszechna XIX wieku (1789-1918)	45 W + 30 K	75	7
Historia Polski XX wieku (po 1918)	45 W + 30 K	75	7
Historia powszechna XX wieku (po 1918)	45 W + 30 K	75	7
Historia sztuki	30 W + 30 K	60	5
Historia filozofii	30 W	30	2
Przemiany w Polsce i na świecie po 1989	30 W + 30 K	60	6
Historia integracji europejskiej	30 W	30	3
RAZEM		1170	104
BLOK I			
Seminarium licencjackie	60 seminarium	60	18
Wykład monograficzny	180 W	180	12
Wprowadzenie do badań regionalistycznych	30 W	30	2
Archeologia Kujaw i Pomorza Nadwiślańskiego	30 W	30	2
Historia Kujaw i Ziemi Dobrzyńskiej	15 W + 30 K	45	4
Dzieje Wielkopolski	15 W + 30 K	45	4

Dzieje Pomorza Nadwiślańskiego i Ziemi Chełmińskiej	30 W	30	2
Kultura i sztuka Bydgoszczy i regionu	30 W	30	2
Historia Bydgoszczy po 1920 roku	15 W + 30 K	45	4
Kultura materialna i dziedzictwo przemysłowe Kujaw i Pomorza Nadwiślańskiego	30 K	30	2
Mniejszości narodowe, etniczne i wyznaniowe Kujaw i Pomorza Nadwiślańskiego	30 W	30	2
Muzea i miejsca pamięci w regionie	30 K	30	3
RAZEM / BLOK	375 W + 160 K + 60 seminarium	585	56
BLOK II			
Seminarium licencjackie	60 seminarium	60	18
Wykład monograficzny	180 W	180	12
Europejskie dziedzictwo kulturowe	30 W	30	2
Francja: historia – społeczeństwo – kultura	30 K	30	2
Wielokulturowość i etniczność Europy	30 W	30	2
Kraje niemieckojęzyczne: historia – społeczeństwo - kultura	15 W + 30 K	45	4
Kraje Europy Środkowo-Wschodniej: historia – społeczeństwo - kultura	15 W + 30 K	45	4
Dzieje i kultura Żydów	15 W + 30 K	45	4
Migracje w Europie na przestrzeni dziejów	30 W	30	2
Muzea Europy: historia i zbiory	30 W	30	2

Miasto europejskie	30 K	30	2
Kobiety w społeczeństwie i kulturze europejskiej	30 W	30	2
RAZEM / BLOK	375 W + 160 K + 60 seminarium	585	56

Tabela 4 c. Zajęcia lub grupy zajęć związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów

Kierunek: Historia, podmiot prowadzący Wydział Historyczny UKW

Studia II stopnia o profilu ogólnoakademickim

Program nauczania nr EU-H/N-US /233/2018/2019-II° (obowiązuje od roku akad. 2019/2020, obecnie jest realizowany na I i II roku studiów

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć (K – konwersatorium W – wykład)	Łączna liczba godzin zajęć stacjonarne /niestacjonarne	Liczba punktów ECTS
Metodologia historii	30 W + 15 K	45	5
Organizacja badań historycznych w Polsce	30 W	30	5
Dzieje i organizacja badań archeologicznych w Polsce	30 W	30	4
Źródła do demografii historycznej	30 K	30	4
Demografia historyczna z elementami statystyki	30 W	30	4
Dzieje i kultura regionu kujawsko-pomorskiego	30 W	30	3
Historia historiografii	30 W + 15 K	45	5
Badania nad historią Kujaw, Pomorza Gdańskiego, Ziemi Chełmińskiej i Ziemi Dobrzyńskiej	15 W	15	3
Polityka historyczna	15 W + 15 K	30	4
Krytyka i interpretacja źródeł do XVIII w.	30 K	30	5
Krytyka i interpretacja źródeł z XIX i XX w.	30 K	30	5

Seminarium magisterskie	120 seminarium	120	25
Film w edukacji historycznej i społecznej	30 W	30	3
Historia oświaty i wychowania	30 W	30	3
Zabytki piśmiennictwa i zbiory biblioteczne	30 W	30	4
Społeczne funkcje sztuki	15 W + 15 K	30	2
RAZEM		585	84

Tabela 1a. Zajęcia lub grupy zajęć przygotowujące studentów do wykonywania zawodu nauczyciela¹¹

Kierunek: Historia, podmiot prowadzący Wydział Historyczny UKW

Studia I stopnia o profilu ogólniakademickim

Program nauczania nr EU-H/N-US /232/2018/2019-I^o - obowiązuje od roku akad. 2019/2020 (obecnie program ten realizowany jest na II i III roku).

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin zajęć stacjonarne	Liczba punktów ECTS	Stopień/tytuł, imię i nazwisko nauczyciela akademickiego lub innej osoby prowadzącej zajęcia ¹²
zajęcia przygotowujące merytorycznie				
Propedeutyka badań historycznych	30 W+15 K	45	2	dr hab. Dariusz Karczewski, prof. uczelni
Vademecum nauk pomocniczych historii	30 K	30	2	dr hab. Dariusz Karczewski, prof. uczelni
Nauki pomocnicze historii	30 W	30	4	dr hab. Dariusz Karczewski, prof. uczelni
Archeologia ziem polskich	30 W	30	4	prof. dr hab. Jacek Woźny dr Justyna Żychlińska

¹¹ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie, w przypadku, gdy absolwenci ocenianego kierunku uzyskują tytuł zawodowy inżyniera/magistra inżyniera lub w przypadku studiów uwzględniających przygotowanie do wykonywania zawodu nauczyciela.

¹² Podanie nazwiska osoby prowadzącej nie dotyczy kierunku pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna oraz kierunku pedagogika specjalna przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela pedagoga specjalnego.

Źródła i problemy badań kultur prehistorycznych	30 K	30	2	prof. dr hab. Jacek Woźny dr Justyna Żychlińska
Wykład monograficzny z prahistorii ziem polskich	15 W	15	1	prof. dr hab. Jacek Woźny dr Justyna Żychlińska
Historia starożytnego Bliskiego Wschodu	15 W	15	1	dr hab. Dariusz Spychała, prof. uczelni
Historia starożytnej Grecji	30 W	30	4	dr hab. Sebastian Ruciński, prof. uczelni
Historia starożytnego Rzymu	30 W	30	4	dr hab. Sebastian Ruciński, prof. uczelni
Źródła do dziejów antycznych	30 K	30	2	dr hab. Dariusz Spychała, prof. uczelni
Krainy historyczne	30 W	30	1	prof. dr hab. Sławomir Zonenberg
Historia średniowieczna Polski	30 W	30	4	prof. dr hab. Jacek Maciejewski
Historia średniowieczna Polski w świetle źródeł	30 K	30	2	dr Radosław Kotecki
Wykład monograficzny z hist. średniowiecznej Polski	15 W	15	1	prof. dr hab. Jacek Maciejewski dr Radosław Kotecki
Historia średniowieczna powszechna	30 W	30	4	prof. dr hab. Sławomir Zonenberg
Historia średniowieczna powszechna w świetle źródeł	30 K	30	2	dr hab. Zbigniew Zyglewski
Wykład monograficzny z historii średniowiecznej powszechniej	15 W	15	1	dr hab. Zbigniew Zyglewski prof. dr hab. Sławomir Zonenberg
Historia kultury	30 W+30 K	60	4	dr Anetta Głowacka-Penczyńska
(e-)Zasoby archiwalne i biblioteczne	15 W	15	1	dr Radosław Kotecki
Historia nowożytna Polski	30 W	30	4	dr hab. Marek Zieliński, prof. uczelni

Historia Rzeczypospolitej szlacheckiej w świetle źródeł	30 K	30	2	dr Anetta Głowacka-Penczyńska
Wykład monograficzny z historii nowożytnej Polski	15 W	15	1	dr hab. Marek Zieliński, prof. uczelni dr hab. Witold Brzeziński, prof. uczelni
Historia nowożytna powszechna	30 W	30	4	dr hab. Marek Zieliński, prof. uczelni
Historia nowożytna powszechna w świetle źródeł	30 K	30	2	dr Anetta Głowacka-Penczyńska
Wykład monograficzny z historii nowożytnej powszechnej	15 W	15	1	dr hab. Marek Zieliński, prof. uczelni dr hab. Witold Brzeziński, prof. uczelni
Pracownia dyplomowa	15 K	15	1	/kompetencje do prowadzenia zajęć mają wszyscy historycy zatrudnieni w WH/
Historia Polski 1795-1918	30 W	30	4	dr hab. Tomasz Kawski, prof. uczelni
Historia Polski pod zaborami w świetle źródeł	30 K	30	2	dr Katarzyna Grysińska-Jarmuła
Wykład monograficzny z historii Polski XIX w.	15 W	15	1	dr hab. Andrzej Topij, prof. uczelni dr hab. Tomasz Kawski, prof. uczelni dr Katarzyna Grysińska-Jarmuła
Historia powszechna 1789-1918	30 W	30	4	dr hab. Andrzej Topij, prof. uczelni
Historia powszechna 1789-1918 w świetle źródeł	30 K	30	2	dr Monika Opioła-Cegiełka
Wykład monograficzny z historii powszechnej XIX w.	15 W	15	1	dr Monika Opioła-Cegiełka dr hab. Andrzej Topij, prof. uczelni
Historia Polski i powszechna 1918-1945	30W	30	4	dr hab. Zdzisław Biegański, prof. uczelni

Historia Polski i powszechna 1918-1945 w świetle źródeł	30 K	30	2	dr Andrzej Purat
Wykład monograficzny z historii Polski i powszechnej 1918-1945	15 W	15	1	dr hab. Zdzisław Biegański, prof. uczelni dr hab. Tomasz Kawski, prof. uczelni
Historia Polski po 1945 r.	30 W	30	4	prof. dr hab. Andrzej Zaćmiński
Historia Polski po 1945 r. w świetle źródeł	30 K	30	2	prof. dr hab. Andrzej Zaćmiński
Wykład monograficzny z hist. Polski po 1945 r.	15 W	15	1	prof. dr hab. Andrzej Zaćmiński dr Paweł Wawryszak
Historia powszechna po 1945 r.	30 W	30	4	dr hab. Tomasz Kawski, prof. uczelni
Historia powszechna po 1945 r. w świetle źródeł	30 K	30	2	dr hab. Joanna Szutkowska, prof. uczelni
Wykład monograficzny z hist. powszechnej po 1945 r.	15 W	15	1	dr hab. Tomasz Kawski, prof. uczelni
Seminarium licencjackie	90 seminarium	90	17	/kompetencje do prowadzenia zajęć mają wszyscy historycy zatrudnieni w WH – wyboru promotora dokonuje student/
Stosunki społeczne w Polsce w X-XX wieku	30 W	30	2	dr hab. Zbigniew Zyglewski, prof. uczelni
Razem:		1200	96	
Zajęcia dające przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne				
Pedagogika ogólna	45 W	45	4	dr Iwona Mandrzejewska-Smól
Psychologia ogólna	45 W	45	4	dr Natalia Pilarska mgr Justyna Golonka

Pedagogika II etap kształcenia	15 W + 15 K	30	2	dr Iwona Mandrzejewska-Smól
Psychologia II etap kształcenia	15 W + 15 K	30	2	dr Natalia Pilarska mgr Justyna Golonka
Retoryka w komunikowaniu szkolnym	30 W	30	2	dr hab. Teresa Maresz, prof. uczelni
Praktyka ciągła pedagogiczno-psychologiczna – II etap kształcenia		30	2	
Podstawy dydaktyki i emisja głosu				
Emisja głosu	15 K	15	1	mgr Anna Federowicz
Podstawy dydaktyki	30 W + 15 K	45	4	dr hab. Teresa Maresz, prof. uczelni
Zajęcia dające przygotowanie dydaktyczne do nauczania przedmiotu				
Dydaktyka przedmiotu II etap kształcenia	75 K	75	4	dr hab. Teresa Maresz, prof. uczelni
Warsztat metodyczny nauczyciela historii	30 K	30	2	dr hab. Teresa Maresz, prof. uczelni
Źródła w edukacji historycznej i społecznej	30 W	30	2	dr hab. Teresa Maresz, prof. uczelni
Regionalizm w edukacji historycznej i społecznej	15 W + 15 K	30	1	dr hab. Dariusz Karczewski, prof. uczelni
Terenowe ścieżki edukacyjne	30 K	30	2	dr hab. Teresa Maresz, prof. uczelni
Praktyka ciągła dydaktyczna – II etap kształcenia		60	7	
Razem:		525	39	

Tabela 2b. Zajęcia lub grupy zajęć przygotowujące studentów do wykonywania zawodu nauczyciela¹³

Kierunek: Historia, podmiot prowadzący Wydział Historyczny UKW

Studia I stopnia o profilu ogólnoakademickim

Program nauczania nr SP-H-23/24 (obowiązuje od roku akademickiego 2023/2024, program jest realizowany na I roku studiów, zgodnie z koncepcją - tylko przedmioty obejmujące przygotowanie merytoryczne)

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	łącna liczna godzin zajęć stacjonarne /niestacjonarne	Liczba punktów ECTS	Stopień/tytuł, imię i nazwisko nauczyciela akademickiego lub innej osoby prowadzącej zajęcia ¹⁴
Wstęp do badań historycznych	30 K	30	2	dr hab. Dariusz Karczewski, prof. uczelni
Archeologia ziem polskich	30 W + 30 K	60	5	prof. dr hab. Jacek Woźny dr Justyna Żychlińska
Historia starożytna	45 W + 45 K	90	8	dr hab. Sebastian Ruciński, prof. uczelni
Wybrane zagadnienia antropologii i historii kultury	15 W + 30 K	45	3	prof. dr hab. Jacek Woźny dr Anetta Głowacka-Penczyńska
Wprowadzenie do nauki o państwie	30 W	30	2	Dr Paweł Wawryszuk
Krainy historyczne	30 W	30	2	prof. dr hab. Sławomir Zonenberg
(e-)Zasoby archiwalne i biblioteczne	30 K	30	2	dr Radosław Kotecki
Nauki pomocnicze historii	30 W + 30 K	60	6	dr hab. Dariusz Karczewski, prof. uczelni

¹³ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie, w przypadku, gdy absolwenci ocenianego kierunku uzyskują tytuł zawodowy inżyniera/magistra inżyniera lub w przypadku studiów uwzględniających przygotowanie do wykonywania zawodu nauczyciela.

¹⁴ Podanie nazwiska osoby prowadzącej nie dotyczy kierunku pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna oraz kierunku pedagogika specjalna przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela pedagoga specjalnego.

Historia średnio-wieczna Polski	45 W + 30 K	75	7	prof. dr hab. Jacek Maciejewski dr Radosław Kotecki
Historia średnio-wieczna powszechna	45 W + 30 K	75	7	prof. dr hab. Sławomir Zonenberg dr hab. Zbigniew Zyglewski
Historia nowożytna Polski	45 W + 30 K	75	7	dr hab. Marek Zieliński, prof. uczelni dr Anetta Głowacka-Penczyńska
Historia nowożytna powszechna	45 W + 30 K	75	7	dr hab. Marek Zieliński, prof. uczelni dr Anetta Głowacka-Penczyńska
Warsztat metodyczny	15 seminarium	15	2	/kompetencje do prowadzenia zajęć mają wszyscy historycy zatrudnieni w WH/
Historia Polski XIX wieku (1795-1918)	45 W + 30 K	75	7	dr hab. Tomasz Kawski, prof. uczelni dr Katarzyna Grysińska-Jarmuła
Historia powszechna XIX wieku (1789-1918)	45 W + 30 K	75	7	dr hab. Andrzej Topij, prof. uczelni dr Monika Opióła-Cegiełka
Historia Polski XX wieku (po 1918)	45 W + 30 K	75	7	prof. dr hab. Andrzej Zaćmiński dr hab. Zdzisław Biegański, prof. uczelni dr Katarzyna Grysińska-Jarmuła dr Andrzej Purat
Historia powszechna XX wieku (po 1918)	45 W + 30 K	75	7	prof. dr hab. Andrzej Zaćmiński dr Andrzej Purat dr Paweł Wawryszuk
Historia sztuki	30 W + 30 K	60	5	prof. dr hab. Aleksander Jankowski
Historia filozofii	30 W	30	2	dr Waldemar Hanasz
Przemiany w Polsce i na świecie po 1989	30 W + 30 K	60	6	prof. dr hab. Andrzej Zaćmiński dr hab. Zdzisław Biegański, prof. uczelni dr Paweł Wawryszuk

Historia integracji europejskiej	30 W	30	3	prof. dr hab. Andrzej Zaćmiński dr hab. Zdzisław Biegański, prof. uczelni dr hab. Tomasz Kawski
Seminarium licencjackie	60 seminarium	60	18	/kompetencje do prowadzenia zajęć mają wszyscy historycy zatrudnieni w WH – promotora wybiera student/
Wykład monograficzny	180 W	180	12	/kompetencje do prowadzenia zajęć mają wszyscy historycy zatrudnieni w WH/
RAZEM		1410	88	
PONADTO W ZALEŻNOŚCI OD WYBORY PRZEZ STUDENTÓW BLOKU				
BLOK I				
Wprowadzenie do badań regionalistycznych	30 W	30	2	dr hab. Zbigniew Zyglewski, prof. uczelni dr hab. Zdzisław Biegański, prof. uczelni dr hab. Tomasz Kawski, prof. uczelni dr hab. Dariusz Karczewski, prof. uczelni
Archeologia Kujaw i Pomorza Nadwiślańskiego	30 W	30	2	prof. dr hab. Jacek Woźny dr Justyna Żychlińska
Historia Kujaw i Ziemi Dobrzyńskiej	15 W + 30 K	45	4	dr hab. Zbigniew Zyglewski Dr Anetta Głowacka-Penczyńska
Dzieje Wielkopolski	15 W + 30 K	45	4	dr hab. Zdzisław Biegański, prof. uczelni dr hab. Tomasz Kawski, prof. uczelni dr Katarzyna Grysińska-Jarmuła dr Anetta Głowacka-Penczyńska
Dzieje Pomorza Nadwiślańskiego i Ziemi Chełmińskiej	30 W	30	2	dr hab. Zbigniew Zyglewski, prof. uczelni zielinski

Kultura i sztuka Bydgoszczy i regionu	30 W	30	2	dr Katarzyna Grysińska-Jarmuła dr Monika Opióła-Cegiełka
Historia Bydgoszczy po 1920 roku	15 W + 30 K	45	4	dr hab. Zdzisław Biegański, prof. uczelni dr Katarzyna Grysińska-Jarmuła dr hab. Tomasz Kawski, prof. uczelni dr Monika Opióła-Cegiełka
Kultura materialna i dziedzictwo przemysłowe Kujaw i Pomorza Nadwiślańskiego	30 K	30	2	dr Anetta Głowacka-Penczyńska dr hab. Zbigniew Zyglewski, prof. uczelni prof. dr hab. Ryszard Nowicki
Mniejszości narodowe, etniczne i wyznaniowe Kujaw i Pomorza Nadwiślańskiego	30 W	30	2	dr hab. Zdzisław Biegański, prof. uczelni dr Katarzyna Grysińska-Jarmuła dr hab. Tomasz Kawski, prof. uczelni dr Monika Opióła-Cegiełka
Muzea i miejsca pamięci w regionie	30 K	30	3	prof. dr hab. Dariusz Dąbrowski dr hab. Teresa Maresz
RAZEM / BLOK		585	56	
BLOK II				
Seminarium licencjackie	60 seminarium	60	18	/kompetencje do prowadzenia zajęć mają wszyscy historycy zatrudnieni w WH – promotora wybiera student/
Wykład monograficzny	180 W	180	12	/kompetencje do prowadzenia zajęć mają wszyscy historycy zatrudnieni w WH/
Europejskie dziedzictwo kulturowe	30 W	30	2	prof. dr hab. Dariusz Dąbrowski prof. dr hab. Aleksander Janowski

Francja: historia – społeczeństwo – kultura	30 K	30	2	dr Monika Opióła-Cegiełka
Wielokulturowość i etniczność Europy	30 W	30	2	dr Katarzyna Grysińska-Jarmuła
Kraje niemieckojęzyczne: historia – społeczeństwo - kultura	15 W + 30 K	45	4	dr Katarzyna Grysińska-Jarmuła
Kraje Europy Środkowo-Wschodniej: historia – społeczeństwo - kultura	15 W + 30 K	45	4	dr hab. Andrzej Topij, prof. uczelni dr hab. Teresa Maresz, prof. uczelni
Dzieje i kultura Żydów	15 W + 30 K	45	4	dr hab. Tomasz Kawski, prof. uczelni
Migracje w Europie na przestrzeni dziejów	30 W	30	2	dr hab. Tomasz Kawski, prof. uczelni
Muzea Europy: historia i zbiory	30 W	30	2	prof. dr hab. Dariusz Dąbrowski
Miasto europejskie	30 K	30	2	dr Anetta Głowacka-Penczyńska dr hab. Marek Zieliński, prof. uczelni dr hab. Zdzisław Biegański, prof. uczelni
Kobiety w społeczeństwie i kulturze europejskiej	30 W	30	2	dr hab. Witold Brzeziński, prof. uczelni dr Anetta Głowacka-Penczyńska
RAZEM / BLOK		585	56	

Tabela 3c. Zajęcia lub grupy zajęć przygotowujące studentów do wykonywania zawodu nauczyciela¹⁵

Kierunek: Historia, podmiot prowadzący Wydział Historyczny UKW

¹⁵ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie, w przypadku, gdy absolwenci ocenianego kierunku uzyskują tytuł zawodowy inżyniera/magistra inżyniera lub w przypadku studiów uwzględniających przygotowanie do wykonywania zawodu nauczyciela.

Studia II stopnia o profilu ogólnoakademickim

Program nauczania nr EU-H/N-US /233/2018/2019-II° (obowiązuje od roku akad. 2019/2020, obecnie jest realizowany na I i II roku studiów)

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin zajęć stacjonarne /niestacjonarne	Liczba punktów ECTS	Stopień/tytuł, imię i nazwisko nauczyciela akademickiego lub innej osoby prowadzącej zajęcia ¹⁶
Zajęcia przygotowujące merytorycznie				
Metodologia historii	30 W + 15 K	45	5	prof. dr hab. Jacek Maciejewski dr hab. Witold Brzeziński, prof. uczelni
Organizacja badań historycznych w Polsce	30 W	30	5	dr hab. Dariusz Spychała, prof. uczelni
Dzieje i organizacja badań archeologicznych w Polsce	30 W	30	4	dr Justyna Żychlińska
Źródła do demografii historycznej	30 K	30	4	dr hab. Witold Brzeziński, prof. uczelni
Demografia historyczna z elementami statystyki	30 W	30	4	dr hab. Marek Zieliński, prof. uczelni
Dzieje i kultura regionu kujawsko-pomorskiego	30 W	30	3	dr hab. Zdzisław Biegański, prof. uczelni
Historia historiografii	30 W + 15 K	45	5	dr hab. Dariusz Karczewski, prof. uczelni
Badania nad historią Kujaw, Pomorza Gdańskiego, Ziemi Chełmińskiej i Ziemi Dobrzyńskiej	15 W	15	3	dr hab. Zbigniew Zyglewski
Polityka historyczna	15 W + 15 K	30	4	dr Monika Opiola-Cegietka

¹⁶ Podanie nazwiska osoby prowadzącej nie dotyczy kierunku pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna oraz kierunku pedagogika specjalna przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela pedagoga specjalnego.

Krytyka i interpretacja źródeł do XVIII w.	30 K	30	5	dr hab. Dariusz Karczewski, prof. uczelni
Krytyka i interpretacja źródeł z XIX i XX w.	30 K	30	5	dr Monika Opiola-Cegiełka
Seminarium magisterskie	120 seminarium	120	25	/kompetencje do prowadzenia zajęć mają wszyscy historycy zatrudnieni w WH – promotora wybiera student/
Historia i społeczeństwo. Dziedzictwo epok	30 W	30	5	dr hab. Zdzisław Biegański, prof. uczelni dr hab. Joanna Szczutkowska, prof. uczelni
RAZEM		495	77	
Zajęcia realizowane w ramach przygotowania psychologiczno-pedagogicznego				
Pedagogika dla SPP	15 W + 15 K	30	2	dr Iwona Mandrzejewska-Smól
Psychologia dla SPP	15 W + 15 K	30	2	dr Natalia Pilarska mgr Aleksandra Dąbrowska
Historia oświaty i wychowania	30 W	30	3	dr hab. Witold Brzeziński, dr hab. Teresa Maresz prof. uczelni
Edukacja permanentna	30 W	30	3	dr Maria Sobieszczyk
Praktyka ciągła pedagogiczno-psychologiczna dla SPP		30	2	
Zajęcia realizowane w ramach przygotowania dydaktycznego				
Dydaktyka przedmiotu dla SPP	90 K	90	6	dr hab. Teresa Maresz, prof. uczelni

Warsztat metodyczny nauczyciela historii	30 W + 15 K	45	4	dr hab. Teresa Maresz, prof. uczelni
Film w edukacji historycznej i społecznej	30 W	30	3	dr hab. Teresa Maresz, prof. uczelni
Turystyka szkolna	15 W	15	2	dr hab. Teresa Maresz, prof. uczelni
Praktyka ciągła dydaktyczna dla SPP		60	5	
Razem:		390	32	

Tabela 6. Informacja o programach studiów/zajęciach lub grupach zajęć prowadzonych w językach obcych

0

Na studiach I i II stopnia na kierunku historia program nauczania nie przewiduje zajęć prowadzonych w językach obcych.

(Pieczęć uczelni)

.....

(podpis Dziekana/Kierownika jednostki)

.....

(podpis Rektora)

....., dnia .....

(miejsowość)